

Broj: 01-013-13/19

Datum: 31.10.2019. godine

Na osnovu članova 87., 89. i 90. Poslovnika Skupštine grada Prijedora („Službeni glasnik Grada Prijedora“ broj: 2/18) sazivam

31. SJEDNICU
SKUPŠTINE GRADA PRIJEDORA
za 07.11.2019. godine (ČETVRTAK),
u sali Skupštine grada Prijedora, sa početkom u 10,00 časova

Za sjednicu predlažem sljedeći

DNEVNI RED

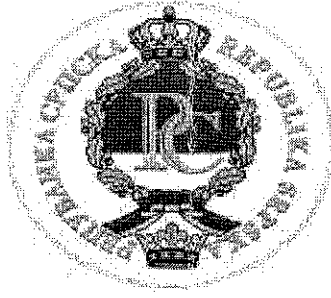
1. Aktuelni čas;
2. Referati iz imovinsko-pravne oblasti,
Izjavitelj: Dijana Stojić, šef Odsjeka za imovinske poslove i evidenciju nekretnina
3. Mišljenje Ministarstva uprave i lokalne samouprave, broj: 10.3-014-37-1/19 od dana 18.10.2019. godine,
Izjavitelj: Ajdin Mešić, predsjednik Skupštine grada;
4. Prijedlog Rješenja o poništenju Rješenja Skupštine grada Prijedora broj: 01-111-23/19 od dana 13.02.2019. godine po Presudi Okružnog suda u Prijedoru broj: 16 0 U 000662 19 U od dana 28.06.2019. godine,
Izjavitelj: Ajdin Mešić, predsjednik Skupštine grada;
5. Prijedlog Rješenja o razrješenju direktora Javne ustanove „Centar za socijalni rad“ Prijedor,
Izjavitelj: Dalibor Grabež, predsjednik Komisije za izbor i imenovanja;
6. Prijedlog Rješenja o imenovanju vršioca dužnosti direktora Javne ustanove „Centar za socijalni rad“ Prijedor,
Izjavitelj: Dalibor Grabež, predsjednik Komisije za izbor i imenovanja;
7. Prijedlog Odluke o poništenju Odluke o raspisivanju Javnog konkursa za izbor i imenovanje direktora Javnih ustanova čiji je osnivač Grad Prijedor u dijelu konkursa koji se odnosi na izbor i imenovanje direktora JU „Centar za socijalni rad“ Prijedor, broj: 01-022-43/19 od 17.04.2019. godine,
Izjavitelj: Dalibor Grabež, član Komisije za propise;
8. Prijedlog Odluke o raspisivanju Javnog konkursa za izbor i imenovanje direktora Javne ustanove „Centar za socijalni rad“ Prijedor,
Izjavitelj: Dalibor Grabež, član Komisije za propise;
9. Prijedlog Rješenja o imenovanju Savjeta za izradu Prostornog plana grada Prijedora 2020-2040 godina,
Izjavitelj: Mirjana Komljenović, načelnica Odjeljenja za prostorno uređenje;
10. Prijedlog Rješenja o imenovanju Savjeta za izradu Regulacionog plana sportskog aerodroma „Urije“
Izjavitelj: Mirjana Komljenović, načelnica Odjeljenja za prostorno uređenje;
11. Izvještaj o radu JU Dječiji vrtić „Radost“ Prijedor za školsku 2018/2019 godinu,
Izjavitelj: Direktor JU Dječiji vrtić „Radost“ Prijedor;

12. Informacija o radu Privrednog Savjeta grada Prijedora u 2018. godini,
Izjavitelj: Rade Rosić, načelnik Odjeljenja za privredu i poljoprivredu;
13. Prijedlog Rješenja o razrješenju članova Upravnog odbora Agencije za ekonomski razvoj grada Prijedora „PREDA-PD“ Prijedor radi isteka mandata,
Izjavitelj: Rade Rosić, načelnik Odjeljenja za privredu i poljoprivredu;
14. Prijedlog Rješenja o imenovanju vršioca dužnosti članova Upravnog odbora Agencije za ekonomski razvoj grada Prijedora „PREDA-PD“ Prijedor,
Izjavitelj: Rade Rosić, načelnik Odjeljenja za privredu i poljoprivredu;
15. Prijedlog Odluke o raspisivanju Javnog konkursa za imenovanje članova Upravnog odbora Agencije za ekonomski razvoj grada Prijedora „PREDA-PD“ Prijedor,
Izjavitelj: Rade Rosić, načelnik Odjeljenja za privredu i poljoprivredu;
16. Izvještaj o srednjoročnoj evaluaciji Integralne strategije razvoja grada Prijedora za period evaluacije 2014-2018. godina,
Izjavitelj: Zinajda Hošić, šef Odsjeka za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem;

PREDSJEDNIK
SKUPŠTINE GRADA
Ajdin Mešić

NAPOMENA:

- Molimo odbornike da u slučaju spriječenosti prisustva zakazanoj sjednici obavijeste Sekretara Skupštine grada Prijedora na broj telefona: 052/245-122.
- Ukoliko želite da podnesete amandane na prijedloge opštih akata koji su u prijedlogu dnevnog reda, molimo da to učinite najkasnije tri dana prije održavanja sjednice. Amandman mora biti pismeno podnesen i obrazložen (član 156. Poslovnika Skupštine grada).
- Takođe molimo da odbornička pitanja dostavite u pisanoj formi predsjedniku Skupštine grada.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
В Л А Д А
МИНИСТАРСТВО УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Трг Републике Српске 1, Бања Лука, тел: 051/339-372, E-mail: muls@muls.vladars.net

Број: 10.3-014-37-1/19

Датум: 18. октобар 2019. године

Град Приједор
Скупштина града
н/р председнику

Предмет: Мишљење

Градоначелник Града Приједор обратио се Министарству управе и локалне самоуправе са захтјевом број: 02-022-25/19 од 11. октобра 2019. године којом се тражи контрола законитости Рјешења Скупштине града Приједор број: 01-111-158/19 од 13. 09.2019. године (рјешење достављено у прилогу захтјева).

У захтјеву се, између осталог, наводи да је Скупштина града Приједор, на сједници одржаној 13. фебруара 2019. године, донијела Рјешење о разрјешењу председника и чланова Комисије за избор и именовања број: 01-111-21/19 и Рјешење о именовању Комисије за избор и именовања број 01-111-22/19.

У захтјеву се даље наводи да је Министарство управе и локалне самоуправе, на захтјев градоначелника, дало мишљење број: 10.3-014-37/19 од 14. марта 2019. године којим је Скупштина града позвана да наведена рјешења измијени, укине или поништи, те да је Скупштина града, на сједници одржаној 18.04.2019. године, донијела закључак број 01-02-57/19 којим није прихватила наведено мишљење Министарства.

Такође, истиче се да су одлукама Владе Републике Српске, које су објављене у „Службеном гласнику Републике Српске“, број 66/19, наведена рјешења обустављена од извршења. Након доношења наведених одлука, скупштина града је, на сједници одржаној дана 13.09. 2019. године, донијела рјешење број: 01-111-158/19 којим је измијењено рјешење о избору Комисије за избор и именовања Скупштине града Приједор број: 01-111-187/16 од 23.11.2016. године.

Према градоначелнику, Скупштина града је у овом случају, како се наводи, промијенила само форму рјешења које је било предмет контроле законитости од стране овог министарства, „те је умјесто два рјешења о разрјешењу

постојећих чланова и рјешења о именовану нових чланова Комисије за избор и именовање, донијела једно рјешење“.

Надаље, градоначелник сматра да су оспореним рјешењем повријеђени члан 39. и члан 41. став 1. Пословника Скупштине града Приједор („Службени гласник града Приједор“, број 2/18).

Рјешење о измјени рјешења о избору Комисије за избор и именовања Скупштине града Приједора број: 01-111-158/19 од 13. 09. 2019. године донијела је Скупштина града Приједор на основу члана 39. став 2. тачка 21. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 97/16 и 36/19), члана 39. Статута града Приједор („Службени гласник Града Приједор“, број 12/17) и члана 143. Пословника града Приједор („Службени гласник Града Приједор“, број 2/18). Тачком 1. је утврђено да се у Рјешењу о избору Комисије за избор и именовања Скупштине града Приједор број: 01-111-187/16 и измјене рјешења о именовану сталних радних тијела Скупштине града Приједор, број 01-111-168/17, тачка 1. став 1. („Службени гласник Града Приједор“, бр. 7/16 и 11/17), врши измјена тачке 1. како слиједи: У комисију за избор и именовање **умјесто:** Оливера Брдар Мирковић-предсједник, Драгослав Кабић, замјеник предсједника, Бране Радановић- члан, Сеад Јакуповић члан, Ранко Колар- члан, **именују се:** Далибор Грабеж-предсједник, Душко Милетић-замјеник предсједника, Горана Босанчић-члан, Раденко Стјепић, члан, Сабахудин Гарибовић- члан. Тачком 2. оспореног рјешења је утврђено да рјешење ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Града Приједор“.

У образложењу рјешења се наводи да је Скупштина града Приједор, разматрајући састав Комисије за избор и именовања, утврдила да Кабић Драгослав није више одборник Скупштине града, с обзиром да је изабран за народног посланика у Народној скупштини Републике Српске, *„те га је неопходно замијенити одборником из Скупштине града Приједор, а имајући у виду да је у Скупштини града дошло до промјене пропорционалне заступљености странака у Скупштини“.* Такође, истиче се да су Демократски народни савез-ДНС напустила четири одборника тако да, како се наводи, он нема капацитет који је имао приликом именовања ове комисије. У образложењу се даље наводи да је, да би се испоштовао чл. 49. став 2. и 50. Пословника Скупштине града, предсједник Скупштине града, на захтјев 20 одборника за стављање ове тачке на дневни ред Скупштине, у циљу консултација са политичким партијама, упутио допис свим странкама које партиципирају у Скупштини града Приједор да доставе свој приједлог, односно кандидата за чланство у Комисију за избор и именовања. Након достављених приједлога и одржаног састанка са предсједницима одборничких клубова предложено је рјешење као у диспозитиву.

Приликом разматрања оспореног рјешења, Министарство је, прије свега, имало у виду члан 52. став 1. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 97/16 и 36/19) којим је прописано да се начин рада, сазивање, утврђивање дневног реда, одлучивање и друга питања значајна за рад скупштине и радних тијела уређују пословником. Дакле, из ове одредбе произлази да законодавац није уредио питање разрјешења и именовања скупштинских радних тијела, већ је одредио да ће се то уредити пословником.

Чланом 39. Пословника Скупштине града Приједор („Службени гласник Града Приједор“, број 2/18) прописано је да се члан радног тијела Скупштине може разријешити дужности и прије истека мандата: ако поднесе оставку, због болести која га онемогућава да обавља дужност, ако не извршава или неблаговремено извршава дужности члана радног тијела и ако најмање два пута узастопно неоправдано изостане са сједнице. Наведеним чланом таксативно су набројани разлози због којих се чланови скупштинских радних тијела могу разријешити дужности прије истека мандата, ко може покренути поступак за разрјешење члана радног тијела, те да приједлог мора бити у писаној форми, уз навођење разлога због којих се предлаже разрјешење дужности.

Чланом 50. став 1. Пословника Скупштине града Приједор прописано је да Комисија за избор и именовања има предсједника, замјеника предсједника и три члана који се бирају из реда одборника сразмјерно броју изабраних странака и коалиција у Скупштини, док је ставом 3. истог члана прописано да листу кандидата за избор предсједника, замјеника предсједника и чланова Комисије за избор и именовања подноси предсједавајући на првој сједници Скупштине, а на основу претходних консултација са политичким странкама и коалицијама које имају своје одборнике у Скупштини.

Министарство запажа да је оспореним рјешењем, осим именовања, уједно извршено и разрјешење свих чланова Комисије за избор и именовања који су именовани рјешењем број: 01-111-187/16. Наиме, из образложења оспореног рјешења произлази да је једног члана Комисије требало разријешити, односно да га је било „неопходно замијенити“ јер није више одборник у Скупштини града, док се остали чланови разрјешавају („замјењују“), јер је дошло до промјене пропорционалне заступљености странака у Скупштини града. Имајући у виду наведено, Министарство је мишљења да Комисија за избор и именовање није разријешена у складу са разлозима који су прописани чланом 39. став 3. Пословника. Наиме, у образложењу није наведено, нити се може закључити којим странкама су припадали разријешени чланови Комисије. Такође, нејасно је да ли су сва четири одборника (или неки од њих) који су напустили ДНС били чланови наведене Комисије. Исто тако, у образложењу није наведено ко је од овлаштених предлагача покренуо поступак за разрјешење, нити који су разлози наведени за разрјешење сваког појединачног члана Комисије (осим за Кабић Драгослава).

Када је у питању именовање чланова Комисије за избор и именовања, Министарство из образложења оспореног рјешења не може закључити којим странкама или коалицијама припадају поједини чланови Комисије, а самим тим, ни да ли њен састав одговара страначкој заступљености у Скупштини.

Имајући у виду напријед изложено, Министарство је мишљења да Скупштина града Приједор, приликом доношења оспореног рјешења, није испоштовала наведене одредбе Пословника Скупштине града Приједор.

Поред тога, Скупштина града Приједор, оспореним рјешењем, према мишљењу Министарства, настоји практично, онемоћити спровођење одлука Владе Републике Српске од 4. јула 2019. године о обустављању од извршења рјешења које је донијела Скупштина града Приједор, на сједници одржаној 13.02.2019. године, а која се односе на разрјешење и именовање Комисије за

избор и именовање и Одбора за жалбе. Истовремено, покушава се створити привид њиховог поштовања, а све са циљем онемогућавања вођења судског поступка.

У прилог овоме говори чињеница да је, прије доношења оспореног рјешења, Скупштина Града Приједор, на сједници одржаној 4. септембра 2019. године, укинула рјешења која је Влада обуставила од извршења. С обзиром да су рјешења укинута, остале су на снази све правне посљедице које су настале након њиховог доношења, јер су Комисија за избор и именовање и Одбор за жалбе, у међувремену доносили одређене акте.

Дакле, из претходно наведеног произлази да је Скупштина града Приједор, након ступања на снагу наведених одлука Владе, донијела више аката који, у суштини, једни друге искључују.

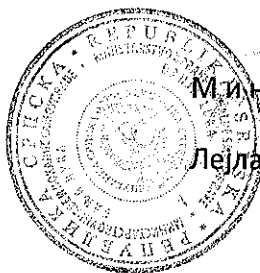
С тим у вези, треба имати у виду и чињеницу да је након ступања на снагу наведених одлука Владе Републике Српске, Правобранилаштво Републике Српске, Сједиште замјеника правобраниоца Приједор, покренуло управни спор пред надлежним судом за поништење обустављених рјешења, односно да су против обустављених рјешења покренуте и приватне тужбе (неке од њих надлежни суд је уважио).

Ситуација ће се додатно закомпликовати уколико Окружни суд у Приједору, уважи тужбу Правобранилаштва (као и приватне тужбе) и поништи обустављена рјешења.

У том случају, поред стварања правне несигурности, таква ситуација ће сасвим сигурно изазвати и финансијске посљедице по буџет Града Приједор.

Да би се то спријечило, Министарство позива Скупштину града Приједор да преиспита своје досадашње поступке, односно да предузме потребне кораке, у складу са Пословником, који би ишли у правцу враћања на стање прије 4. септембра 2019. године, како би се омогућило да ову ситуацију разријеша надлежни суд у управним споровима који су већ покренути.

С поштовањем,

 Министар
Лејла Решић

Достављено:

1. Предсједнику Скупштине града Приједор
2. Градоначелнику
3. Спис предмета

На основу члана 43. став 1. Закона о уређењу простора и грађењу („Сл. гласник Републике Српске“ бр.40/13, 106/15, 3/16 и 84/19) и члана 39. Статута Града Приједора („Сл.гласник Града Приједора“ бр. 22/17), Скупштина Града Приједор на XXXI редовној сједници одржаној дана 2019. године, донијела је

П Р И Ј Е Д Л О Г

Р Ј Е Ш Е Њ Е
о именовану Савјета за израду
Просторног плана града Приједора 2020 - 2040.година

I

Образује се Савјет за израду Просторног плана града Приједора 2020 - 2040.година

II

У Савјет се именују:

1. Миленко Ђаковић, Градоначелник Града Приједор,
2. Александар Миљуш, Замјеник Градоначелника Града Приједор
3. Мирјана Комљеновић, Начелник Одјељења за просторно уређење,
4. Златко Ритан, Кабинет Градоначелника,
5. Александар Јефтић, Одјељење за саобраћај, комуналне послове и заштиту животне средине и имовинско-стамбене послове,
6. Тања Ећим, Одјељење за саобраћај, комуналне послове и заштиту животне средине и имовинско-стамбене послове,
7. Радан Шарић, Одјељење за просторно уређење,
8. Вера Јовић, Одјељење за просторно уређење,
9. Моња Касаловић, Начелник Одјељења за друштвене дјелатности,
10. Раде Росић, Начелник Одјељења за привреду и пољопривреду,
11. Тања Марић, Одјељење за привреду и пољопривреду
12. Жељко Граховац, Одјељење за привреду и пољопривреду,
13. Милан Гламочанин, Одсјек за мјесне заједнице,
14. Душан Врањеш, Одсјек за цивилну заштиту,
15. Весна Стојичић, Мтел а.д. Бањалука ИЈ Приједор,
16. Владо Рељић, “Водовод“ а.д. Приједор
17. Миланко Дујо, „Комуналне услуге“ а.д. Приједор
18. Драшко Љубичић, ЗП “Електрокрајина“ а.д. Бањалука РЈ “Електродистрибуција“ Приједор
19. Зоран Кнежевић „Топлана“ АД Приједор,
20. Драган Ромчевић, ЈУ Национални парк „Козара“,
21. Амира Ганић, Туристичка организација града Приједора,
22. Љиљана Јањић, ЈУ „ВОДЕ СРПСКЕ“ – Подручна канцеларија за подслив ријеке Уне – Приједор,
23. Проф.др Владимир Малбашић, Рударски факултет Приједор,
24. Рада Павичић, ЈП „Завод за изградњу града“ Приједор,
25. Бошко Дошен, ЈП „Завод за изградњу града“ Приједор,
26. Азра Боровчанин, дипл.инж.грађ.
27., Одборник
28., Одборник
29., Одборник
30., Одборник
31., Одборник

III

Задатак Савјета дефинисан је чланом 43. став 2. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник“ РС бр. 40/13 и 106/15, 3/16 и 84/19).

IV

Ово Рјешење ступа на снагу даном објављивања у Службеном гласнику Града Приједора.

Број: _____

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ ГРАДА

Датум: _____

Ајдин Мешић

На основу члана 43. став 1. Закона о уређењу простора и грађењу (Сл. гласник Републике Српске бр.40/13, 106/15 и 3/16) и члана 39. Статута Града Приједора (Сл.гласник Града Приједора, бр.12/17), Скупштина града Приједор на редовној сједници одржаној дана 2019. године, донијела је

П Р И Ј Е Д Л О Г

Р Ј Е Ш Е Њ Е

**о именовану Савјета за израду
Регулационог плана спортског аеродрома „Урије“**

I

Образује се Савјет за израду Регулационог плана спортског аеродрома „Урије“

II

У Савјет се именују:

1. Тадић Владо, дипл.инж.арх.
2. Стојанчић Бошко, дипл.инж.грађ.
3. Шврака Бранко, дипл.инж.саобр.
4. Шарић Радан, дипл.информ.
5. Касаловић Моња, Одјељење за друштвене дјелатности
6. Марковић Милан, представник Аеро клуба „Приједор“ Приједор
7. Јојић Бојан, представник Агенције „ПРЕДА“
8. Ганић Амира, Туристичка организација града Приједора
9. Марић Рајко, Одсјек за мјесне заједнице
10., одборник
11., одборник
12., одборник
13., одборник

III

Задатак Савјета дефинисан је чланом 43. став 2. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник“ РС бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19).

IV

Ово Рјешење ступа на снагу даном објављивања у Службеном гласнику Града Приједора.

Број: _____

Датум: _____

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ГРАДА

Ајдин Мешић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ГРАД ПРИЈЕДОР
ГРАДОНАЧЕЛНИК
ГРАДСКА УПРАВА
П Р И Ј Е Д О Р

REPUBLIKA SRPSKA
GRAD PRIJEDOR
GRADONAČELNIK
GRADSKA UPRAVA
P R I J E D O R

79 101 Приједор, Трг ослобођења 1, Тел.+387 52 245 100, 245 101, факс.+387 52 245 104, E-mail:gradonacelnik@prijedorgrad.org, www.prijedorgrad.org

ИНФОРМАЦИЈА

**о раду Привредног савјета Града Приједора
за 2018. годину**

Приједор, новембар 2019. године

У циљу обезбјеђивања активног учешћа локалних привредника у процесу доношења градских одлука везаних за привреду, програме развоја, урбанистичких планова, одлука о висини и стопам локалних такси и накнада, као и редовног консултовања и сарадње у предузимању одговарајућих мјера на стварању повољног и подстицајног амбијента за инвестиције, привредни развој и отварању нових радних места, на подручју града Приједора, градоначелник Града Приједора је 18.07.2012. године донио Рјешење о оснивању Привредног савјета града Приједора.

За чланове Привредног савјета града Приједора (у даљем тексту: Савјет) именовани су представници Градске управе Приједор, представници пословних субјеката и невладиног сектора, представници локалних и републичких организација и институција, као и представници других субјеката од значаја и важности за развој града Приједора. По функцији коју обавља градоначелник Града Приједора је уједно и предсједник Савјета, а његов замјеник начелник Одјељења за привреду и пољопривреду Града Приједора.

Одмах по оснивању Савјета, донесен је Правилник о раду Привредног савјета, којим се уређује организација, начин рада и начин одлучивања, као и друга питања од значаја за рад Савјета.

У складу са тим, Савјет је савјетодавно и консултативно тијело градоначелника Града Приједора, које има за циљ, кроз покретање иницијатива, давање одговарајућих приједлога и рјешавање одређених питања од важности за унапређење пословне климе у локалној заједници, да омогући што успјешнију координацију и сарадњу између привредних субјеката и локалне самоуправе на остваривању заједничког интереса – економског и друштвеног развоја града Приједора. Од свог оснивања па до данас, Савјет је радио путем сједница, које је заказивао предсједник Савјета, на сопствену иницијативу или на приједлог чланова Савјета.

У досадашњем раду Савјета, градоначелник Града Приједора члановима Савјета је представио основно усмјерење Градске управе, у смислу стварања повољног пословног амбијента за привлачење домаћих и страних инвеститора. У својим обраћањима на састанцима Савјета је указивао на потребу повећања активности на измјени законских и подзаконских прописа, као и јачању сарадње привредног и ванпривредног сектора са Скупштином Града Приједора, путем дијалога, као једног од основа демократије и економског развоја, те давања препорука и приједлога за изналажење рјешења од значаја за бољи привредни развој и услове живота и рада свих становника.

На нивоу Савјета даване су препоруке и иницијативе за имплементацију одређених мјера значајних за пословање привредних субјеката.

У периоду од 2012. до краја 2017. године одржано је 19 сједница, од којих су 4 сједнице биле тематског карактера. Већини сједница Савјета претходили су састанци са представницима привредника из различитих група дјелатности (кроз организација фокус група на којима се разматрала проблематика од њиховог интереса). На основу покренутих иницијатива и приједлога Савјета у овом периоду, постигнути су одређени резултати, од којих су најзначајнији слиједећи:

- Покренута иницијатива и предузете одређене активности за рјешавање проблема нестанака електричне енергије, од стране привредних друштава са подручја

Козарца и Камичана („Аустронет“, „Арифагић Инвестмент“, „Норбос“, „Карабашић“, „Етно село БК Оаза“ и др.);

- Прихваћени су приједлози и сугестије у поступку дефинисања нацрта Закона о занатско предузетничкој дјелатности РС;
- Прихваћена сугестија о увођењу диференциране стопе пореза на непокретности привредних субјеката;
- Формиран Савјет за образовање и запошљавање града Приједора;
- На иницијативу Савјета извршена измјена Правилника о порезу на добит РС;
- Уведена је пракса да се одређене информације и извјештаји који се разматрају на сједницама Скупштине града Приједор, претходно разматрају на састанцима Привредног савјета (Информација о пословању привредних субјеката града Приједора, Извјештај о остварењу годишњег Плана имплементације Интегралне стратегије развоја града Приједора, и слично);
- Покренута иницијатива од стране Занатско предузетничког удружења Приједор и Привредне коморе РС – Подручна привредна комора Бања Лука, канцеларија Приједор, за измјене Одлуке о комуналним таксама и Одлуке о јавном оглашавању на подручју града Приједора;
- Успостављена Радна група за анализу фискалних и парафискалних давања Града Приједора, која има задатак да испита сврсисходност сваке парафискалне накнаде, предложи измјену висине или прописа којом је дефинисана, као и да достави сагласност за увођење нове;
- Унапређени подстицаји привреди.

У 2017. години је дошло до измјене Правилника о раду Привредног савјета у складу са којим је Агенција за економски развој града Приједора “ПРЕДА-ПД” преузела функцију техничког секретеријата Савјета и којим су дефинисани њени послови и задаци:

- обавља стручне, организационе и административно-техничке послове и друге послове Савјета од интереса за привреду и Град Приједор;
- припрема сједнице Савјета;
- координира рад радних тијела Савјета;
- надлежним органима доставља усвојене ставове, закључке и друге одлуке Савјета;
- координира активности партнера на реализацији одлука Савјета;
- припрема текст саопштења са сједница;
- води записник на сједници Савјета и одговоран је за благовремену и квалитетну израду записника.

Током 2018. године извршено је проширење састава Савјета како би се Град Приједор прилагодио БФЦ критеријуму 3.2: Сарадња јавног и приватног сектора, подкритеријуму, којим је дефинисано да најмање 50% чланова Привредног савјета чине представници пословне заједнице (дефинисано Приручником за сертификацију градова и општина са повољним пословним окружењем у Југоисточној Европи – ЕДИЦИЈА 3). Послије проширења састава, Савјет је бројао 55 чланова и имао је следећу структуру:

- 10 представника Града Приједора (представници одјељења, скупштине града и сл.),
- 5 представника организација за подршку пословања (развојне агенције, привредне и занатско-предузетничке коморе, пословних удружења и сл.),
- 1 представник високообразовне институције,
- 1 представник научно-истраживачке институције,

- 1 представник организације цивилног друштва,
- 1 представник јавне установе,
- 33 представника пословних субјеката,
- 3 представника републичких организација/институција.

У току 2018. године организовано је 5 сједница Привредног савјета (2 тематске сједнице) на којима су разматране следеће теме:

- Преглед и анализа оптерећења привреде Града Приједора накнадама са локалног нивоа (административне и комуналне таксе и накнаде) – Препоруке за унапређење“;
- Иницијативе и препоруке за унапређење туризма на подручју Града Приједора, са посебним освртом на развој и унапређење сеоског туризма;
- Резултати анкетања привреде и активности у вези са њима;
- Резултати градских мјера и подстицаја привреди и запошљавању и препоруке за побољшање;
- Буџет Града Приједора за 2018. годину и активности планирања за 2019. годину;
- Презентација докумената просторног-уређења
 1. Представљање докумената просторног уређења за пословне и радне зоне на територији Града Приједора,
 2. Презентација Нацрта Зонинг плана јужног дијела урбаног подручја Приједора;
- Акциони план запошљавања, активности израде;
- Анализа цијена и квалитета комуналних услуга
 1. Комуналне услуге а.д. Приједор,
 2. Водовод а.д. Приједор,
 3. Топлана а.д. Приједор;
- План Имплементације Интегралне стратегије града Приједора (2014-2024) за период 2019-2021. годину;
- План капиталних улагања за период 2018-2020. година;
- Приједлог Плана рада Привредног савјета за 2019. годину.

Сврха разматрања ових тема је било да се локална власт подробно упозна са ставовима привреде, као и да уваже ставове и потребе привреде приликом креирања процедура, одређивања локалних фискалних и паракорисних намета, одређивања приоритетности инфраструктурних пројеката, стратешког планирања локалног развоја, итд, а што је у складу и са новим БФЦ Приручником.

Градоначелник Града Приједора је током 2018. године на свим сједницама Савјета и медијским наступима констатовао да је Привредни савјет право мјесто за артикулисање проблема са којима се сусрећу привредници и мјесто на којем се заједнички требају дефинисати приједлози могућих рјешења. Наглашавао је да Савјет јесте мјесто на којем привредници могу да утичу на креирање локалне економске политике, оцјењујући да се ради о изузетном корисном радном тијелу које ће помоћи будућем позиционирању и дефинисању многих одлука како на нивоу града Приједора, тако и на нивоу Републике Српске, а који треба ићи у правцу побољшања привредног окружења.

У току 2018. године на основу покренутих иницијатива и приједлога Привредног Савјета, постигнути су одређени резултати, од којих су најзначајнији слиједећи:

- Измјењени правилници за додјелу подстицајних мјера привреди за запошљавање и самозапошљавање, и уведен нови подстицај – подстицај за набавку машина, опреме и алата за дјелатности дрвопрераде и металопрераде;
- Урађене почетне анализе за ослобађање плаћања комуналне таксе самосталних предузетника из групе занатских радњи, који први пут покрећу привредну дјелатност.

Транспарентност рада Савјета обезбјеђивала се путем средстава јавног информисања и објављивањем материјала и записника на веб сајту Града Приједора и Агенције ПРЕДА-ПД, као и на други погодан начин.

У наредном периоду, Савјет ће настојати да ојача своју улогу у правцу остваривања циљева, иницирати доношење нових или измјене и допуне важећих прописа, ради стварања бољег пословног амбијента за рад привредних и других субјеката, у циљу побољшања квалитета живота и рада грађана. Због тога је креиран и усвојен План рада Савјета за 2019. годину којим је планирано одржавање најмање 5 сједница на којима ће се дискутовати о следећим темама:

- Преглед и анализа оптерећења привреде града Приједора накнадама са локалног нивоа (административних и комуналних такси и накнада)
- Иницијатива за измјену Одлуке о комуналним таксама Града Приједора у дијелу такси за прекоп
- Иницијатива за израду Анализе стања и Програма развоја занатства и предузетништва у Граду Приједору
- Резултати анкетања привреде и активности у вези са њима
- Акциони план запошљавања за 2019. годину
- Извјештај о имплементацији Интегралне стратегије развоја града Приједора за 2018. годину
- Извјештај о имплементацији капиталних улагања за 2018. годину
- Анализа пословања субјеката Града Приједора (секторске анализе)
- Градске/општинске мјере подстицаја привреди/пољопривреди и запошљавању;
- Иницијатива за укидање дуплих цијена комуналних услуга за предузетнике (вода, канализација, одвоз смећа, гријање, енергија)
- Просторно-планска документација;
- Проблем сиве економије и нелојалне конкуренције
- План буџета
- Годишњи план капиталних улагања

- Приједлози пословне заједнице за Програм економских реформи РС за период 2020-2021. година
- Анализа цијена и квалитета комуналних услуга

У претходном периоду Савјет је препознат од стране представника пословне заједнице као добар механузам кроз који могу покренути иницијативе и рјешавати питања који њих муче, због чега је повећана њихова заинтересованост за укључивање у рад Савјета.

Опредјељење Града Приједора је да Савјет оперативно тијело које је отворено за сарадњу и сваког ко има добре намјере, гдје како појединци тако и институције, могу дати допринос за изналажење добрих рјешења у циљу бољег функционисања свеукупне привреде Града Приједора.

Обрађивачи :

Одјељење за привреду и пољопривреду
и Агенција „ПРЕДА-ПД“

Предлагач :

Градоначелник
Миленко Ђаковић

ПРИЈЕДЛОГ

На основу члана 16. Закона о систему јавних служби („Службени гласник Републике Српске“, број: 68/07, 109/12, 44/16), члана 39. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број: 97/16) и члана 39. Статута Града Приједора („Службени гласник Града Приједора“, број: 12/17), а на приједлог Градоначелника,
Скупштина Града Приједора на 31. сједници одржаној дана 07.11.2019. године, донијела је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

о разрешењу чланова Управног одбора
Агенције за економски развој града Приједора „ПРЕДА-ПД“ Приједор

1. Разрешавају се чланови Управног одбора Агенције за економски развој града Приједора „ПРЕДА-ПД“ из Приједора, ради истека мандата и то :

1. Светлана Чеко,
2. Зоран Росић,
3. Милован Половина,

2. Ово Рјешење ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику Града Приједора".

Број:
Приједор,
Датум: 07.11.2019. године

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Ајдин Мешић

Образложење:

Чланови Управног одбора Агенције за економски развој града Приједора "ПРЕДА-ПД" су именовани рјешењем бр.01-111-171/15 од 04.11.2015. године које је објављено у „Службеном гласнику града Приједор“ број 08/15 од датума 05.11.2015. године на период од 4 године. С обзиром да им је истекао мандат на који су именовани, одлучено је као у диспозитиву.

Поука о правном лијеку :

Ово рјешење је коначно у управном поступку и против њега се не може изјавити жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе код надлежног суда у року 30 дана од дана пријема овог Рјешења.

ПРИЈЕДЛОГ

На основу члана 12. Закона о министарским, владиним и другим именовањима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 41/03), члана 16. Закона о систему јавних служби („Службени гласник Републике Српске“ број; 68/07, 109/12 и 44/16) и члана 39. Статута града Приједора („Службени гласник града Приједора“, број: 12/17), те члана 143 Пословника Скупштине града Приједора („Службени гласник Града Приједора“, број: 02/18) Скупштина града Приједора је на 31. сједници одржаној 07.11.2019. донијела:

Р Ј Е Ш Е Њ Е

о именовању вршиоца дужности чланова Управног одбора
Агенције за економски развој града Приједора „ПРЕДА-ПД“, Приједор

1. У Управни одбор Агенције за економски развој града Приједора „ПРЕДА-ПД“ , именују се вршиоци дужности чланова:

1. Светлана Чеко
2. Зоран Росић
3. Милован Половина

2. Именовани се именују за вршиоце дужности до окончања поступка избора чланова Управног одбора.

3. Ово Рјешење ступа на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику Града Приједора“.

Број:
Приједор
Датум:

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Ајдин Мешић

Образложење

Због истека мандата чланова Управног одбора Агенције за економски развој града Приједора „ПРЕДА-ПД“ именују се вршиоци дужности чланова Управног одбора.

На основу члана 15. Статута Агенције „ПРЕДА-ПД“ је предвиђено да Оснивач до окончања поступка избора на поменуте позиције може именовати вршиоце дужности на период до 60 дана.

На основу изложеног рјешено је као у диспозитиву.

Поука о правном лијеку:

Ово рјешење је коначно у управном поступку и против њега се не може изјавити жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе код надлежног суда у року 30 дана од дана пријема овог Рјешења.

ПРИЈЕДЛОГ

На основу члана 39. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број: 97/16), члана 8. Закона о министарским, владиним и другим именованима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 25/03 и 41/03), члана 16. Закон о систему јавних служби („Службени гласник Републике Српске“, број: 68/07, 109/12 и 44/16) и члана 39. Статута града Приједора („Службени гласник града Приједора“, број: 12/17) те члана 135. Пословника Скупштине града Приједора („Службени гласник града Приједора“, број: 02/18), Скупштина града Приједора је на 31. Сједници, одржаној 07.11.2019. године, донијела је:

ОДЛУКУ

о расписивању Јавног конкурса за именовање чланова Управног одбора Агенције за економски развој града Приједор „ПРЕДА-ПД“, Приједор

Члан 1.

I Расписује се Јавни конкурс за именовање 3 (три) члана Управног одбора Агенције за економски развој града Приједора „ПРЕДА-ПД“ Приједор.

II Јавни конкурс за именовање чланова Управног одбора Агенције за економски развој града Приједора „ПРЕДА-ПД“, Приједор је саставни дио ове Одлуке.

III – Опис послова

Управни одбор Агенције за економски развој града Приједора „ПРЕДА-ПД“ Приједор:

- доноси Статут Агенције, уз сагласност Оснивача,
- одлучује о пословању Агенције,
- доноси опште акте утврђене Статутом,
- доноси акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста уз сагласност Оснивача,
- доноси годишњи програм рада и финансијски план уз сагласност Оснивача,
- разматра и усваја извјештај о пословању и завршни рачун,
- одлучује о кориштењу средстава у складу са Законом и Статутом,
- врши и друге послове утврђене Законом и Статутом.

IV – Мандат

Мандат чланова управног одбора траје 4 (четири) године.

Именована лица по истеку мандата имају могућност поновног именовања.

V – Статус

Актом о именовању члан Управног одбора не заснива радни однос.

Чланови Управног одбора се не могу бирати из реда запослених у Агенцији за економски развој града Приједора „ПРЕДА-ПД“ Приједор.

VI – Општи услови

Општи услови:

- да су држављани Републике Српске или Босне и Херцеговине,
- да су старији од 18 година,
- да имају општу здравствену способност,
- да нису отпуштени из државне службе на основу дисциплинске мјере на било којем нивоу власти у БиХ и РС у периоду од 3 (три) године прије дана објављивања овог конкурса,
- да нису осуђивани за кривична дјела која их чине неподобним за вршење дужности,
- да се против њих не води кривични поступак,
- да се на кандидате не односи чл. IX тачка 1. Устава БиХ.

VII – Посебни услови

Посебни услови за именовање члана Управног одбора:

- да има високу стручну спрему (VII степен),
- познавање проблематике у дјелатности којом се бави Агенција,
- познавање садржаја и начина рада органа управљања,
- искуство у раду у привреди,
- доказани резултати рада на ранијим пословима.

VIII – Сукоб интереса

Кандидати не могу обављати дужност, активност или бити на положају који доводи до сукоба интереса, у складу са Законом о министарским, владиним и другим именовањима Републике Српске („Службени гласник РС“, број: 25/03 и 41/03), Законом о сукобу интереса у институцијама власти БиХ („Службени гласник РС“, број: 16/02, 44/03, 12/02, 63/08, 18/12, 87/13 и 41/16), Законом о спречавању сукоба интереса у органима власти Републике Српске („Службени гласник РС“, број: 73/08 и 52/14) и Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број: 97/16 и 36/19).

Кандидати не могу бити лица која су на функцији у политичкој странци.

IX – Потребна документа

Уз пријаву на конкурс кандидати су дужни доставити доказе о испуњавању општих и посебних услова и то:

- увјерење о држављанству,
- извод из матичне књиге рођених,
- увјерење о општој здравственој способности (накнадно ће доставити кандидати који буду изабрани),
- писмена изјава да нису отпуштени из државне службе на основу дисциплинске мјере на било којем нивоу власти у БиХ и РС у периоду од 3 (три) године прије дана објављивања овог конкурса овјерена од стране надлежног органа,
- увјерење да нису осуђивани за кривична дјела која их чине неподобним за вршење дужности,
- увјерење да се против кандидата не води кривични поступак,
- писмена изјава у вези са чланом IX тачка 1. Устава БиХ овјерена од стране надлежног органа.

- овјерену копију дипломе,
- биографија,
- потврда о радном искуству у привреди,
- писмена изјава о непостојању сукоба интереса овјерена од надлежног органа.

Докази о испуњавању општих и посебних услова се достављају у оригиналу или овјереном препису и не могу бити старији од 6 (шест) мјесеци.

X – Рок за подношење пријаве

Рок за подношење пријава на Јавни конкурс је 15 дана од дана објављивања Јавног конкурса. Ако конкурс не буде објављен истовремено, рок ће се рачунати од дана посљедњег објављивања.

Пријаве се могу подносити лично или путем поште на адресу: Град Приједор, – Одсјек за стручне и административне послове Скупштине, Трг Ослобођења бр.1. Приједор, са знаком „Пријава на Јавни конкурс за именовање чланова Управног одбора Агенције за економски развој града Приједор „ПРЕДА-ПД“, Приједор.

Непотпуне и неблаговремене пријаве неће се узети у разматрање.

Са свим кандидатима који уђу у ужи избор обавиће се интервју, о чему ће кандидати бити благовремено обавјештени на адресу коју су навели у пријави.

XI – Објављивање конкурса

Јавни конкурс објавиће се у „Службеном гласнику Републике Српске“ и дневном листу „Глас Српске“, као и на веб страници Града Приједора.

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику града Приједора“.

Број: _____

Приједор

Дана: _____ . године

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Ајдин Мешић

Образложење:

С обзиром да је истекао мандат на који су именовани члановима Управног одбора Агенције „ПРЕДА-ПД“, у складу са Законом о министарским, владим и другим именовањима Републике Српске доноси се Одлука о расписивању Јавног конкурса за попуњавање упражњених мјеста.

У складу са изнесеним, одлучено је као у диспозитиву.

**Izvještaj o srednjoročnoj evaluaciji
Integralne strategije razvoja Grada Prijedora
za period evaluacije 2014.-2018. godina**

Konsultantica: Snežana Mišić Mihajlović

septembar 2019. godine

1.	IZVRŠNI SAŽETAK	3
2.	POZADINA.....	5
3.	METODOLOŠKI PRISTUP	5
3.1	Pregled relevantne dokumentacije, korišteni alati i radionice.....	6
6.	NALAZI EVALUACIJE	7
6.1.	Relevantnost.....	7
6.2.	Efektivnost.....	9
6.2.1.	Procjena postignuća u ispunjenju sektorskih ciljeva ekonomskog razvoja	9
6.2.2.	Procjena postignuća u ispunjenju sektorskih ciljeva društvenog razvoja	17
6.2.3.	Procjena postignuća u ispunjenju sektorskih ciljeva u sektoru okoliša.....	22
4.3.	Efikasnost.....	28
4.3.1.	Procjena efikasnosti prema broju realizovanih u odnosu na broj planiranih projekata	28
4.3.2.	Procjena efikasnosti prema visini utrošenih u odnosu na planirane finansijske resurse....	30
4.4.	Utjecaj.....	32
4.5.	Održivost.....	36
4.6.	Institucionalni i organizacioni kapaciteti	37
4.6.1.	Procjena postojećih institucionalnih i organizacionih kapaciteta	37
4.6.2.	Održivost sistematičnog pristupa upravljanju razvojem	38
5.	SUMARNI ZAKLJUČCI I PREPORUKE ZA REVIZIJU.....	40
6.	ANEKSI	46
	Aneks 1: Lista učesnika u procesu evaluacije Strategije Grada Prijedor	46
	Aneks 2: Lista pregledanih dokumenata i korištenih alata tokom evaluacije Strategije.....	48
	Aneks 3: SMI tabela	49
	Aneks 4: Programsko-projektna tabela	49
	Aneks 5: Matrica za ocjenu kapaciteta.....	49

1. IZVRŠNI SAŽETAK

Sistemska praćenje i vrednovanje (monitoring i evaluacija) realizacije razvojnih strategija omogućava mjerenje ostvarenja postavljenih ciljeva, te preduzimanje pravovremenih mjera za efektivan lokalni razvoj. U dokumentu Integralne strategije razvoja Grada Prijedora 2014.-2024. (u daljem tekstu: Strategija) planirana je srednjoročna evaluacija Strategije¹ za period 2014.-2018. godina. Evaluacija je izvršena kroz ocjenu osnovnih aspekata Strategije, koji se odnose na relevantnost, efektivnost, efikasnost, uticaj, održivost i institucionalne kapacitete. U nastavku su sumirani ključni nalazi evaluacije.

Relevantnost

Razvojni projekti realizovani na području Grada Prijedora u proteklih pet godina bili su u skladu sa definisanim strateškim fokusima. Ovo se posebno odnosi na projekte u oblasti ekonomskog razvoja, te društvene i komunalne infrastrukture. Usljed promijenjenih okolnosti u užem i širem okruženju, preporuka evaluacije je da se za predstojeći strateški period izvrši prilagođavanje strateških fokusa uzimajući u obzir sljedeće: **strateški planirati jačanje kapaciteta za prevenciju i zaštitu od elementarnih nepogoda**; uložiti dodatne napore za osmišljavanje projekata za **saradnju sa dijasporom i uskladiti ciljeve i razvojne projekte Grada sa strateškim ciljevima viših nivoa vlasti, trendovima Evropske unije i globalnim politikama, poput UN-ove Razvojne agende 2030 (Ciljeva održivog razvoja).**

Za vođenje predstojećeg procesa strateškog planiranja Grad Prijedor ima otvorene dvije opcije:

- **Prva opcija: Izvršiti reviziju postojeće Strategije za preostali strateški period 2020.-2024. godina:** temeljna revizija sektorskih ciljeva, uz određene korekcije strateških ciljeva, te kompletno redefinisavanje programa i projekata i indikatora za praćenje napretka.
- **Druga opcija:** Kreirati novu Strategije razvoja za period od 7 godina (2020.-2026.): definisanje nove vizije, strateških fokusa, strateških ciljeva, sektorskih ciljeva, programa, projekata i mjera.

U obje opcije, u metodološkom smislu, proces izrade i struktura dokumenta Strategije oslanjali bi se na MiPro metodologiju za izradu strategija lokalnog razvoja (preporučena od strane Vlade Republike Srpske i Saveza opština i gradova Republike Srpske).

Efektivnost

Na osnovu raspoloživih podataka o efektima razvojnih projekata, **od ukupno 12 sektorskih ciljeva 1 cilj je ostvaren, 10 je djelimično ostvareno, a 1 nije ostvaren.** Preporuke za naredni period obuhvataju:

- **Analizirati opravdanost prolongiranih projekata za naredni period,** a naročito projekata koji se odnose na javno-privatno partnerstvo i kapacitete za eksploataciju mineralnih sirovina u ekonomskom sektoru; kapitalnih infrastrukturnih projekata u društvenom sektoru; te projekte za životnu sredinu (unaprjeđenje kanalizacije, vodozaštitnih objekata, upravljanje otpadom, energetska efikasnost, korištenje obnovljivih izvora energije, monitoring kvaliteta životne sredine).
- **Definisati relevantne i mjerljive indikatore – očekivane ishode za sektorske ciljeve.**
- **Detaljnije obraditi oblasti kulture, zdravstva, obrazovanja i sporta,** koje nisu bile adekvatno zastupljene u sektorskom planu za društveni sektor.

¹ Srednjoročnu evaluaciju samostalno je organizovala Gradska uprava Grada Prijedor u sklopu priprema za predstojeći period strateškog planiranja.

Efikasnost

Ukupan procenat realizacije planiranih projekata je 20% (implementirana su 32 projekta od 159). Ukoliko se uzmu u obzir završeni i djelimično realizovani projekti, procenat realizacije je 62%. Najveći procenat implementiranih projekata u odnosu na broj planiranih projekata je u sektoru društvenog razvoja (37%), zatim u sektoru životne sredine (15%), pa u sektoru ekonomskog razvoja (7%).

Ukupna finansijska realizacija je 29% (od planiranih 239,99 miliona KM realizovano je 69,97 miliona KM). U strukturi uloženi sredstava, budžet Grada činio je 23%, a spoljni izvori 77%. **U pogledu efikasnosti realizacije ukupnih finansijskih sredstava na godišnjem nivou, stepen realizacije kretao se u rasponu 22%-72%, pri čemu je došlo do značajnog poboljšanja u posljednjoj godini.**

U pogledu efikasnosti planiranja i realizacije sredstava za implementaciju Strategije može se zaključiti da postoji prostor za poboljšanje planiranja. Potrebno je uraditi analizu višegodišnjih trendova utroška sredstava iz budžetskih i spoljnih izvora, te napraviti projekcije raspoloživih sredstava za naredni period.

Uticaj

Ostvaren je **pozitivan uticaj** implementiranih projekata iz Strategije na sve razvojne sektore. Najveći pozitivan pomak bilježi se u sektoru ekonomskog razvoja, i to u domenu povećanog broja zaposlenih i povećanog broja preduzeća. Napredak je postignut i u unapređenju društvene i komunalne infrastrukture i javnih usluga, naročito u zdravstvu, kulturi, sportu, uslugama vodosnabdijevanja, kanalizacije i prikupljanja otpada.

Za naredni period, u metodološkom smislu treba **unaprijediti indikatore – očekivane ishode strateških ciljeva i uvesti sisteme za redovno prikupljanje podataka.** Takođe treba razmotriti opcije **da se strateški ciljevi redefinišu, reorganiziraju i usklade sa strateškim fokusima,** te izbjegne preklapanje između ciljeva. Analizirati opciju da se sektorski cilj 2.3., koji se odnosi na infrastrukturu, uvrsti u sektor zaštite životne sredine, te da se ključne oblasti društvenog sektora (obrazovanje, zdravstvo, kultura, sport) sistematično razrade i osmisle strateške intervencije za taj sektorski plan.

Održivost

Procjenjuje se da je institucionalna, politička, finansijska i ekološka održivost u većini projekata na zadovoljavajućem nivou. U narednom periodu preporučuje se povesti računa o svim aspektima održivosti projekata, a naročito nastaviti rad na jačanju kapaciteta za upravljanje lokalnim razvojem; osmisliti projekte za podsticajno okruženje da bi se usporilo iseljavanje stanovništva; uspostaviti sisteme za realno finansijsko planiranje, i nastaviti rad na jačanju struktura za prevenciju i zaštitu od prirodnih nepogoda i drugih nesreća.

Institucionalni kapaciteti

Jedinica za upravljanje razvojem pozicionirana je u *Odsjeku za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem.* Kroz rad Odsjeka i nosioca implementacije, **sistematski pristup strateškom planiranju i implementaciji Strategije u dobroj mjeri je zaživio** u praksi gradskih upravnih organa i šire zajednice. Da bi se postojeći sistem održao i postao još funkcionalniji, preporučuje se dalji rad na **dosljednoj primjeni PPVI procedure,** a posebno: **unapređivati koordinaciju poslova između organizacionih jedinica u Gradskoj upravi i eksternih nosioca implementacije; raditi na povećanju razumijevanja svih zaposlenih o projektnom pristupu i o potrebi praćenja i izvještavanja; osvježiti strateške prioritete i uvesti metodološka poboljšanja za praćenje napretka u implementaciji Strategije; održavati redovnu komunikaciju i saradnju između Gradske uprave i članova Partnerske grupe** (predstavnik organizacija civilnog društva i privrednog sektora).

Nalazi evaluacije prezentovani u izvršnom sažetku, zajedno sa strukturiranim zaključcima i preporukama koje se nalaze u zadnjem poglavlju ovog dokumenta, biće korišteni kao polazna osnova za predstojeći proces strateškog planiranja.

2. POZADINA

Integralne strategije razvoja Grada Prijedora za period 2014.-2024. godina (u daljem tekstu: Strategija) usvojena je na 2. vanrednoj sjednici Skupštine grada Prijedor, održanoj dana 26.12.2013. godine. Strategija definiše strateške ciljeve i strateške fokuse za dugoročni period od 10 godina, dok sektorski razvojni planovi (ekonomski razvoj, društveni razvoj i zaštita životne sredine) definišu sektorske ciljeve, rezultate, programe, projekte i mjere za period od pet godina. Na osnovu srednjoročnih sektorskih razvojnih planova, u dosadašnjem periodu implementacije Strategije, Razvojni tim je na godišnjoj osnovi pripremao Plan implementacije (princip 1+2), koji je korišten u pripremi planova rada odjeljenja. Planiranje izdvajanja iz budžeta Grada za implementaciju planiranih projekata je vršeno u skladu sa dinamikom planiranja budžeta.

Vremenskom dinamikom praćenja i vrednovanja predviđeno je da se praćenje realizacije okvirnih godišnjih planova vrši svake godine. U tom kontekstu, Razvojni tim je vršio redovan monitoring realizacije planiranih projekata na godišnjem nivou. Na osnovu podataka iz monitoringa planova implementacije, u Gradskoj upravi su pripremani Godišnji izvještaji o implementaciji koji su dostavljani Partnerskoj grupi za informaciju, a zatim Skupštini grada na usvajanje.

Nosilac praćenja implementacije Strategije je Odsjek za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem (u daljem tekstu: Odsjek), koji priprema godišnje izvještaje o implementaciji projekata iz Strategije u saradnji sa predstavnicima svih unutrašnjih organizacionih jedinica Grada.

U proteklom periodu implementacije Strategije nije vršena kontrolna evaluacija ostvarenja sektorskih ciljeva, koja je bila predviđena planom evaluacije nakon 3 godine implementacije Strategije.

Imajući u vidu da je potrebno pristupiti novom ciklusu strateškog planiranja, Grad Prijedor je započeo sa pripremnim aktivnostima za planiranje, a nalazi i preporuke iz ovog Izvještaja će biti korišteni u tom procesu.

3. METODOLOŠKI PRISTUP

Metodologija srednjoročne evaluacije Strategije je usmjerena na sljedeće ključne aspekte:

- Koliki napredak je postignut u pravcu ostvarenja sektorskih i strateških ciljeva?
- U kojoj mjeri su definirani strateški ciljevi i programski prioriteti još uvijek relevantni s obzirom na uticaj u međuvremenu izmjenjenih i nepredviđenih okolnosti u periodu od usvajanja Strategije razvoja (naprimjer, poplava i klizišta u BiH)?
- U kojoj mjeri su strateške intervencije (realizovani prioritetni programi i projekti) učinkovite za realizovanje planiranih strateških i sektorskih ciljeva?
- U kojoj mjeri su resursi efikasno planirani i iskorišteni za realizovanje projekata i postizanje ciljeva?
- Koliko su efekti strateških intervencija korisni za ciljne grupe i da li odgovaraju na potrebe lokalne i šire zajednice (u smislu šire procjene planiranih i neplaniranih uticaja koji mogu biti pozitivni i negativni)?
- U kojoj mjeri su rezultati strateških intervencija (pozitivne promjene) održivi?

- U kojoj mjeri su postojeći institucionalni i organizacioni kapaciteti adekvatni za uspješnu implementaciju Strategije?
- U kojoj mjeri je sistematski pristup strateškom planiranju i implementaciji integriranih Strategija lokalnog razvoja zaživio u svakodnevnoj praksi gradskih upravnih organa i šire lokalne zajednice?

U procesu evaluacije korištene su klasične metode prikupljanja podataka iz sekundarnih i primarnih izvora, uz osiguranje participacije ključnih aktera, odnosno, predstavnika Razvojnog tima, Gradonačelnika, predstavnika Skupštine grada, predstavnika Partnerske grupe te ostalih socio-ekonomskih aktera koji nisu obuhvaćeni zvanično formiranim tijelima za procese strateškog planiranja.

3.1 Pregled relevantne dokumentacije, korišteni alati i radionice

Za potrebe pregleda relevantne dokumentacije, Odsjek je dostavio inicijalne neophodne dokumente za pokretanje procesa evaluacije koji su obuhvatili slijedeće: (i) Strategiju, (ii) Planove implementacije 1+2, (iii) Godišnje izvještaje o implementaciji Strategije, (iv) Izvještaje o izvršenju budžeta, (v) ostale podatke koji se odnose na realizaciju projekata i mjera. Kompletna lista pregledanih dokumenata nalazi se u Aneksu 2.

Za procjenu institucionalnih i organizacionih kapaciteta, izvršen je pregled PPVI procedure i Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Gradskoj upravi Grada Prijedor, te pregled dokumentacije vezane za procjenu postojećih funkcija upravljanja lokalnim razvojem Grada Prijedora (na osnovu analize iz 2014. godine) i preporuke za uspostavljanje Jedinice za upravljanje lokalnim razvojem.

Pored navedene dokumentacije iz Gradske uprave, za potrebe evaluacije Strategije, pregledani su i statistički izvještaji koje publikuje Republički zavod za statistiku.

U pogledu postojanja i kvaliteta jedinstvene baze podataka koja bi se trebala kontinuirano ažurirati za sistemsko praćenje i mjerenje ostvarenja sektorskih i strateških ciljeva definisanih u Strategiji uočeno je da Odsjek redovno ažurira bazu podataka, ali postoji prostor za poboljšanje procesa prikupljanja i dostavljanja podataka od strane organizacionih jedinica prema Odsjeku.

U svrhu prikupljanja informacija za procjenu ostvarenja sektorskih ciljeva, u procesu srednjoročne evaluacije Strategije Grada Prijedora, korištena je tabela Sektorskih i makro indikatora razvoja (*Aneks 3: SMI tabela*), a koja je poslužila su da se u toku evaluacije naprave procjene vezane za realizovane sektorske ishode.

Razvojni tim je obezbijedio informacije o napretku u realizaciji sektorskih ishoda popunjavanjem SMI tabele sa podacima i kumulativnom ocjenom stanja u ostvarenju sektorskih ciljeva zaključno sa 2018. godinom. S obzirom da se određeni broj očekivanih ishoda nije mogao mjeriti, za potrebe predmetne evaluacije korišteni su zamjenski ishodi, a realizacija sektorskih ciljeva procjenjivala se i na osnovu projektnih postignuća.

Za ocjenu napretka na programsko-projektom nivou, pripremljena je i korištena tabela sa podacima o implementaciji projekata, planiranim i ostvarenim finansijskim sredstvima, razlozima odstupanja i doprinosu završenih projekata ostvarenju programsko-projektnih indikatora.

Razvojni tim je obezbijedio informacije za postignuća na projektnom nivou, prema definisanoj formi programsko-projektne tabele. (*Aneks 4: Programsko-projektne tabele*)

Za potrebe primarnog prikupljanja podataka za evaluaciju Strategije, korišten je *upitnik* za intervjuisanje ključnih predstavnika Grada koji sadrži pitanja vezana za ključne aspekte implementacije Strategije. Poseban dio upitnika se odnosi na pitanja za procjenu institucionalnih i organizacionih kapaciteta za realizaciju Strategije.

Tokom intervjua sa predstavnicima Grada popunjena je i *matrica za ocjenu kapaciteta Grada* (Aneks 5) koja je ranije korištena za snimanje stanja prilikom definisanja preporuka za uspostavljanje jedinice za upravljanje razvojem u Gradu Prijedor. U toku evaluacije su razmatrane nastale promjene u raspodjeli odgovornosti po fazama planiranja, provođenja i praćenja, vrednovanja i revizije Strategije.

Odgovori i informacije prikupljene u toku intervjua korišteni su za pripremu nalaza i preporuka u ovom izvještaju. (*Aneks 1: Lista učesnika u procesu evaluacije*)

Poseban upitnik je kreiran i korišten za intervjuisanje predstavnika ključnih aktera izvan Gradske uprave – članova Partnerske grupe za razvoj. Upitnik sadrži pitanja koja se odnose na uključivanje aktera u proces izrade i/ili implementacije Strategije, informisanost o implementaciji Strategije te daje prostor za preporuke za poboljšanja u realizaciji Strategije. Identifikacija ključnih spoljnih organizacija za intervjuisanje je izvršena u saradnji sa predstavnicima Odsjeka.

Odgovori i informacije prikupljene u toku intervjua su korišteni za procjenu saradnje Grada i zainteresovanih strana u procesu implementacije Strategije.

U svrhu informisanja i prikupljanja sugestija i komentara članova proširenog sastava Razvojnog tima o metodologiji i izvještaju o evaluaciji Strategije održane su sljedeće radionice:

- Uvodna radionica o metodologiji procesa evaluacije, 29.08.2019. godine;
- Radionica za prezentaciju Izvještaja o evaluaciji Strategije, 26.09.2019. godine.

4. NALAZI EVALUACIJE

Nalazi nezavisne srednjoročne evaluacije Strategije bazirani su na pet ključnih aspekata koji se odnose na relevantnost, efektivnost, efikasnost, uticaj i održivost te insitucionalne i organizacione kapacitete lokalne zajednice.

4.1. Relevantnost

Relevantnost, kao ključni aspekt evaluacije Strategije, se odnosi na procjenu obima u kojem su strateški prioriteti definisani u dokumentu Strategije bili relevantni, te koliko su i dalje relevantni za potrebe lokalne zajednice, odnosno definisanih ciljnih grupa, a uzimajući u obzir promjene u okruženju. U nastavku teksta nalazi se kratki osvrt na šest strateških fokusa.

Strateški fokus 1: Privlačenje investicija je bio relevantan u proteklom periodu i još uvijek je relevantan, s obzirom da je opremanje industrijskih zona u toku i poslovne lokacije treba staviti u funkciju. Usljed usporene dinamike aktivnosti na pripremi infrastrukture u industrijskim zonama, projekti vezani za Strateški fokus 1 trebaju se nastaviti u narednom periodu. Grad Prijedor ima povoljnu poslovnu klimu, što dokazuje posjedovanjem BFC sertifikata, ali uočava se potreba za dodatnim poboljšanjima u domenu pojednostavljenja administrativnih procedura i uslova za nove investicije.

Strateški fokus 2: *Modernizacija postojeće privrede i uvođenje novih tehnologija, uz zaštitu životne sredine* je istaknut kao tekuća potreba od strane predstavnika Gradske uprave i socio-ekonomskih aktera. S obzirom da je teško pokrenuti stare i glomazne privredne subjekte, istaknuta je potreba za modernizacijom i inovacijama u privredi.

Strateški fokus 3: *Razvoj poljoprivredno-prehrambene industrije* je važan segment privrednog razvoja Grada Prijedora. U sektoru poljoprivrede postignuta su poboljšanja zahvaljujući različitim programima podsticaja, koji se provode u kontinuitetu. Međutim, oblast prehrambene industrije nije bila primarni fokus strateških projekata, uglavnom zbog nedostatka finansijskih sredstava. Ovaj Strateški fokus je i dalje relevantan i treba osmisлити relevantne strateške intervencije za naredni period.

Strateški fokus 4: *Razvoj i unapređenje infrastrukture:*

- *izgradnja, rekonstrukcija i opremanje objekata društvenog razvoja*
- *izgradnja, rekonstrukcija i sanacija komunalne infrastrukture*

Ovaj Strateški fokus je veoma široko definisan – odnosi se na društvenu i komunalnu infrastrukturu – i veoma je relevantan s obzirom na tekuće potrebe za izgradnjom i rekonstrukcijom infrastrukturnih objekata. Predstavnici Gradske uprave i socio-ekonomski akteri su zadovoljni napretkom u dosadašnjem radu, ali uočavaju potrebu da se izgradnja objekata društvenog razvoja strateški definiše i bolje adresira potrebe građana (ovo se naročito odnosi na oblasti kulture, sporta i obrazovanja).

Strateški fokus 5: *Usklađivanje ponude radne snage sa potrebama tržišta rada* je djelimično poboljšano u proteklom periodu. Međutim, postoji potreba da se i dalje radi na usklađivanju obrazovnih profila i kreiranju uslova za prekvalifikacije uzimajući u obzir tekuće potrebe privrednika. Problem nedostatka adekvatne radne snage osjećaju svi privrednici, naročito u uslovima intenzivnih migracija (odlaska u inostranstvo) postojeće radne snage. U vezi ovog Strateškog fokusa posebno su značajni programi za usklađivanje tržišta rada sa potrebama privrede, kao i veze sa predstavnicima dijaspore, što Grad Prijedor planira intenzivirati u narednom periodu.

Strateški fokus 6: *Energetska efikasnost u svrhu održivog razvoja* je veoma aktuelna tema. I pored značajnih projekata, koji su realizovani u proteklom periodu, emisije CO₂ nisu smanjene. Gradska uprava i resorne institucije i organizacije izražavaju opredijeljenost da se nastave baviti projektima energetske efikasnosti i drugim projektima, koji doprinose održivom razvoju.

Zaključci i preporuke

Strateški fokusi iz Strategije Grada Prijedora su bili relevantni u momentu izrade Strategije i još uvijek su relevantni. U toku planiranja za naredni strateški period preporučuje se prilagođavanje strateških fokusa novim okolnostima. Sljedeći faktori naročito su važni za buduće pravce razvoja:

- Projekti za prevenciju rizika od elementarnih nepogoda nisu bili sistematično planirani u Strategiji. **Postoji potreba da se strateški pristupi jačanju kapaciteta i izgradnji objekata za prevenciju i zaštitu od elementarnih nepogoda.**
- Saradnja sa dijasporom u Gradu Prijedoru u posljednjim godinama počela je poprimati institucionalnu formu, sa tradicionalnim događajima i redovnim kontaktima. Međutim, potencijal dijaspore za saradnju na implementaciji strateških projekata još uvijek nije dovoljno prepoznat. **Gradska uprava treba učiniti dodatne napore na mapiranju predstavnika dijaspore, idenfitikovanju potreba i**

osmišljavanju projekata za saradnju sa dijasporom, i to ne samo u domenu privrede, nego u svim oblastima društvenog razvoja.

- Predstojeći proces strateškog planiranja treba iskoristiti da se ciljevi i projekti Grada harmonizuju sa strateškim ciljevima viših nivoa vlasti, sa trendovima u planiranju Evropske unije i sa globalnim politikama, poput UN-ove Razvojne agende 2030 (Ciljeva održivog razvoja).

Nakon što je istekao petogodišnji period realizacije Strategije Grada Prijedora, za vođenje predstojećeg procesa strateškog planiranja Grad Prijedor ima otvorene dvije opcije:

Prva opcija je da se izvrši revizija postojeće Strategije za preostali strateški period 2020.-2024. godina. Ova opcija podrazumijevala bi temeljnu reviziju sektorskih ciljeva, uz određene korekcije strateških ciljeva, te kompletno redefinisane programa i projekata i pripadajućih indikatora za praćenje napretka u realizaciji Strategije. Na taj način, Grad bi se nastavio pridržavati strateškog okvira od deset godina, koji se prati i u sklopu UN-ove Agende održivog razvoja (Ciljeva održivog razvoja).

Druga opcija je da se otpočne proces kreiranja nove Strategije razvoja za period od 7 godina (period 2020.-2026.). U ovom slučaju Gradska uprava bi definisala potpuno novu viziju, strateške fokuse, strateške ciljeve, sektorske ciljeve, programe, projekte i mjere. Sedmogodišnji ciklus planiranja bi pratio cikluse planiranja Evropske unije.

U obje opcije, u metodološkom smislu, proces izrade i struktura dokumenta Strategije oslanjali bi se na MiPro metodologiju za izradu strategija lokalnog razvoja, koja je preporučena od strane Vlade Republike Srpske i Saveza opština i gradova Republike Srpske. Kroz Projekat integrisanog lokalnog razvoja, koji finansira Vlada Švajcarske, a implementira UNDP, Vlada Republike Srpske radi na kreiranju pravnog okvira za razvojno planiranje. Međutim, u ovom momentu ne postoji nijedan pravni akt na nivou Republike Srpske, kojim se precizira dužina planskog perioda i druge karakteristike strateškog planiranja na lokalnom nivou. To znači da Grad Prijedor nema striktnu obavezu da se pridržava jedne ili druge opcije. Odluku treba donijeti u zavisnosti od obima željenih promjena u dokumentu Strategije.

4.2. Efektivnost

Efektivnost se odnosi na procjenu uticaja strateških intervencija (implementiranih programa i projekata) na postignuća definiranih sektorskih ciljeva.

4.2.1. Procjena postignuća u ispunjenju sektorskih ciljeva ekonomskog razvoja

U okviru sektora ekonomskog razvoja definisano je pet sektorskih ciljeva.

Sektorski cilj 1.1 „Popunjeni kapaciteti u industrijskim zonama „Celpak“ i „Čirkin polje“ i pripremljene još tri nove poslovne zone do 2019. godine“

U proteklom srednjoročnom periodu ovaj **Sektorski cilj je djelimično ostvaren**, na šta ukazuje analiza promjena u indikatorima očekivanih ishoda. Unaprijeđena je prostorno-planska dokumentacija za industrijske zone, izgrađen dio ključne infrastrukture i jedna lokacija je stavljena u poslovnu funkciju. Najveći problem za ispunjenje ovog cilja bio je nedostatak finansijskih sredstava za realizaciju podsticajnih mjera za investiranje (projekat P 4), kao i usporena dinamika rada pojedinih nosioca izrade prostorno-planske dokumentacije.

- *Očekivani sektorski ishod:* Najmanje dvije trećine lokacija u IZ "Celpak" i jedna trećina lokacija u IZ "Čirkin polje" stavljeno u poslovnu funkciju, do kraja 2018.

Ocjena: Na osnovu raspoloživih podataka zaključuje se da je ovaj očekivani ishod djelimično ostvaren. Zaključno sa 2018. godinom u poslovnu funkciju je stavljena jedna lokacija.

Djelimično ostvarenje ovog ishoda desilo se nakon što su u 2015. godini u potpunosti završena dva investiciona projekta u okviru IZ "Celpak" (izgradnja novog pogona gradske toplane na bio masu i izgradnja proizvodno-poslovnog objekta za proizvodnju plastične galanterije). Takođe je izgrađen jedan primarni infrastrukturni vod za napajanje električnom energijom i vodom na lokalitetu IZ "Celpak" i potpuna infrastruktura na lokaciji izgradnje nove toplane.

- *Očekivani sektorski ishod:* Kompletirana prostorno-planska dokumentacija i riješeni imovinsko-pravni odnosi za 3 nove poslovne zone

Ocjena: Na osnovu raspoloživih podataka zaključuje se da je ovaj očekivani ishod djelimično ostvaren. Zaključno sa 2018. godinom, za tri poslovne zone je kompletirana prostorno-planska dokumentacija, a imovinsko-pravni odnosi nisu riješeni.

Utvrđeni su Nacrti Zoning plana Južnog dijela urbanog područja Prijedora i Urbanističkog plana Ljubija 2016-2036-.godina, te organizovani javni uvidi. Aktivnosti su provedene sa zakašnjenjem od pola godine, jer angažovane stručne organizacije nisu blagovremeno izvršile svoje obaveze vezano za propisane faze izrade planskih dokumenata. Donesena je Odluka o pristupanju izradi Zoning plana radne zone na potezu željeznička stanica, Toplana i TS Prijedor 1.

Navedeni rezultati ostvareni su nakon izrade, usvajanja i primjene prostorno-planske dokumentacije:

- Urbanistički plan Grada Prijedora usvojen je 2014. godine;
 - Regulacioni plan poslovne zone „Baltin Bare“ – Sekcija 1 i Sekcija 2 urađen je i usvojen 2017. godine;
 - Utvrđen je nacrt Zoning plana Južnog dijela urbanog područja Prijedora i organizovan javni uvid 2017. godine;
 - Utvrđen je nacrt Urbanističkog plana Ljubija 2016-2036-.godina i organizovan javni uvid 2017. godine;
 - U 2018. godini započete su pripremne aktivnosti na izradi Zoning plana radne zone na potezu željeznička stanica, Toplana i TS Prijedor 1.
- *Očekivani sektorski ishod:* Urađena ključna infrastruktura i otpočete poslovne aktivnosti u 3 nove poslovne zone
- Ocjena:* Na osnovu raspoloživih podataka zaključuje se da je ovaj očekivani ishod djelimično ostvaren, jer je urađen dio ključne infrastrukture u IZ „Celpak“, gdje se očekuje početak rada 4 investitora (M&M PLASTIK; KOLEKTOR; Raki d.o.o.; Edna Metalworking). U IZ „Čirkin polje“ nisu izgrađeni primarni infrastrukturni vodovi, niti su uvedeni prvi investitori.
- U 2016. godini u IZ "Celpak" izgrađen je priključni vod na NN elektro mrežu tipa NPT2mg1, PPOO-A 4x150 mm, dužine 280 m i priključni vod na vodovodnu i kanizacionu mrežu, u dužini od 280 m. U 2017-2018. godini u IZ „Celpak“ izgrađena je moderna saobraćajnica C105, sa pratećom tehničko-m i komunalnom infrastukturom (u okviru projekta RAST udruženim sredstvima grada Prijedor i USAID-a); izgrađen je objekat do konstruktivne faze za potrebe preduzeća Kolektor, te je izgrađen je priključak SN voda i trafostanica.

Ukupna ocjena: Na osnovu ocjene realizacije tri očekivana ishoda, može se zaključiti da je ovaj sektorski cilj djelimično – u manjoj mjeri ostvaren.

Za realizaciju ovog sektorskog cilja bila su predviđena 4 projekta, od kojih su 3 u sprovedbi (P 1. Izrada dokumenata prostornog uređenja za industrijske zone; P 2. Izgradnja fizičke infrastrukture u industrijskim zonama; P 3. Izgradnja fizičke infrastrukture u kontakt zonama), a 1 je prolongiran (P 4. Unapređenje podsticajnih mjera za investiranje).

I pored ostvarenih projektnih rezultata, očekivani sektorski ishodi nisu u potpunosti ostvareni, jer su bili ambiciozno postavljeni. Za naredni period, u domenu izgradnje i funkcionalnosti industrijskih zona, treba realno procijeniti dinamiku projektnih aktivnosti i definisati ostvarive ishode.

Tabela 1.1. Pregled planiranih i ostvarenih rezultata strateških projekata u okviru sektorskog cilja

SE.C.1.1. Popunjeni kapaciteti u industrijskim zonama „Celpak“ i „Čirkin polje“ i pripremljene još tri nove poslovne zone do 2019. godine	
Planirani programsko-projektni indikatori	Ostvareno
Najmanje dvije trećine lokacija u IZ "Celpak" i jedna trećina lokacija u IZ "Čirkin polje" stavljeno u poslovnu funkciju, do kraja 2018.	<i>Očekivani ishod je djelimično ostvaren. Zaključno sa 2018. godinom u poslovnu funkciju je stavljena jedna lokacija.</i>
Očekivani sektorski ishod: Kompletirana prostorno-planska dokumentacija i riješeni imovinsko-pravni odnosi za 3 nove poslovne zone	<i>Očekivani ishod je djelimično ostvaren. Zaključno sa 2018. godinom, za tri poslovne zone je kompletirana prostorno-planska dokumentacija, a imovinsko-pravni odnosi nisu riješeni.</i>
Očekivani sektorski ishod: Urađena ključna infrastruktura i otpočete poslovne aktivnosti u 3 nove poslovne zone	<i>Očekivani ishod je djelimično ostvaren. Urađen je dio ključne infrastrukture i otpočete su poslovne aktivnosti u poslovnim zonama.</i>

Sektorski cilj 1.2 „Povećana ulaganja i prihodi u poljoprivrednoj proizvodnji u ruralnim područjima“

U proteklom srednjoročnom periodu ovaj **Sektorski cilj je ostvaren u potpunosti**, jer je broj poljoprivrednih gazdinstava kontinuirano rastao u periodu 2015-2018. godina: od 957 registrovanih gazdinstava 2015. godine, uz stalno povećanje, sa krajem 2018. godine registrovano je ukupno 1253 gazdinstava (ukupno povećanje za 31%). Broj registrovanih zaposlenih u poljoprivredi je rastao istim tempom.

- *Očekivani sektorski ishod:* Stalan rast broja poljoprivrednih gazdinstava i broja zaposlenih u poljoprivredi u periodu 2015-2018.

Ocjena: Kada se posmatra broj poljoprivrednih gazdinstava, taj broj je kontinuirano rastao u periodu 2015-2018. godina: od 957 registrovanih gazdinstava, uz stalno povećanje, sa krajem 2018. godine registrovano je ukupno 1253 gazdinstava (povećanje za 31%).

Usljed promjene zakonskih propisa (Zakona o izmjeni Zakona o doprinosima - „Sl. glasnik RS“, broj 116/12) u 2012. godini, svim poljoprivrednim gazdinstvima koja su obnovila registraciju uvedena je obaveza plaćanja penzijskog i zdravstvenog osiguranja, zbog čega veliki broj gazdinstava nije obnovio registraciju u posmatranom periodu (u 2013. godini bilo je 3014 registrovanih gazdinstava).

Kada se posmatra broj zaposlenih u poljoprivredi, prema podacima o praćenju realizacije Strategije, taj broj je pratio broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava.

Ukupna ocjena: Ostvarenje ovog sektorskog ishoda desilo se kao rezultat implementacije strateških projekata: od ukupno 12 projekata, 1 je završen, 7 projekata je u sprovedbi, a 3 su prolongirana. Svi projekti bili su usmjereni na podršku poljoprivrednicima u domenu uvođenja sistema za navodnjavanje, podizanju plastenika i staklenika, plantažnoj proizvodnji povrća i cvijeća, podizanju novih zasada voća, izgradnji

skladišnih objekata za voćarsku proizvodnju, povećanju stočnog fonda i izgradnji štalskih objekata. U periodu 2014.-2018. godina zabilježeni su sljedeći rezultati:

- Broj korisnika podsticajnih sredstava porastao je za 42% (od 291 korisnika 2013. godine do 414 korisnika 2018. godine).
- Broj korisnika za nabavku nove mehanizacije na godišnjem nivou neznatno se smanjio (sa 50 korisnika 2013. godine na 47 korisnika 2018. godine).
- Broj korisnika za podizanje novih zasada se smanjio sa 16 korisnika 2013. godine na 6 korisnika 2018. godine.
- Broj proizvođača jagoda značajno je povećan: 2013. godine nije bilo proizvođača jagoda; prvi proizvođači pojavili su se 2014. godine (5 proizvođača), a u narednim godinama taj broj je rastao i 2018. godine registrovano je 50 proizvođača.
- Broj korisnika novih plastenika registrovan je tek 2017. godine (40 korisnika) i 2018. godine (10 korisnika).

Na osnovu analize podataka o ostvarenim sektorskim ishodima i projektnim rezultatima, može se zaključiti da je očekivani sektorski ishod ostvaren u potpunosti, jer su broj poljoprivrednih gazdinstava i broj zaposlenih u poljoprivredi u stalnom porastu u periodu 2015.-2018. godina.

Tabela 1.2. Pregled planiranih i ostvarenih rezultata strateških projekata u okviru sektorskog cilja

SE.C.1.2. Povećana ulaganja i prihodi u poljoprivrednoj proizvodnji u ruralnim područjima	
Planirani programsko-projektni indikatori	Ostvareno
Stalan rast broja poljoprivrednih gazdinstava i broja zaposlenih u poljoprivredi u periodu 2015-2018.	<i>Očekivani ishod je ostvaren. Broj poljoprivrednih gazdinstava je kontinuirano rastao u periodu 2015-2018. godina: od 957 registrovanih gazdinstava, uz stalno povećanje, sa krajem 2018. godine registrovano je ukupno 1253 gazdinstava (povećanje za 31%).</i>

Sektorski cilj 1.3 „Poboljšanje turističke ponude grada Prijedora, prvenstveno na području Nacionalnog parka „Kozara“

U proteklom srednjoročnom periodu ovaj **Sektorski cilj je djelimično ostvaren**, jer je registrovan rast prihoda u oblasti turizma i ugostiteljstva od 24% u periodu 2015.-2018. godina, dok je broj zaposlenih u oblasti turizma i ugostiteljstva u istom periodu imao negativan trend – smanjenje za 12 zaposlenih (20%).

- *Očekivani sektorski ishod:* Stalan rast prihoda i broja zaposlenih u sektoru turizma i ugostiteljstva u periodu 2015-2018. (uključujući i NP Kozara sa turističkim i ugostiteljskim objektima)
Ocjena: Na osnovu raspoloživih podataka zaključuje se da je ovaj ishod djelimično ostvaren. Kada se posmatraju prihodi u sektoru turizma i ugostiteljstva, u periodu 2015.-2018. godina, došlo je do povećanja od 24% (prihodi su porasli sa 2.267.288 KM u 2015. godini na 2.805.155 KM u 2018. godini).
U domenu broja zaposlenih u sektoru turizma i ugostiteljstva, u periodu 2015.-2018. godina, došlo je do smanjenja za 12 (20%) zaposlenih (sa 57 zaposlenih u 2015. godini na 45 u 2018. godini). Smanjenje broja zaposlenih nije logično s obzirom na rast prihoda u turizmu, te se uvodi pretpostavka da pojedini poslodavci nisu prijavljivali radnike i da je broj sezonskih radnika uticao na fluktuacije u ovom trendu.

Ukupna ocjena: Za realizaciju ovog Sektorskog cilja bilo je planirano 5 projekata, od kojih je 1 završen (P 17. Izrada dokumenata prostornog uređenja za obuhvate u Nacionalnog parka "Kozara"), a 4 su u sprovedbi (P18. Izgradnja fizičke infrastrukture za razvoj turizma; P 19. Unapređenje ostale turističke infrastrukture i sadržaja; P 20. Kreiranje i podsticaj razvoja novih turističkih proizvoda; P 21. Promocija turističke ponude Prijedora i Kozare).

U 2014. godini nisu bili ostvareni očekivani ishodi u oblasti turizma. Osnovni razlog za negativan rezultat bile su velike poplave koje su u maju 2014. godine zadesile područje grada Prijedora. Nakon poplava sva pažnja bila je usmjerena na projekte sanacije i projekte prevencije rizika od elementarnih nepogoda. Od 2016. godine realizovana su ulaganja u turističku infrastrukturu, posebno kada su u pitanju privatne investicije, te je prihod u sektoru turizma počeo rasti. U 2018. godini završen i donesen Regulatorni plan "Benkovac", za izradu Plana parcelacije "Pašini konaci" izvršeni su terenski radovi, urađena je ažurna geodetska podloga i formirana informaciono-dokumentaciona osnova; unaprijeđene su procedure relevantne za privlačenje investicija i uređena 2 turistička lokaliteta. Primjeri najznačajnijih investicija i projekata, koji su uspješno realizovani su: uređenje Hotela Prijedor (uređeni smještajni kapaciteti sa 66 soba), BK Oaza kroz proširenje smještajnih kapaciteta, osnivanje izletišta Rajak, uređeni su vodotoci i izvorišta Pakovac, sanirani šumski kamionski putevi, sanirane dionice vodovoda – izvorište Poljana, izvršena revitalizacija turističke signalizacije na području NP Kozara, uređeni su "Avantura park" i "Sala ekstremnih sportova", organizovano je nekoliko manifestacija i omogućeno učešće predstavnika Turističke organizacije na sajmovima na kojima je promovisana turistička ponuda Grada.

Zahvaljujući navedenim ostvarenjima, Sektorski cilj je djelimično realizovan, jer je registrovan rast prihoda u oblasti turizma i ugostiteljstva, dok je zvanični broj zaposlenih u oblasti turizma i ugostiteljstva imao negativan trend.

Tabela 1.3. Pregled planiranih i ostvarenih rezultata strateških projekata u okviru sektorskog cilja

SE.C.1.3. Poboljšanje turističke ponude grada Prijedora, prvenstveno na području Nacionalnog parka „Kozara“	
Planirani programsko-projektni indikatori	Ostvareno
Stalan rast prihoda i broja zaposlenih u sektoru turizma i ugostiteljstva u periodu 2015-2018. (uključujući i NP Kozara sa turističkim i ugostiteljskim objektima)	<i>Očekivani ishod je djelimično ostvaren. Registrovan je rast prihoda u oblasti turizma i ugostiteljstva od 24% u periodu 2015.-2018. godina. Broj zaposlenih u oblasti turizma i ugostiteljstva u istom periodu imao je negativan trend – smanjenje za 12 zaposlenih (20%).</i>

Sektorski cilj 1.4 „Unapređenje konkurentnosti MSP, preduzetništva i zapošljavanja“

U proteklom srednjoročnom periodu ovaj **Sektorski cilj je djelimično ostvaren**, jer je registrovan porast prihoda u MSP za 36% i porast broja zaposlenih u MSP za 15% u periodu 2014.-2018. godina. Broj novopokrenutih radnji po godinama je bio u padu. Na osnovu dostupnih podataka, može se zaključiti da je napredak postignut prvenstveno zahvaljujući podsticajima u privredi, koji su se realizovali u svim godinama u kontinuitetu.

- *Očekivani sektorski ishod:* Rast prihoda u MSP od najmanje 25% u 2018. u odnosu na 2013. Ocjena: Ovaj očekivani ishod je ostvaren, jer su prihodi u MSP, u periodu 2014.-2018. godina, kontinuirano rasli i registrovano je povećanje prihoda od 36% (od 562.566.178 KM u 2014. godini na 765.956.064 KM u 2018. godini).

- *Očekivani sektorski ishod: Rast broja zaposlenih u privredi od najmanje 20% u 2018. u odnosu na 2013.*

Ocjena: Ovaj očekivani ishod je djelimično ostvaren. U domenu broja zaposlenih u MSP, evidentiran je kontinuiran rast i registrovano je povećanje broja zaposlenih od 15% (sa 6.604 zaposlena u 2014. godini na 7.591 zaposlena u 2018. godini), što je manje od ciljne vrijednosti ishoda.

- *Očekivani sektorski ishod: Rast broja novopokrenutih radnji i preduzeća od najmanje 15% u 2018. u odnosu na 2013.*

Ocjena: Prema podacima o broju novopokrenutih radnji u periodu 2014.-2018. godina, evidentiran je opadajući trend. Broj novopokrenutih radnji je u posmatranom periodu opao za 48% (u 2014. godini bilo je 263 radnji, a u 2018. godini 136). U strukturi radnji dominiraju privredni subjekti, dok je udio poljoprivrednih radnji mali (varira u rasponu 3%-7% po godinama).

O broju novopokrenutih preduzeća nije se vodila evidencija u svim godinama, pa se ovaj parametar nije mogao ocijeniti.

Ukupna ocjena: Za realizaciju ovog Sektorskog cilja bilo je planirano 26 projekata, od kojih je 1 završen, 23 su u sprovedbi, a 2 su prolongirana. Završen je projekat P 27. Kreiranje i izvođenje programa obuke i prekvalifikacije prema aktuelnoj potražnji na tržištu rada. Usljed nedostatka finansijskih sredstava prolongirani su projekti za provođenje programa obuke uz mentorstvo uspješnih pojedinaca iz dijaspore i povratnika i za podršku razvoju elektro industrije, a dio projekata sa statusom „u sprovedbi“ takođe je djelimično realizovan usljed nedostatka finansija.

Sa ciljem unapređenja konkurentnosti MSP, podrške preduzetništvu i zapošljavanju novih radnika u kontinuitetu su realizovani projekti za isplatu podsticajnih sredstava iz budžeta Grada Prijedora. Rezultati podsticaja u periodu 2014.-2018. godina su:

- Kroz podsticaj poslodavcima za zapošljavanje novih radnika zaposlena su ukupno 435 nova radnika,
- Kroz podršku samozapošljavanju podržano je 133 nezaposlenih lica,
- Kroz podršku uvođenju standarda kvaliteta (sertifikacija) podržano je 14 poslovnih subjekata,
- Kroz podsticaj poslodavcima za zapošljavanje mladih visokoobrazovanih kadrova zaposleno je 21 lice,
- Kroz podršku ženskom preduzetništvu podržano su 15 nezaposlenih žena.

Na osnovu dostupnih podataka, može se ocijeniti da je ovaj Sektorski cilj djelimično ostvaren, prvenstveno zahvaljujući podsticajima u privredi, koji su se realizovali u svim godinama u kontinuitetu.

U vezi definisanja očekivanih ishoda, u narednom strateškom periodu treba voditi računa o tome da se definišu mjerljivi ishodi i realne (dostižne) ciljne vrijednosti.

Tabela 1.4. Pregled planiranih i ostvarenih rezultata strateških projekata u okviru sektorskog cilja

SE.C.1.4. Unapređenje konkurentnosti MSP, preduzetništva i zapošljavanja	
Planirani programsko-projektni indikatori	Ostvareno
Rast prihoda u MSP od najmanje 25% u 2018. u odnosu na 2013.	<i>Očekivani ishod je ostvaren. Registрован je porast prihoda u MSP za 36% u periodu 2014.-2018. godina.</i>
Rast broja zaposlenih u privredi od najmanje 20% u 2018. u odnosu na 2013.	<i>Očekivani ishod nije ostvaren. Evidentiran je kontinuiran rast broja zaposlenih u MSP i registrovano je povećanje broja zaposlenih od 15% u periodu 2014.-2018. godina.</i>
Rast broja novopokrenutih radnji i preduzeća od najmanje 15% u 2018. u odnosu na 2013.	<i>Očekivani ishod nije ostvaren. Broj novopokrenutih radnji je u posmatranom periodu opao za 48% (u 2014. godini bilo je 263 radnji, a u 2018. godini 136).</i>

Sektorski cilj 1.5 „Podrška investicionim aktivnostima i razvoju javno-privatnog partnerstva“

U proteklom srednjoročnom periodu ovaj **Sektorski cilj je djelimično ostvaren**, jer je ostvaren stalan rast privrednih ulaganja dijaspore u periodu 2014.-2018. godina, ali nije došlo do rasta zaposlenih u rudarstvu. Prilikom razmatranja budućih pravaca razvoja vezanih za javno-privatno partnerstvo, treba uzeti u obzir da je veliki broj planiranih projekata prolongiran, te preispitati realnost ovog cilja za naredni period.

- *Očekivani sektorski ishod: Stalan rast privrednih ulaganja dijaspore, u periodu 2014-2018.*
Ocjena: Ovaj očekivani ishod je ostvaren, što se zaključuje na osnovu informisane procjene o stalnom rastu privrednih ulaganja dijaspore u Grad Prijedor u periodu 2014.-2018. godina. Naime, ne postoji mehanizam kojim bi se obezbijedilo precizno mjerenje nivoa privrednih ulaganja dijaspore, ali je ipak evidentno da svake godine dolazi do povećanja privrednih ulaganja dijaspore i to kroz proširenje postojećih investicija koje su u gradu Prijedoru započeli ljudi iz dijaspore, te uvođenjem novih investicija.
U okviru projekta Dijaspore za razvoj, koji finansira Vlada Švajcarske, a implementira UNDP, realizovana su dva značajna projekta u Prijedoru:
 - U toku 2014.-2015. godine realizovan je projekat "Sufinansiranje nabavke poljoprivredne mehanizacije i plastenika za poljoprivredne proizvođače sa područja grada Prijedora", u okviru kojeg je za 60 poljoprivrednih proizvođača nabavljeno: 31 mješaona stočne hrane, 24 plastenika i 5 muzilica.
 - U 2018. godini implementiran je projekat "Partnerstvo dijaspore i grada Prijedora u funkciji razvoja lokalne ekonomije". U okviru ovog projekta organizovan je poslovni forum prijedorske dijaspore i lokalnih privrednika s ciljem povezivanja lokalne privrede sa prilikama u dijaspori i upoznavanjem dijaspore sa lokalnim prilikama za ulaganje u grad Prijedor.

Kao rezultat tih projekata, ali i samostalnog djelovanja investitora, procjenjuje se da su privredna ulaganja dijaspore u 2018. godini veća od ulaganja u 2015. godini.

- *Očekivani sektorski ishod: Rast broja zaposlenih u rudarstvu od najmanje 10% u 2018. u odnosu na 2013.*
Ocjena: Ovaj očekivani ishod nije ostvaren, jer nije došlo do povećanja broja zaposlenih u rudarstvu – u posmatranom periodu broj zaposlenih je imao blago opadajući trend. Broj zaposlenih je na kraju 2018. godine bio 830, što je za 36 (4%) zaposlenih manje u odnosu na 2013. godinu, kada je bilo 866 zaposlenih.

Ocjena: Za ostvarenje ovog Sektorskog cilja bilo je planirano 8 projekata, od kojih 1 završen, a 7 je prolongirano. Završen je projekat za povezivanje prijedorskih privrednika sa potencijalnim investitorima iz dijaspore. Prolongirani su svi ostali projekti, koji su se trebali realizovati kroz javno-privatno partnerstvo i pokrenuti značajne proizvodne i prerađivačke kapacitete (npr. pokretanje proizvodnje željezne rude na lokalitetu Ljubija, pokretanje prerađivačkih kapaciteta za mineralne sirovine i materijale u rudarstvu i građevinarstvu, studija o mogućnosti proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, itd.).

Na osnovu ocjene ostvarenja očekivanih ishoda, može se zaključiti da je ovaj Sektorski cilj djelimično ostvaren. Međutim, treba uzeti u obzir da je veliki broj planiranih projekata prolongiran, te preispitati realnost ovog cilja za naredni period.

Tabela 1.5. Pregled planiranih i ostvarenih rezultata strateških projekata u okviru sektorskog cilja

SE.C.1.5. Podrška investicionim aktivnostima i razvoju javno - privatnog partnerstva	
Planirani programsko-projektni indikatori	Ostvareno
Stalan rast privrednih ulaganja dijaspore, u periodu 2014-2018.	<i>Očekivani ishod je ostvaren. Zaključak je izveden na osnovu informisane procjene o stalnom rastu privrednih ulaganja dijaspore u Grad Prijedor u periodu 2014.-2018. godina.</i>
Rast broja zaposlenih u rudarstvu od najmanje 10% u 2018. u odnosu na 2013.	<i>Očekivani ishod nije ostvaren. Broj zaposlenih je na kraju 2018. godine bio 830, što je za 36 (4%) zaposlenih manje u odnosu na 2013. godinu, kada je bilo 866 zaposlenih.</i>

Zaključci i preporuke

U okviru sektora ekonomskog razvoja bilo je definisano ukupno 5 sektorskih ciljeva, od kojih je jedan cilj ostvaren u potpunosti, a 4 cilja su djelimično ostvarena. Za većinu sektorskih indikatora redovno su vršena mjerenja, koja su poslužila za ocjenu ostvarenja očekivanih ishoda i sektorskih ciljeva. Nekoliko indikatora nije se moglo mjeriti, te se svrsishodnost tih indikatora treba preispitati u narednom periodu. I pored solidno ostvarenih rezultata, svi očekivani sektorski ishodi nisu u potpunosti ostvareni, jer su bili ambiciozno postavljeni. **Za naredni period, treba realno procijeniti dinamiku projektnih aktivnosti i definisati ostvarive i mjerljive projektne rezultate i sektorske ishode.**

Od ukupno 55 projekata u ekonomskom sektoru, 4 projekta su završena, 37 je u sprovedbi, a 14 je prolongirano. Udio prolongiranih projekata u ukupnom broju projekata u ovom sektoru je 25%, a osnovni razlog je nedostatak finansijskih sredstava. **U predstojećem procesu strateškog planiranja, treba analizirati opravdanost prolongiranih projekata u narednom periodu, posebno projekata koji se odnose na javno-privatno partnerstvo i kapacitete za eksploataciju i preradu mineralnih sirovina (rudarstvo, i sl.).**

Sektorski cilj 1.1 je djelimično ostvaren, jer je unaprijeđena prostorno-planska dokumentacija za industrijske zone, izgrađen dio ključne infrastrukture i jedna lokacija je stavljena u poslovnu funkciju. Najveći problem za ispunjenje ovog cilja bio je nedostatak finansijskih sredstava za realizaciju podsticajnih mjera za investiranje (projekat P 4), kao i usporena dinamika rada pojedinih nosioca izrade prostorno-planske dokumentacije.

Sektorski cilj 1.2 je ostvaren u potpunosti, jer je broj poljoprivrednih gazdinstava kontinuirano rastao u periodu 2015.-2018. godina: od 957 registrovanih gazdinstava 2015. godine, uz stalno povećanje, sa krajem 2018. godine registrovano je ukupno 1253 gazdinstava (ukupno povećanje za 31%). Broj registrovanih zaposlenih u poljoprivredi je rastao istim tempom.

Sektorski cilj 1.3 je djelimično ostvaren, jer je registrovan rast prihoda u oblasti turizma i ugostiteljstva od 24% u periodu 2015.-2018. godina, dok je broj zaposlenih u oblasti turizma i ugostiteljstva u istom periodu imao negativan trend – smanjenje za 12 zaposlenih (20%).

Sektorski cilj 1.4 je djelimično ostvaren, jer je registrovan porast prihoda u MSP za 36% i porast broja zaposlenih u MSP za 15% u periodu 2014.-2018. godina. Broj novopokrenutih radnji po godinama je bio u padu. Na osnovu dostupnih podataka, može se zaključiti da je napredak postignut prvenstveno zahvaljujući podsticajima u privredi, koji su se realizovali u svim godinama u kontinuitetu.

Sektorski cilj 1.5 je djelimično ostvaren, jer je ostvaren stalan rast privrednih ulaganja dijaspore u periodu 2014.-2018. godina, ali nije došlo do rasta zaposlenih u rudarstvu. Prilikom razmatranja budućih pravaca razvoja vezanih za javno-privatno partnerstvo, treba uzeti u obzir da je veliki broj planiranih projekata prolongiran, te preispitati realnost ovog cilja za naredni period.

4.2.2. Procjena postignuća u ispunjenju sektorskih ciljeva društvenog razvoja

U okviru sektora društvenog razvoja definisana su tri sektorska cilja.

Sektorski cilj 2.1 „Izgrađena društvena infrastruktura– 2018.“

U proteklom srednjoročnom periodu ovaj **Sektorski cilj je djelimično ostvaren**, jer su poboljšanja evidentna u svim oblastima društvene infrastrukture: rekonstruisana su 23 objekta za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje; povećan je broj korisnika kulturnih usluga i sportskih sadržaja; u funkciju je stavljeno 29 objekata ambulante porodične medicine.

- *Očekivani sektorski ishod:* Najmanje 10 objekata predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja rekonstruisano i izgrađeno, do kraja 2018.
Ocjena: Ovaj očekivani ishod je ostvaren, s obzirom da je u posmatranom periodu djelimično ili potpuno rekonstruisano ili izgrađeno ukupno 7 objekata vrtića, 11 objekata osnovnih škola i 5 objekata srednjih škola. Time su značajno unaprijeđeni uslovi za obrazovni proces.
- *Očekivani sektorski ishod:* Povećan broj studenata na visokoškolskim institucijama u Prijedoru do kraja 2018. za najmanje 15% u odnosu na 2013.
Ocjena: Ovaj očekivani ishod nije ostvaren, jer se broj studenata smanjuje (na kraju 2018. godine bilo je manje studenata u odnosu na 2013. godinu).
- *Očekivani sektorski ishod:* Povećan broj korisnika kulturnih usluga i sadržaja do kraja 2018. za najmanje 15% u odnosu na 2013.
Ocjena: Ovaj sektorski ishod je ostvaren, s obzirom da je broj korisnika kulturnih usluga i sadržaja zaključno sa 2018. godinom povećan za najmanje 15% u odnosu na 2013. godinu (kada je bilo 79.090 korisnika), odnosno procjenjuje se da je broj korisnika kulturnih usluga i sadržaja povećavan za 10% godišnje.
Ostvarenje ovog ishoda desilo se kao rezultat mnogobrojnih dešavanja na polju kulture i implementacije nekoliko značajnih projekata, poput rekonstrukcije zgrade pozorišta "Prijedor" i modernizacije JU "Centar za prikazivanje filmova" primjenom digitalizovane metode, čime su obezbjeđeni bolji uslovi za rad i povećan broj prisustva građana. U centru grada, u posljednjim

godinama izrađeno je pet murala, čime je stvoren ljepši izgled i imidž grada. Takođe, u gradu Prijedoru se u zadnjih nekoliko godina sprovodi kulturna manifestacija „Kulturno ljeto“ koja traje 3 mjeseca i u okviru koje se implementira mnogo različitih kulturnih aktivnosti. Zatim, održavaju se redovno književni susreti na Kozari, likovna kolonija i mnogo drugih kulturnih manifestacija.

- Očekivani sektorski ishod: Povećan broj korisnika sportskih objekata i sadržaja do kraja 2018. za najmanje 15% u odnosu na 2013.

Ocjena: Prema procjenama, ovaj sektorski ishod je ostvaren, s obzirom da je broj korisnika sportskih objekata i sadržaja povećavan za 5% godišnje. Zaključno sa 2018. godinom procjenjuje se da je broj korisnika veći za najmanje 15% u odnosu na 2013. godinu, kada je bilo 50.000 korisnika.

Ostvarenje ovog ishoda desilo se zahvaljujući unapređivanju sportskih objekata i sadržaja. Između ostalog, realizovan je projekat "CAN" – prekogranično vazdušno umrežavanje, izgrađeni hangar, betonska pista, oprema za avione i oprema za aerodrom. U toku su građevinski radovi na Sportskoj dvorani na Urijama, a u mnogim mjesnim zajednicama su rekonstruisana ili izgrađena nova sportska igrališta.

- Poboljšana dostupnost, sadržaj i uslovi pružanja zdravstvenih i socijalnih usluga, do kraja 2018.

Ocjena: Ovaj sektorski cilj je ostvaren, jer je u proteklom periodu rekonstruisano ili izgrađeno 29 objekata ambulante porodične medicine. Izgrađena je ambulanta porodične medicine i uspostavljena služba Hitne pomoći u naselju Omarska. Projekat digitalizacije rendgen aparata, realizovan 2016. godine, takođe doprinosi ostvarenju ovog ishoda.

Ukupna ocjena: Za realizaciju ovog Sektorskog cilja u posmatranom periodu bila su planirana 23 projekta, od kojih je 7 završeno, 9 je u sprovedbi, a 7 je prolongirano. Završeni i prolongirani projekti pokrivaju različite oblasti (obrazovanje, kultura, sport, zdravstvo), tako da se ne može zaključiti da je neka oblast bila zanemarena.

Na osnovu raspoloživih podataka, zaključuje se da su ostvarena 4 očekivana ishoda, a jedan ishod nije ostvaren. Dakle, ovaj Sektorski cilj je djelimično ostvaren, a rezultati su evidentni u svim oblastima: obrazovanje, kultura, sport, zdravstvo. Primjećuje se da svi očekivani ishodi nisu mjereni u kontinuitetu, te njihovu relevantnost i mjerljivost treba preispitati za buduće praćenje strateških projekata. Takođe treba provjeriti da li su prolongirani projekti i dalje relevantni i da li ih treba uvrstiti u predstojeći strateški period.

Tabela 2.1. Pregled planiranih i ostvarenih rezultata strateških projekata u okviru sektorskog cilja

SE.C.2.1. Izgrađena društvena infrastruktura– 2018.	
Planirani programsko-projektni indikatori	Ostvareno
Najmanje 10 objekata predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja rekonstruisano i izgrađeno, do kraja 2018.	Očekivani ishod je ostvaren. U posmatranom periodu djelimično ili potpuno je rekonstruisano ili izgrađeno ukupno 7 objekata vrtića, 11 objekata osnovnih škola i 5 objekata srednjih škola.
Povećan broj studenata na visokoškolskim institucijama u Prijedoru do kraja 2018. za najmanje 15% u odnosu na 2013.	Očekivani ishod nije ostvaren. Broj studenata se smanjuje (na kraju 2018. godine bilo je manje studenata u odnosu na 2013. godinu).
Povećan broj korisnika kulturnih usluga i sadržaja do kraja 2018. za najmanje 15% u odnosu na 2013.	Očekivani ishod je ostvaren. Broj korisnika kulturnih usluga i sadržaja zaključno sa 2018. godinom povećan je za najmanje 15% u odnosu na 2013. godinu, kada je bilo 79.090 korisnika.
Povećan broj korisnika sportskih objekata i sadržaja do kraja 2018. za najmanje 15% u odnosu na 2013.	Očekivani ishod je ostvaren.

	<i>Broj korisnika sportskih objekata i sadržaja povećavan je za 5% godišnje. Zaključno sa 2018. godinom procjenjuje se da je broj korisnika veći za najmanje 15% u odnosu na 2013. godinu, kada je bilo 50.000 korisnika.</i>
Poboljšana dostupnost, sadržaj i uslovi pružanja zdravstvenih i socijalnih usluga, do kraja 2018.	<i>Očekivani ishod je ostvaren. U proteklom periodu u funkciju je stavljeno 29 objekata ambulante porodične medicine.</i>

Sektorski cilj 2.2 „Unaprijeđene društvene usluge građanima“

U proteklom srednjoročnom periodu **ovaj Sektorski cilj je djelimično ostvaren**, jer je zadovoljstvo građana (opšte javnosti) radom ambulanti povećano u posljednjim godinama; zadovoljstvo građana (opšte javnosti) radom Centra za socijalni rad je blago povećano; dok je zadovoljstvo građana (opšte javnosti) kulturnim dešavanjima imalo opadajući trend.

- *Očekivani sektorski ishod:* Rast zadovoljstva korisnika usluga u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite (mjereno na godišnjem nivou)
Ocjena: Za ovaj ishod nisu uvedena posebna mjerenja korisnika usluga u oblasti kulture (npr. posjetilaca kulturnih događaja). Da bi se ocijenio ishod, korišteni su rezultati mjerenja zadovoljstva građana (opšte javnosti) javnim uslugama², koja su provedena 2016, 2017. i 2018. godine. Na osnovu raspoloživih podataka zaključuje se da je ovaj sektorski ishod djelimično ostvaren:
 - Radom ambulanti bilo je zadovoljno 56% ispitanih građana u 2018. godini, što je više u odnosu na 2017. godinu (53%), ali manje u odnosu na 2016. godinu (59%). Dakle, zadovoljstvo građana je bilo promjenjivo, ali je ipak zadovoljstvo veće od 50% i zdravstvene usluge se mogu svrstati u kategoriju usluga, kojima su građani „uglavnom zadovoljni“.
 - Radom Centra za socijalni rad bilo je zadovoljno 34% ispitanih građana u 2018. godini, što je više u odnosu na 2017. godinu (29%) i 2016. godinu (33%). Zadovoljstvo građana ovom uslugom je relativno nisko, te se na osnovu ovih podataka usluge Centra za socijalni rad mogu svrstati u kategoriju usluga, kojima su građani „uglavnom nezadovoljni“.
- *Očekivani sektorski ishod:* Rast zadovoljstva korisnika usluga u oblasti kulture i informisanja (mjereno na godišnjem nivou)
Ocjena: Za ovaj ishod nisu uvedena posebna mjerenja korisnika usluga u oblasti kulture (npr. posjetilaca kulturnih događaja). Da bi se ocijenio ishod, korišteni su rezultati mjerenja zadovoljstva građana (opšte javnosti) javnim uslugama, koja su provedena 2016, 2017. i 2018. godine:
 - Kulturnim dešavanjima na teritoriji Grada bilo je zadovoljno 37% ispitanih građana u 2018. godini, što je više u odnosu na 2017. godinu (35%), ali značajno manje u odnosu na 2016. godinu (62%). Zadovoljstvo građana ovom uslugom je relativno nisko u posljednjim godinama, te se na osnovu ovih podataka kulturna dešavanja mogu svrstati u kategoriju usluga, kojima su građani „uglavnom nezadovoljni“.

² Anketiranje građana i građanki je provedeno kao aktivnost unutar projekta Općinskog okolišnog i ekonomskog upravljanja (MEG), kojeg finansira Vlada Švicarske a implementira UNDP u BiH, u saradnji sa jedinicama lokalne samouprave (JLS), a u cilju procjene stepena zadovoljstva građana i građanki administrativnim i komunalnim uslugama u partnerskim jedinicama lokalne samouprave. Anketa je sprovedena metodom slučajnog uzorka.

S obzirom da je povećan broj korisnika usluga kulture u periodu 2014.-2018. godina (vidi očekivani ishod za Sektorski cilj 2.1.), te da je nivo zadovoljstva građana bio promjenjiv, zaključuje se da ovaj sektorski ishod djelimično ostvaren.

Za realizaciju ovog sektorskog cilja u posmatranom periodu bilo je predviđeno 14 projekata, od kojih je 6 završeno, 1 je u sprovedbi, a 7 je prolongirano. S obzirom da se Sektorski cilj 2.1. odnosio na infrastrukturu u istim društvenim oblastima, projekti planirani za taj cilj takođe doprinose realizaciji Sektorskog cilja 2.2.

Ukupna ocjena: Na osnovu ocjene realizacije dva očekivana ishoda, može se zaključiti da je ovaj sektorski cilj djelimično – u manjoj mjeri ostvaren. I pored značajnog broja završenih projekata, očekivani sektorski ishodi nisu u potpunosti ostvareni. Za naredni period, treba analizirati potrebe i utvrditi prioritete pridržavajući se postulata strateškog planiranja u sektoru društvenog razvoja. Za prioritetne projekte treba realno procijeniti dinamiku projektnih aktivnosti, finansijska sredstva i očekivane ishode.

Tabela 2.2. Pregled planiranih i ostvarenih rezultata strateških projekata u okviru sektorskog cilja

SE.C.2.2. Unaprijeđene društvene usluge građanima	
Planirani programsko-projektni indikatori	Ostvareno
Rast zadovoljstva korisnika usluga u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite (mjereno na godišnjem nivou)	<i>Očekivani ishod je djelimično ostvaren. Radom ambulanti bilo je zadovoljno 56% ispitanih građana u 2018. godini, što je više u odnosu na 2017. godinu (53%), ali manje u odnosu na 2016. godinu (59%). Radom Centra za socijalni rad bilo je zadovoljno 34% ispitanih građana u 2018. godini, što je više u odnosu na 2017. godinu (29%) i 2016. godinu (33%).</i>
Rast zadovoljstva korisnika usluga u oblasti kulture i informisanja (mjereno na godišnjem nivou)	<i>Očekivani ishod je djelimično ostvaren. Kulturnim dešavanjima na teritoriji Grada bilo je zadovoljno 37% ispitanih građana u 2018. godini, što je više u odnosu na 2017. godinu (35%), ali značajno manje u odnosu na 2016. godinu (62%).</i>

Sektorski cilj 2.3 „Izgrađena ostala fizička (komunalna, tehnička i saobraćajna) infrastruktura“

U proteklom srednjoročnom periodu ovaj **Sektorski cilj je djelimično – u manjoj mjeri ostvaren**, zahvaljujući rastu zadovoljstva korisnika (5% godišnje) i povećanju broja korisnika usluga vodosnabdijevanja. Ishodi definisani za ocjenu postignuća u sektoru snabdijevanja električnom energijom i u sektoru saobraćaja nisu se mogli ocijeniti, jer nisu bili uvedeni mehanizmi mjerenja.

- *Očekivani sektorski ishod:* Rast zadovoljstva korisnika komunalnih usluga od najmanje 10% u 2018. u odnosu na 2014.
Ocjena: U definiciji ovog ishoda nije precizirano na koje komunalne usluge se misli. Oslanjajući se na mjerenja komunalnog preduzeća u oblasti upravljanja otpadom, ovaj ishod je ostvaren, jer je evidentan porast od 5% u stepenu zadovoljstva građana komunalnim uslugama na godišnjem nivou u periodu 2014.-2018. godina. Rast zadovoljstva korisnika povezuje se sa povećanjem obima i kvaliteta pruženih usluga.
- *Očekivani sektorski ishod:* Povećan broj korisnika usluga vodosnabdijevanja za oko 8000 do kraja 2018.
Ocjena: Prema evidenciji komunalnog preduzeća za vodosnabdijevanje, broj korisnika usluga vodosnabdijevanja je u kontinuitetu rastao. Na kraju 2018. godine bilo je 22.820 korisnika, što je

za 3.999 više u odnosu na broj korisnika 2014. godine (18.821). Međutim, očekivani ishod nije ostvaren.

- *Očekivani sektorski ishod:* Rast zadovoljstva korisnika usluga snabdijevanja električnom energijom od najmanje 10% u 2018. u odnosu na 2014.

Ocjena: Nije uspostavljen mehanizam mjerenja zadovoljstva korisnika usluga snabdijevanja električnom energijom, te se ovaj ishod ne može ocijeniti.

- *Očekivani sektorski ishod:* Znatno smanjeno saobraćajno opterećenje u gradu (do 2020.) i poboljšana povezanost sa Banjom Lukom i K. Dubicom, do 2022.

Ocjena: Nije uspostavljen mehanizam praćenja saobraćajnog opterećenja, te se ovaj očekivani ishod ne može ocijeniti.

Ukupna ocjena: Posmatrajući projektna ostvarenja utvrđeno je da je za ostvarenje ovog Sektorskog cilja bilo planirano 20 projekata, od kojih je 8 završeno, 7 je u sprovedbi, a 5 je prolongirano. Projekti su realizovani u svim ključnim oblastima fizičke infrastrukture, a prolongirani projekti nisu se mogli realizovati usljed nedostatka finansijskih sredstava i/ili zbog toga što realizacija zavisi od odluka viših nivoa vlasti. Najveći problem u okviru realizacije projekata za ovaj Sektorski cilj odnosi se na prolongiranje projekta izgradnje autoputa Prijedor - Banja Luka.

Od 4 prvobitno definisana očekivana ishoda za mjerenje ovog Sektorskog cilja, 2 ishoda se nisu mogla ocijeniti, jer nisu uvedeni mehanizmi mjerenja. Nadalje, nije jasno zašto su se za prvi očekivani ishod koristila mjerenja korisnika usluga upravljanja otpadom, jer se u okviru ovog cilja nije planirao nijedan projekat vezan za otpad. Dakle, relevantnost i mjerljivost svih ishoda treba provjeriti i redefinisati ishode za naredni period.

Na osnovu ocjene mjerljivih očekivanih ishoda i projektnih rezultata, može se zaključiti da je ovaj Sektorski cilj djelimično – u manjoj mjeri ostvaren. Radi lakšeg praćenja i procjene uspjeha u ostvarenju ciljeva, potrebno je redefinisati očekivane ishode i identifikovati nove indikatore (ishode).

Tabela 2.3. Pregled planiranih i ostvarenih rezultata strateških projekata u okviru sektorskog cilja

SE.C.2.3. Izgrađena ostala fizička (komunalna, tehnička i saobraćajna) infrastruktura	
Planirani programsko-projektni indikatori	Ostvareno
Rast zadovoljstva korisnika komunalnih usluga od najmanje 10% u 2018. u odnosu na 2014.	<i>Očekivani ishod je ostvaren. Evidentan je porast od 5% u stepenu zadovoljstva građana komunalnim uslugama na godišnjem nivou u periodu 2014.-2018. godina.</i>
Povećan broj korisnika usluga vodosnabdijevanja za oko 8000 do kraja 2018.	<i>Očekivani ishod nije ostvaren. broj korisnika usluga vodosnabdijevanja je u kontinuitetu rastao. Na kraju 2018. godine bilo je 22.820 korisnika, što je za 3.999 više u odnosu na broj korisnika 2014. godine (18.821).</i>
Rast zadovoljstva korisnika usluga snabdijevanja električnom energijom (mjereno na godišnjem nivou)	<i>Očekivani ishod se nije mjerio.</i>
Znatno smanjeno saobraćajno opterećenje u gradu (do 2020.) i poboljšana povezanost sa Banjom Lukom i K. Dubicom, do 2022.	<i>Očekivani ishod se nije mjerio.</i>

Zaključci i preporuke

U okviru sektora društvenog razvoja bila su definisana ukupno 3 sektorska cilja, od kojih su svi djelimično ostvareni. Za većinu sektorskih indikatora redovno su vršena mjerenja, koja su poslužila za ocjenu ostvarenja očekivanih ishoda i sektorskih ciljeva. Međutim, nekoliko indikatora nije se moglo mjeriti, te se svrsishodnost, relevantnost i mjerljivost tih indikatora treba preispitati u narednom periodu. **Oblasti kulture, zdravstva, obrazovanja i sporta nisu adekvatno zastupljeni u ovom sektorskom planu, jer su sve te oblasti podvedene pod jedan sektorski cilj. Prilikom definisanja očekivanih ishoda, treba voditi računa da se definišu relevantni i mjerljivi ishodi.**

Od ukupno 57 projekata u društvenom sektoru, 21 projekat je završen, 16 je u sprovedbi, a 20 je prolongirano. Udio prolongiranih projekata u ukupnom broju projekata u ovom sektoru je 35%, a osnovni razlozi su vezani za nedostatak finansijskih sredstava i zavisnost od odluka drugih institucija/ organa vlasti. **U predstojećem procesu strateškog planiranja, treba analizirati opravdanost prolongiranih projekata, posebno kapitalnih infrastrukturnih projekata** (gdje treba izvršiti usklađivanje sa Planom kapitalnih investicija).

Sektorski cilj 2.1 je djelimično ostvaren, jer su poboljšanja evidentna u svim oblastima društvene infrastrukture: rekonstruisana su 23 objekta za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje; povećan je broj korisnika kulturnih usluga i sportskih sadržaja; u funkciju je stavljeno 29 objekata ambulante porodične medicine.

Sektorski cilj 2.2 je djelimično ostvaren, jer je zadovoljstvo građana radom ambulanti povećano u posljednjim godinama; zadovoljstvo građana radom Centra za socijalni rad je blago povećano; dok je zadovoljstvo kulturnim dešavanjima imalo opadajući trend.

Sektorski cilj 2.3 je djelimično – u manjoj mjeri ostvaren, zahvaljujući rastu zadovoljstva korisnika (5% godišnje) i povećanju broja korisnika usluga vodosnabdijevanja. Ishodi definisani za ocjenu postignuća u sektoru snabdijevanja električnom energijom i u sektoru saobraćaja nisu se mogli ocijeniti, jer nisu bili uvedeni mehanizmi mjerenja.

4.2.3. Procjena postignuća u ispunjenju sektorskih ciljeva u sektoru okoliša

U okviru sektora okoliša definirana su četiri sektorska cilja.

Sektorski cilj 3.1 „Uspostavljanje sistema zaštite kvaliteta površinskih voda i zaštite izvorišta“

U proteklom srednjoročnom periodu ovaj **Sektorski cilj je djelimično ostvaren.** Najveća postignuća odnose se na usvajanje Programa sanitarne zaštite izvorišta i Odluke o zonama sanitarne zaštite izvorišta, te izgradnju objekata za zaštitu od poplava. Nedovoljni rezultati postignuti su u oblasti odvodnje otpadnih voda – izgradnje kanalizacionog sistema.

- *Očekivani sektorski ishod:* Novoizgrađenom kanalizacionom mrežom pokriveno oko 5000 domaćinstava do 2017.
Ocjena: Ovaj ishod nije ostvaren, jer je broj domaćinstava pokrivenih kanalizacionom mrežom na kraju 2018. godine iznosio 13.454, što je za 1.221 domaćinstava više u odnosu na 2013. godinu (12,233).
- *Očekivani sektorski ishod:* Gradski kanalizacioni sistem rekonstruisan i kompletiran do 2020.

Ocjena: Ovaj ishod nije ostvaren, jer se nije realizovala planirana rekonstrukcija gradskog kanalizacionog sistema u posmatranom periodu.

- *Očekivani sektorski ishod:* Usvojeni novi programi sanitarne zaštite izvorišta pitke vode i obavljanja poljoprivrednih djelatnosti u tim zonama, do kraja 2016.

Ocjena: U posmatranom periodu urađen je i usvojen Program sanitarne zaštite izvorišta, kao i nova Odluka o zonama sanitarne zaštite izvorišta. Može se smatrati da je ovaj očekivani ishod ostvaren, iako je Program usvojen 2017. godine.

- *Očekivani sektorski ishod:* Smanjene štete od poplava za najmanje 30% u periodu 2017-2018. u odnosu na period 2014-2015.

Ocjena: Prema procjenama šteta od poplava, ovaj ishod je ostvaren. Najintenzivnije aktivnosti za prevenciju poplava realizovane su u toku 2014. i 2015. godine. U okviru projekta "Hitne mjere od poplava" finansiranog od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede-Vode RS u 2014. godini vršeno je čišćenje korita rijeke Miloševice u dužini 4,5 km i zaštićeno 600 domaćinstava od poplave, u 2014-2015. godini izgrađen je nasip na kanalu Berek, lijeva obala rijeke Sane - zaštićeno od poplave 30 domaćinstava, izgrađen nasip na ušću Gomjenica-Sana na lijevoj obali rijeke Sane, zaštićeno 200 domaćinstava od poplava, izgrađen parapetni zid u Tukovima-lijeva obala Sane, zaštićeno 800 domaćinstava od poplava.

Ukupna ocjena: Za realizaciju ovog Sektorskog cilja u sektorskom planu životne sredine bilo je planirano 16 projekata, od kojih su 4 završena, 7 je u sprovedbi, a 5 je prolongirano. Projekti su prolongirani usljed nedostatka finansijskih sredstava za izgradnju kanalizacione mreže i vodozaštitnih objekata. Od postignuća u projektima u 2017. godini važno je pomenuti da je donesna Odluka o pristupanju izradi Zoning plana područja posebna namjene sjevero-zapadnog dijela urbanog područja Prijedora i imenovan Savjet za izradu Plana. U 2018. godini donesena je i usvojena na Skupštini grada nova Odluka o zonama sanitarne zaštite izvorišta pitke vode "Mataruško polje -Tukovi". Za potrebe izrade Zoning plana područja posebna namjene sjevero-zapadnog dijela urbanog područja Prijedora izvršeni potrebni pripremni radovi i formirana informaciono-dokumentaciona osnova Plana. U 2018. godini nisu vođene nikakve aktivnosti vezano za kanalizaciju u Omarskoj i Kozarcu, niti aktivnosti uređenja korita rijeke Sane od Klisine do Brezičana.

Na osnovu raspoloživih podataka o realizaciji projekata i očekivanih sektorskih ishoda, može se zaključiti da je ovaj Sektorski cilj djelimično ostvaren.

S obzirom da se 2 očekivana ishoda nisu ostvarila, potrebno je redefinisati ishode za ovu oblast i identifikovati mjerljive veličine.

Tabela 3.1. Pregled planiranih i ostvarenih rezultata strateških projekata u okviru sektorskog cilja

SE.C.3.1. Uspostavljanje sistema zaštite kvaliteta površinskih voda i zaštite izvorišta	
Planirani programsko-projektni indikatori	Ostvareno
Novoizgrađenom kanalizacionom mrežom pokriveno oko 5000 domaćinstava do 2017.	<i>Očekivani ishod nije ostvaren. Broj domaćinstava pokrivenih kanalizacionom mrežom na kraju 2018. godine iznosio je 13.454, što je za 1.221 domaćinstava više u odnosu na 2013. godinu (12,233).</i>
Gradski kanalizacioni sistem rekonstruisan i kompletiran do 2020.	<i>Očekivani ishod nije ostvaren. Nije se realizovala planirana rekonstrukcija gradskog kanalizacionog sistema u posmatranom periodu.</i>
Usvojeni novi programi sanitarne zaštite izvorišta pitke vode i obavljanja poljoprivrednih djelatnosti u tim zonama, do kraja 2016.	<i>Očekivani ishod je ostvaren. Urađen je i usvojen Program sanitarne zaštite izvorišta i nova Odluka o zonama sanitarne zaštite izvorišta.</i>
Smanjene štete od poplava za najmanje 30% u periodu 2017-2018. u odnosu na period 2014-2015.	<i>Očekivani ishod je ostvaren. Prema procjenama šteta od poplava, ostvareno je smanjenje od 30%, posmatrano kumulativno za traženi period. Najintenzivnije aktivnosti za prevenciju poplava realizovane su u toku 2014. i 2015. godine.</i>

Sektorski cilj 3.2 „Uspostavljen integralan sistema upravljanja otpadom“

U proteklom srednjoročnom periodu ovaj **Sektorski cilj je djelimično ostvaren**, jer je uspostavljena baza podataka o zagađivačima okoline, saniranje divljih deponija ne provodi se dovoljno efikasno i kontinuirano, a sistem prikupljanja, selekcije i reciklaže otpada je uspostavljen, ali nisu realizovani značajni projekti za kompletiranje tog sistema.

- *Očekivani sektorski ishod:* Uspostavljena baza podataka o proizviđačima otpada i zagađivačima okoline, do 2015.
Ocjena: Ovaj očekivani ishod je ostvaren, jer je u skladu sa Pravilnikom o uspostavljanju evidencije izdatih ekoloških dozvola, uspostavljena baza podataka o zagađivačima okoline za 2013, 2014. i 2015. godinu.
- *Očekivani sektorski ishod:* Sanirane sve divlje deponije do kraja 2016.
Ocjena: Može se zaključiti da je ovaj sektorski ishod djelimično ostvaren. Povremeno se pojavljuju divlje deponije, a aktivnosti na njihovom saniranju se odvijaju sporadično.
- *Očekivani sektorski ishod:* Uveden novi sistem prikupljanja, selekcije i reciklaže otpada, do 2020.
Ocjena: Ovaj očekivani ishod je djelimično ostvaren, jer je u 2013. godini kroz projekat SIDA-Uvođenje reciklaže izgradnjom zelenih ostrva izgrađeno 15 ostrva, uveden sistem prikupljanja, selekcije i reciklaže otpada (papir, karton, PET ambalaža, folije). U narednim godinama komunalno preduzeće je povećavalo količine selektovanog otpada i redovno je postavljalo nove reciklažne mreže za papir, folije i PET ambalažu. U 2013. godini prikupljeno je 178,46 tona reciklažnog otpada (35% od ukupnog otpada), a u 2018. godini 232,45 tona (povećanje za 53,99 tona ili 30%). U periodu 2014.-2018. godina, prosječna godišnja količina prikupljenog selektovanog otpada bila je 238,65 tona. Bale papirne ambalaže se predaju ovlaštenom preduzeću Natron Maglaj, a bale PET ambalaže se predaju preduzeću EKOMIR Prijedor. Međutim, nisu realizovani krupni projekti u oblasti upravljanja otpadom, koji su preduslov za kompletiranje sistema.

Ukupna ocjena: Za ostvarenje ovog Sektorskog cilja bilo je planirano 7 projekata, od kojih je 1 u sprovedbi, a 6 je prolongirano. Prolongirani su značajni projekti za zbrinjavanje posebnih vrsta otpada i

unaprjeđenje cjelokupnog sistema upravljanja otpadom usljed nedostatka finansijskih sredstava i neadekvatnog zakonskog okvira.

Na osnovu raspoloživih podataka zaključuje se da je ovaj Sektorski cilj djelimično ostvaren, jer je uspostavljena baza podataka o zagađivačima okoline, saniranje divljih deponija ne provodi se dovoljno efikasno i kontinuirano, a sistem prikupljanja, selekcije i reciklaže otpada je uspostavljen, ali nisu realizovani značajni projekti za kompletiranje tog sistema.

S obzirom da je veliki broj planiranih projekata prolongiran, za naredni strateški period potrebno je realno procijeniti potrebe u oblasti upravljanja otpadom, te definisati provodive projekte.

Tabela 3.2. Pregled planiranih i ostvarenih rezultata strateških projekata u okviru sektorskog cilja

SE.C.3.2. Uspostavljen integralan sistema upravljanja otpadom	
Planirani programsko-projektni indikatori	Ostvareno
Uspostavljena baza podataka o proizviđačima otpada i zagađivačima okoline, do 2015.	<i>Očekivani ishod je ostvaren. U skladu sa Pravilnikom o uspostavljanju evidencije izdatih ekoloških dozvola, uspostavljena je baza podataka o zagađivačima okoline.</i>
Sanirane sve divlje deponije do kraja 2016.	<i>Očekivani ishod je djelimično ostvaren. Povremeno se pojavljuju divlje deponije, a aktivnosti na njihovom saniranju se odvijaju sporadično.</i>
Uveden novi sistem prikupljanja, selekcije i reciklaže otpada, do 2020.	<i>Očekivani ishod je djelimično ostvaren. Od 2013. godine u Gradu funkcioniše novi sistem prikupljanja, selekcije i reciklaže otpada. Međutim, nisu realizovani krupni projekti u oblasti upravljanja otpadom, koji su preduslov za kompletiranje sistema.</i>

Sektorski cilj 3.3 „Smanjenje emisije CO₂ kroz povećanje energetske efikasnosti i povećanje učešća obnovljivih izvora energije“

U proteklom srednjoročnom periodu ovaj **Sektorski cilj nije ostvaren**, jer izmjerene uštede u emisijama CO₂ i ukupnoj potrošnji energije nisu u skladu sa očekivanim ishodima, a obnovljivi izvori energije nisu u upotrebi.

- *Očekivani sektorski ishod:* Smanjena emisija CO₂ za 20% do kraja 2020. (u odnosu na 2008. kao baznu godinu)
Ocjena: Prema raspoloživim podacima o smanjenju emisija CO₂, ovaj očekivani ishod nije ostvaren. Registrovano je smanjenje CO₂ u iznosu od 906,80 tona za cijeli posmatrani period 2014.-2018. godina, što iznosi 0,3% od količine CO₂ u baznoj godini (260.407 t /god). Konkretno, u 2014. godini realizovano je nekoliko projekata energetske efikasnosti, koji su doveli do smanjenja emisije CO₂ za 450 tona; izgradnjom nove toplane – prelaskom sa mazuta na biomasu, smanjile su se emisije CO₂; izgradnjom nadvožnjaka na Pećanima u 2016. godini i rekonstrukcijom Gimanzije "Sveti Sava" u 2017. godini kontinuirano je smanjena emisija CO₂ za 456,8 t.
- *Očekivani sektorski ishod:* Smanjena ukupna potrošnja energije za 5% do kraja 2020. (u odnosu na 2008. kao baznu godinu)
Ocjena: Prema raspoloživim podacima o smanjenju ukupne potrošnje energije, ovaj očekivani ishod nije ostvaren. Realizacijom projekata energetske efikasnosti u 2014. godini izvršena je

ušteda energije za 1.615 MWh. Izgradnjom nadvožnjaka na Pećanima u 2016. godini i rekonstrukcijom Gimanzije "Sveti Sava" u 2017. godini smanjena je potrošnja električne energije za 1465,75 kWh. Međutim, ukupno smanjenje u odnosu na baznu vrijednost (1.264.316 MWh/god) iznosi 0.3%.

- *Očekivani sektorski ishod:* Udio obnovljivih izvora energije u ukupnoj energetskej potrošnji iznosi najmanje 10% na kraju 2020.

Ocjena: Ovaj očekivani ishod nije ostvaren, jer se obnovljivi izvori energije ne koriste u ukupnoj energetskej potrošnji.

Ukupna ocjena: Za ostvarenje ovog Sektorskog cilja bilo je planirano 14 projekata, od kojih su 2 završena, 3 su u sprovedbi, a 9 je prolongirano. Prolongirani su značajni projekti energetske efikasnosti i projekti za uvođenje obnovljivih izvora energije (prvenstveno solarne energije), a započela je realizacija projekata za unaprjeđenje rada AD „Toplane“ i ulične rasvjete.

Na osnovu raspoloživih podataka zaključuje se da ovaj Sektorski cilj nije ostvaren, jer izmjerene uštede u emisijama CO₂ i ukupnoj potrošnji energije nisu u skladu sa očekivanim ishodima, a obnovljivi izvori energije nisu u upotrebi.

S obzirom da je veliki broj planiranih projekata prolongiran, za naredni strateški period potrebno je realno procijeniti potrebe u oblasti energetske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije, te definisati provodive projekte.

Tabela 3.3. Pregled planiranih i ostvarenih rezultata strateških projekata u okviru sektorskog cilja

SE.C.3.3. Smanjenje emisije CO₂ kroz povećanje energetske efikasnosti i povećanje učešća obnovljivih izvora energije	
Planirani programsko-projektni indikatori	Ostvareno
Smanjena emisija CO ₂ za 20% do kraja 2020. (u odnosu na 2008. kao baznu godinu)	<i>Očekivani ishod nije ostvaren. Registrovano je smanjenje CO₂ u iznosu od 906,80 tona za cijeli posmatrani period 2014.-2018. godina, što iznosi 0,3% od količine CO₂ u baznoj godini (260.407 t/god).</i>
Smanjena ukupna potrošnja energije za 5% do kraja 2020. (u odnosu na 2008. kao baznu godinu)	<i>Očekivani ishod nije ostvaren. Ukupno smanjenje potrošnje energije u odnosu na baznu vrijednost (1.264.316 MWh/god) iznosi 0.3%.</i>
Udio obnovljivih izvora energije u ukupnoj energetskej potrošnji iznosi najmanje 10% na kraju 2020.	<i>Očekivani ishod nije ostvaren. Obnovljivi izvori energije ne koriste u ukupnoj energetskej potrošnji.</i>

Sektorski cilj 3.4 „Izgradnja sistema upravljanja i kontrole kvaliteta životne sredine i edukacija stanovništva“

U proteklom srednjoročnom periodu ovaj **Sektorski cilj je djelimično ostvaren**, jer je uspostavljen sistem za monitoring kvaliteta vazduha, ali nisu uspostavljeni sistemi za redovan monitoring drugih parametara životne sredine (npr. kvalitet površinskih voda, zemljišta, itd.). U vezi obuhvata stanovništva promotivnim, informativnim i obrazovnim akcijama zaštite životne sredine, procjenjuje se da je zaključno sa 2018. godinom bilo obuhvaćeno oko 35% stanovništva. Ovaj procenat će se povećati do 2020. godine.

- *Očekivani sektorski ishod:* Uspostavljen sistem redovnog monitoringa kvaliteta životne sredine na području grada Prijedora do kraja 2018.

Ocjena: Ovaj očekivani ishod je djelimično ostvaren, jer je u decembru 2015. godine puštena u rad mjerna stanica za monitoring kvaliteta vazduha. Izvještaji o kvalitetu vazduha za područje grada Prijedora dostupni su na web stranici <https://rhmrzs.com/>. Međutim, nisu uspostavljeni sistemi za redovan monitoring drugih parametara životne sredine (npr. kvalitet površinskih voda, zemljišta, itd.).

- *Očekivani sektorski ishod:* Preko 60% stanovništva obuhvaćeno promotivnim, informativnim i obrazovnim akcijama zaštite životne sredine, do 2020.

Ocjena: Ovaj očekivani ishod je djelimično ostvaren, jer se procjenjuje da je zaključno sa 2018. godinom oko 35% stanovništva bilo obuhvaćeno promotivnim, informativnim i obrazovnim akcijama zaštite životne sredine. Najvažnije aktivnosti odnose se na organizovanje ekoloških akcija (Svjetski dan vode-22.mart, Dan planete zemlje-22.april, Svjetski dan zaštite životne sredine-5.juni, Dan bez automobila-22.septembar, Proljetno uređenje, Uredi svoj vrt, i dr.). Cilj je da se promotivnim, informativnim i obrazovnim akcijama edukuju se učenici i stanovništvo. Gradska uprava u ovom domenu ostvaruje saradnju sa nevladinim organizacijama, komunalnim preduzećima, Rudarskim institutom, itd. S obzirom da je vremenski rok za ostvarenje ovog ishoda 2020. godina, moguće je da će stepen ostvarenja biti bolji u narednom periodu.

Ukupna ocjena: Za ostvarenje ovog Sektorskog cilja bilo je planirano 10 projekata, od kojih je 1 završen, 3 su u sprovedbi, a 6 je prolongirano. Prolongirani su značajni projekti vezani za uspostavljanje monitoringa kvaliteta životne sredine, informativne i edukativne aktivnosti, kao i noveliranje LEAP-a.

Na osnovu raspoloživih podataka zaključuje se da je ovaj Sektorski cilj djelimično ostvaren, jer je uspostavljen sistem za monitoring kvaliteta vazduha, ali nisu uspostavljeni sistemi za redovan monitoring drugih parametara životne sredine (npr. kvalitet površinskih voda, zemljišta, itd.). U vezi obuhvata stanovništva promotivnim, informativnim i obrazovnim akcijama zaštite životne sredine, procjenjuje se da je zaključno sa 2018. godinom bilo obuhvaćeno oko 35% stanovništva. Ovaj procenat će se povećati do 2020. godine.

S obzirom da je veliki broj planiranih projekata prolongiran, za naredni strateški period potrebno je realno procijeniti potrebe u oblasti monitoringa kvaliteta životne sredine, provođenja informativnih i edukativnih aktivnosti, kao i potrebu za noveliranjem LEAP-a, te definisati provodive projekte.

Tabela 3.4. Pregled planiranih i ostvarenih rezultata strateških projekata u okviru sektorskog cilja

SE.C.3.4. Izgradnja sistema upravljanja i kontrole kvaliteta životne sredine i edukacija stanovništva	
Planirani programsko-projektni indikatori	Ostvareno
Uspostavljen sistem redovnog monitoringa kvaliteta životne sredine na području grada Prijedora do kraja 2018.	<i>Očekivani ishod je djelimično ostvaren. Puštena je u rad mjerna stanica za monitoring kvaliteta vazduha. Međutim, nisu uspostavljeni sistemi za redovan monitoring drugih parametara životne sredine (npr. kvalitet površinskih voda, zemljišta, itd.).</i>
Preko 60% stanovništva obuhvaćeno promotivnim, informativnim i obrazovnim akcijama zaštite životne sredine, do 2020.	<i>Očekivani ishod je djelimično ostvaren. Procjenjuje se da je zaključno sa 2018. godinom oko 35% stanovništva bilo obuhvaćeno promotivnim, informativnim i obrazovnim akcijama zaštite životne sredine. Ovaj % će se povećati do 2020. godine.</i>

Zaključci i preporuke

U okviru sektora životne sredine bila su definisana ukupno 4 sektorska cilja, od kojih su 3 djelimično ostvarena, a 1 nije ostvaren. Za većinu sektorskih indikatora redovno su vršena mjerenja, koja su poslužila za ocjenu ostvarenja očekivanih ishoda i sektorskih ciljeva. Međutim, nekoliko indikatora nije se moglo mjeriti, te se relevantnost i mjerljivost tih indikatora treba preispitati u narednom periodu. **Također, prilikom definisanja očekivanih ishoda, treba voditi računa da se definišu relevantni i mjerljivi ishodi.**

Od ukupno 47 projekata u sektoru životne sredine, 7 projekata je završeno, 14 je u sprovedbi, a 26 je prolongirano. Udio prolongiranih projekata u ukupnom broju projekata u ovom sektoru je 55%, a osnovni razlozi su vezani za nedostatak finansijskih sredstava i neadekvatan zakonski okvir. **U predstojećem procesu strateškog planiranja, treba analizirati opravdanost prolongiranih projekata,** posebno u oblastima: izgradnja kanalizacione mreže, izgradnja vodozaštitnih objekata, upravljanje otpadom, energetska efikasnost, korištenje obnovljivih izvora energije, monitoring kvaliteta životne sredine, informativne i edukativne aktivnosti, noveliranje LEAP-a.

Sektorski cilj 3.1 je djelimično ostvaren. Najveća postignuća odnose se na usvajanje Programa sanitarne zaštite izvorišta i Odluke o zonama sanitarne zaštite izvorišta, te izgradnju objekata za zaštitu od poplava. Nedovoljni rezultati postignuti su u oblasti odvodnje otpadnih voda – izgradnje kanalizacionog sistema.

Sektorski cilj 3.2 je djelimično ostvaren, jer je uspostavljena baza podataka o zagađivačima okoline, saniranje divljih deponija ne provodi se dovoljno efikasno i kontinuirano, a sistem prikupljanja, selekcije i reciklaže otpada je uspostavljen, ali nisu realizovani značajni projekti za kompletiranje tog sistema.

Sektorski cilj 3.3 nije ostvaren, jer izmjerene uštede u emisijama CO₂ i ukupnoj potrošnji energije nisu u skladu sa očekivanim ishodima, a obnovljivi izvori energije nisu u upotrebi.

Sektorski cilj 3.4 je djelimično ostvaren, jer je uspostavljen sistem za monitoring kvaliteta vazduha, ali nisu uspostavljeni sistemi za redovan monitoring drugih parametara životne sredine (npr. kvalitet površinskih voda, zemljišta, itd.). U vezi obuhvata stanovništva promotivnim, informativnim i obrazovnim akcijama zaštite životne sredine, procjenjuje se da je zaključno sa 2018. godinom bilo obuhvaćeno oko 35% stanovništva. Ovaj procenat će se povećati do 2020. godine.

4.3. Efikasnost

U okviru procjene efikasnosti korištenja resursa u svrhu postizanja postavljenih ciljeva, fokus je stavljen na usporedbu broja planiranih i realizovanih projekata, kao i usporedbu planiranih i utrošenih sredstava za implementaciju strateških intervencija u srednjoročnom periodu evaluacije (2014.-2018. godina).

4.3.1. Procjena efikasnosti prema broju realizovanih u odnosu na broj planiranih projekata

Prikupljeni podaci za ocjenu efikasnosti implementacije Strategije na osnovu usporedbe broja planiranih i broja realizovanih projekata u dosadašnjem periodu (2014.-2018. godina), ukupno i po sektorima, prikazani su u zbirnom pregledu u tabeli koja slijedi.

Tabela 4. Pregled^(*) planiranih i realizovanih projekata iz Strategije razvoja Grada u periodu 2014.-2018.

SEKTOR	Broj sektorskih ciljeva	Projekti				% potpuno realizovanih projekata	% potpuno realizovanih i djelimično realizovanih projekata	% projekata koji nisu započeli/prolongirani
		Broj i vrijednost planiranih projekata	Broj i vrijednost potpuno realizovanih projekata	Broj i vrijednost djelimično realizovanih projekata (započeti)	Broj i vrijednost projekata čija implementacija nije započela			
Ekonomski razvoj	5	55 27,625,950.00	4 2,269,295.00	37 10,582,617.00	14 17,897,500.00	7.27%	74.55%	25.45%
Društveni razvoj	3	57 151,403,591.00	21 11,996,361.00	16 24,579,839.00	20 60,320,921.00	36.84%	64.91%	35.09%
Zaštita i unapređenje okoliša	4	47 60,965,287.00	7 15,844,781.00	14 4,699,795.00	26 25,213,110.00	14.89%	44.68%	55.32%
Ukupno	12	159 (**) 239,994,828.00	32 30,110,437.00	67 39,862,251.00	60 103,431,531.00	20.13%	62.26%	37.74%

() Planski podaci o broju projekata te (okvirne) vrijednosti projekata se unose prije svega iz sektorskih planova, a zatim iz planova implementacije putem kojih se uvode „novi“ strateški projekti.*

(**) Ukupan broj projekata predviđen Strategijom bio je 162. Od tog broja, za 8 projekata je početak implementacije planiran poslije 2018. godine, tj. poslije perioda koji je predmet evaluacije. Međutim, u posmatranom periodu dodano je 5 novih projekata, tako da je ukupni broj projekata 159.

Ukupan procenat realizacije planiranih projekata u okviru Strategije Grada Prijedora je 20%. Naime, od ukupno 159 projekata iz Strategije (kao planska osnova poslužili su, prije svega, sektorski planovi te planovi implementacije za novo-uvodne projekte) planiranih za implementaciju u periodu 2014.-2018. godine, **32 projekta (20%) je implementirano u potpunosti.** Udio djelimično realizovanih ili započetih projekata je 42% (67 projekata), dok je udio projekata čija implementacija nije ni započeta u ovom periodu 38% (60 projekat). Uz to, realizacija 14 projekata (9%), koji su u sprovedbi, je neizvjesna, jer su u proteklim godinama uloženi manji iznosi sredstava za te projekte i oni u momentu provođenja evaluacije nisu aktivni. Dakle, **veliki je broj nerealizovanih i neaktivnih projekata (74 projekta ili 47% od ukupnog broja projekata).**

Posmatrano po sektorskim planovima iz Strategije, najveći procenat implementiranih projekata u odnosu na broj planiranih projekata je ostvaren u sektoru društvenog razvoja od 37%, zatim u sektoru životne sredine od 15%, dok je u sektoru ekonomskog razvoja iznosio 7%. Procenti realizacije projekata su nešto veći, kada se uzme u obzir i broj započetih – djelimično realizovanih projekata. Po toj kalkulaciji, najveći procenat implementacije je u sektoru ekonomskog razvoja (75%), zatim u sektoru društvenog razvoja (65%), pa u sektoru životne sredine (45%).

Ovi podaci ukazuju na činjenicu da je broj planiranih projekata bio preambiciozan. Takođe, primjećuje se da implementacija većine projekata traje više godina, te se na kraju posmatranog perioda ne može konstatovati da su projekti završeni. Najkrupniji razlog za nizak stepen implementacije je nemogućnost obezbjeđenja finansijskih sredstava za realizaciju aktivnosti za prolongirane projekte, kao i za neaktivne projekate (čija je realizacija neizvjesna). Pored toga, nekoliko projekata kandidovali su eksterni akteri (ministarstva, javna preduzeća, i sl.), koji nisu preduzeli mjere za njihovu realizaciju.

4.3.2. Procjena efikasnosti prema visini utrošenih u odnosu na planirane finansijske resurse

U okviru analize efikasnosti strateških intervencija izvršena je i usporedba planiranih finansijskih sredstava za realizaciju projekata u okviru Strategije (kao planska osnova poslužili su prije svega sektorski planovi, te planovi implementacije za novo-uvodne projekte) sa vrijednošću implementiranih, odnosno, realizovanih finansijskih sredstava za planirane strateške intervencije.

U Tabeli koja slijedi dat je prikaz podataka o planiranim i realizovanim finansijskim sredstvima za implementaciju strateških projekata na području Grada Prijedora.

Tabela 5. Usporedba planiranih i realizovanih sredstava³ iz sektorskih planova Strategije, u periodu 2014.-2018. godina

Sektor	Planirana finansijska sredstva za implementaciju projekata ^(*)	Realizovana finansijska sredstva za implementaciju projekata			
	Ukupno	Budžet	Spoljni izvori	Ukupno	% realizacije
Ekonomski razvoj	27,625,950.00	6,169,077.00	6,682,835.00	12,851,912.00	46.52%
Društveni razvoj	151,403,591.00	8,606,882.00	27,969,318.00	36,576,200.00	24.16%
Zaštita i unapređenja okoliša	60,965,287.00	961,553.00	19,583,023.00	20,544,576.00	33.70%
Ukupno	239,994,828.00	15,737,512.00	54,235,176.00	69,972,688.00	29.16%
% (struktura izvora finansiranja)		22.49%	77.51%	100 %	

**Izvor: Za planske vrijednosti korišteni su sektorski planovi dok su za novo-dodane projekte korišteni planovi implementacije. Za informacije o realizaciji projekta je korištena Programsko-projektna tabela (Aneks 2), koja se zasniva na podacima preuzetim iz godišnjih izvještaja o realizaciji strategije i/ili projektnih izvještaja.*

Ukoliko se posmatra omjer planiranih sredstava iz sektorskih planova, odnosno planova implementacije, od ukupno 239,99 miliona KM planiranih za implementaciju svih 159 projekata, realizovano je 29%, tj. od planiranih 239,99 miliona KM realizovano je 69,97 miliona KM.

Najveći stepen realizacije ukupnih sredstava zabilježen je u sektorskom planu ekonomskog razvoja (oko 47%), dok je stepen realizacije niži u sektoru životne sredine (34%) i društvenog razvoja (24%). U apsolutnom iznosu najviše sredstava je uloženo u projekte u sektoru društvenog razvoja (36,6 miliona KM).

Kada se posmatra realizacija finansijskih sredstava po vrstama izvora finansiranja, u strukturi ukupno realizovanih sredstava iz budžeta Grada je izdvojeno 23%, a iz spoljnih izvora 78% sredstava, što navodi na zaključak da je Gradska uprava veoma dobro razvila kapacitete i iskoristila mogućnosti za namicanje

³ Podaci o planiranim i realizovanim sredstvima prikazani u ovoj tabeli su podaci iz sektorskih planova Strategije plus podaci za „nove“, naknadno dodate projekte kroz planove implementacije. Projekti koji su imali uticaj na realizaciju Strategije a koji nisu obuhvaćeni planovima implementacije predstavljeni su u posebnoj tabeli br. 7.

spoljnih sredstava finansiranja. Imajući u vidu inicijalnu strukturu planiranih izvora finansiranja u Strategiji (17% iz budžeta Grada i 83% iz spoljnih izvora) može se zaključiti da su realno procijenjene mogućnosti za namicanje sredstava iz spoljnih izvora.

U pogledu realnosti inicijalnog planiranja u fazi izrade Strategije, stepen ostvarenja ukazuje da su ukupne finansijske projekcije bile nerealne, ali je udio budžeta i spoljnih izvora solidno projektovan. Ovo je jasno prikazano u godišnjim izvještajima o realizaciji Strategije.

Tabela 6. Usporedba planiranih i realizovanih sredstava iz Planova implementacije Grada Prijedora po godinama u periodu 2014.-2018. godina

<i>Pregled po godinama</i>	Broj projekata	Budžet (u KM)	Spoljni izvori (u KM)	Ukupno (u KM)
2014.				
Planirano	37	6,267,884.00	42,442,152.00	48,710,036.00
Realizovano	40	3,212,206.00	7,852,214.00	11,064,420.00
%	108%	51.25%	18.50%	22.71%
2015.				
Planirano	66	3,162,159.00	32,338,750.00	35,500,909.00
Realizovano	54	1,625,166.00	20,522,034.00	22,147,200.00
%	82%	51.39%	63.46%	62.38%
2016.				
Planirano	73	3,898,963.00	32,544,153.00	36,443,116.00
Realizovano	53	2,499,809.00	9,231,937.00	11,731,746.00
%	73%	64.11%	28.37%	32.19%
2017.				
Planirano	103	3,739,541.00	34,726,741.00	38,466,282.00
Realizovano	62	3,337,073.00	6,729,448.00	10,066,521.00
%	60%	89.24%	19.38%	26.17%
2018.				
Planirano	81	3,029,783.00	17,824,013.00	20,853,796.00
Realizovano	63	5,063,258.00	9,899,543.00	14,962,801.00
%	78%	167.12%	55.54%	71.75%

*Izvori: Detaljni Indikativni finansijski planovi (1+2) za 2014., 2015., 2016., 2017. i 2018. i godišnji izvještaji za 2014., 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

Kada je riječ o planiranju na godišnjoj osnovi utvrđeno je da je Odsjek za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem redovno radio Planove implementacije za 1+2 godine. Međutim, budžet Grada i sredstva iz spoljnih izvora nisu mogli pratiti finansijske procjene projektnih budžeta u Planovima implementacije. Stoga je došlo do velikog raskoraka između planiranih i ostvarenih sredstava u svim godinama implementacije Strategije.

Pregled broja realizovanih projekata po godinama govori o tome da je stepen realizacije bio relativno visok u svim godinama (u rasponu 60%-108%), ali stepen realizacije se po godinama smanjivao, da bi u posljednjoj godini ponovo došlo do poboljšanja. Kada se posmatra realizacija finansijskih sredstava po godinama, u periodu 2014.-2018. godina, realizacija planiranih sredstava iz budžeta Grada na godišnjem nivou se kretala u intervalu od 51%-167%, a realizacija planiranih sredstava iz spoljnih izvora u intervalu 18%-63%. U pogledu efikasnosti realizacije ukupnih finansijskih sredstava na godišnjem nivou, stepen realizacije kretao se u rasponu 22%-72%, pri čemu je došlo do značajnog poboljšanja u posljednjoj godini. Na osnovu navedenog zaključuje se da je **stepen realizacije u pojedinim godinama bio relativno nizak, ali se u posljednjoj godini povećao zahvaljujući realnijem planiranju.**

U pogledu efikasnosti planiranja i realizacije sredstava za implementaciju Strategije na godišnjem nivou može se zaključiti da postoji prostor za poboljšanje planiranja. Na osnovu analize višegodišnjih trendova

utroška sredstava iz budžetskih i spoljnih izvora (apsolutni iznosi), odnosno, projekcije raspoloživih sredstava na osnovu informacija o aktivnostima, prioritetima, budžetskim projekcijama i najavama donatora, potrebno je raditi realnije finansijsko planiranje.

Zaključci i preporuke

Ukupan procenat realizacije planiranih projekata u okviru Strategije Grada Prijedora je 20%. Naime, od ukupno 159 projekata iz Strategije planiranih za implementaciju u periodu 2014.-2018. godine, 32 projekta je implementirano u potpunosti. Udio djelimično realizovanih ili započetih projekata je 42% (67 projekata), dok je udio projekata čija implementacija nije ni započeta u ovom periodu 38% (60 projekata). Uz to, realizacija 14 projekata (9%), koji su u sprovedbi, je neizvjesna, jer su u proteklim godinama uloženi manji iznosi sredstava za te projekte i oni u momentu provođenja evaluacije nisu bili aktivni. **Ovi podaci ukazuju na činjenicu da je broj planiranih projekata bio preambiciozan. Takođe, primjećuje se da implementacija većine projekata traje više godina, te se na kraju posmatranog perioda ne može konstatovati da su projekti završeni.**

Od ukupno 239,99 miliona KM planiranih za implementaciju svih 159 projekata, realizovano je 29% (69,97 miliona KM). Najveći procenat implementiranih projekata u odnosu na broj planiranih projekata je ostvaren u sektoru društvenog razvoja od 37%, zatim u sektoru životne sredine od 15%, dok je u sektoru ekonomskog razvoja iznosio 7%. U apsolutnom iznosu najviše sredstava je uloženo u projekte u sektoru društvenog razvoja (36,6 miliona KM). Posmatrano po vrstama izvora finansiranja, u strukturi ukupno realizovanih sredstva iz budžeta Grada je izdvojeno 22%, a iz spoljnih izvora 78% sredstava. **U pogledu realnosti inicijalnog planiranja u fazi izrade Strategije, stepen ostvarenja ukazuje da su ukupne finansijske projekcije bile nerealne, ali je udio budžeta i spoljnih izvora solidno projektovan.**

U pogledu efikasnosti realizacije ukupnih finansijskih sredstava na godišnjem nivou, stepen realizacije kretao se u rasponu 22%-72%, pri čemu je došlo do značajnog poboljšanja u posljednjoj godini. Na osnovu navedenog zaključuje se da je **stepen realizacije u pojedinim godinama bio relativno nizak, ali se u posljednjoj godini povećao zahvaljujući realnijem planiranju.**

Na osnovu analize efikasnosti dosadašnje implementacije Strategije, može se zaključiti da je u procesu revizije Strategije za naredni period potrebno promijeniti pristup planiranju finansijskih sredstava za realizaciju projekata i realnije planirati. Prilikom izrade Planova implementacije 1+2 analizirati budžetske mogućnosti i trendove u prilivu sredstava iz različitih eksternih izvora, te realno procijeniti obim projekata za planove implementacije.

4.4. Uticaj

U okviru evaluacije koja je predmet ovog dokumenta izvršena je okvirna procjena uticaja na ostvarenje strateških ciljeva, odnosno efekata dosadašnjih strateških intervencija na ciljne grupe i širu lokalnu zajednicu. Analiza uticaja je izvršena kroz posmatranje promjena koje se odnose na prvobitno definisane probleme u sklopu strateških fokusa, te **ključnih makro indikatora** u odnosu na polazno stanje u sklopu sva tri razvojna sektora.

Strateški cilj 1: Izgrađena snažna privreda koja koristi sve resurse grada Prijedora i okruženja

Strateški cilj 1 se odnosi na tri strateška fokusa:

Strateški fokus 1: Privlačenje investicija

Strateški fokus 2: Modernizacija postojeće privrede i uvođenje novih tehnologija, uz zaštitu životne Sredine

Strateški fokus 3: Razvoj poljoprivredno-prehrambene industrije

Ostvarenju ovog cilja doprinose prvenstveno projekti iz ekonomskog sektora, a stepen ostvarenja može se ilustrovati sljedećim indikatorima:

Povećan broj zaposlenih: Ukupan broj zaposlenih u 2018. godini je za 122 (0,87%) veći u odnosu na 2013. godinu (14.105 - 2018.g. i 13.983 – 2013.g.). U posmatranom periodu broj zaposlenih je rastao i padao, ali ipak se može reći da je broj zaposlenih imao trend rasta. Udio žena u ukupnom broju zaposlenih je konstantan i kreće se oko 42%-43%.

Smanjen broj nezaposlenih: Ukupan broj nezaposlenih u 2018. godini je za 5,374 (51,15%) manji od broja nezaposlenih 2013. godine (5.132– 2018.g. i 10.506– 2013.g.), što je značajno smanjenje.

Povećan broj preduzeća: Broj preduzeća/ 1000 stanovnika u 2018. godini je za 14,44, odnosno oko 3 puta veći u odnosu na 2013. godinu (22,18 – 2018.g. u odnosu na 7,74 u 2013.g.).

Povećan bruto domaći proizvod po glavi stanovnika: BDP po glavi stanovnika je u 2018. godini bio veći za 47,27% u odnosu na 2013. godinu (9,051 – 2018.g. i 6.146 – 2013.g.).

U vezi stepena ostvarenja strateškog cilja 1, u posmatranom strateškom periodu, u Gradu Prijedoru može se zaključiti da su realizovana pozitivna postignuća u privrednom razvoju, zapošljavanju i kreiranju povoljnog poslovnog ambijenta. Ukupna slika lokalne privrede dovodi do zaključka da je uticaj implementacije Strategije u sektoru ekonomskog razvoja bio značajan, a u narednom periodu treba nastaviti ulagati napore za još bolji privredni rast i zapošljavanje.

Strateški cilj 2: Sanirana i rekonstruisana postojeća i izgrađena nova fizička infrastruktura

Strateški cilj 2 se odnosi na jedan strateški fokus:

Strateški fokus 4: Razvoj i unapređenje infrastrukture:

- *izgradnja, rekonstrukcija i opremanje objekata društvenog razvoja*
- *izgradnja, rekonstrukcija i sanacija komunalne infrastrukture*

Ostvarenju ovog cilja doprinose projekti iz sektora društvenog razvoja i zaštite životne sredine, a stepen ostvarenja može se ilustrovati sljedećim indikatorima u domenu komunalne infrastrukture:

Povećan udio realizovanih kapitalnih investicija u budžetu JLS: Udio budžeta koji je uložen u kapitalne projekte na kraju 2018. godine iznosio je 37%, što je gotovo 2 puta veći procenat od budžeta koji je u kapitalne projekte uložen 2013. godine (20%).

Povećana pokrivenost domaćinstava sa pristupom kontrolisanoj vodi za piće: Procenat stanovnika Grada, koji je pokriven vodom iz gradskog vodovoda, povećan je sa 65% 2013. godine na 85% na kraju 2018. godine.

Pokrivenost domaćinstava odvozom krutog otpada: Procenat stanovnika Grada, koji je pokriven uslugom odvoza krutog otpada, povećan je sa 57% 2013. godine na 61% na kraju 2018. godine.

Kada je u pitanju dugoročni uticaj projekata za unaprjeđenje društvene infrastrukture, efekti se mjere brojem aktivnih članova u institucijama kulture i članova u sportskim institucijama – kao što je ilustrovano za strateški cilj 3 u nastavku teksta.

Opšti zaključak u vezi ostvarenja strateškog cilja 2 jeste da je fizička infrastruktura za društveni sektor i komunalne usluge značajno poboljšana, jer je vidljivo poboljšana kvaliteta života građana, posebno u domenu pristupa kontrolisanoj vodi za piće. Pozitivni rezultati bilježe se zahvaljujući povećanim ulaganjima u kapitalne projekte.

Strateški cilj 3: Razvijena mreža institucija za podršku društvenom razvoju i poboljšana kvaliteta života građana

Strateški cilj 3 se odnosi na jedan strateški fokus:

Strateški fokus 5: Usklađivanje ponude radne snage sa potrebama tržišta rada

Ostvarenju ovog cilja doprinose prvenstveno projekti iz društvenog sektora, a stepen ostvarenja može se ilustrovati sljedećim indikatorima:

Broj aktivnih članova u institucijama kulture mijenjao se u proteklom periodu: U odnosu na 2013. godinu (1.643), taj broj je porastao do 2.100 članova 2015. godine, a zatim se smanjio na 1.625 članova u 2018. godini.

Broj aktivnih članova u sportskim institucijama mijenjao se u proteklom periodu: U odnosu na 2013. godinu (3.120), taj broj se smanjio na 3.050 članova u 2018. godini.

Povećan broj ljekara/1000 stanovnika: Broj ljekara povećan je za 0,55 u 2018. godini (2,23 ljekara na 1000 stanovnika) u odnosu na 2013. godinu (1,68 ljekara na 1000 stanovnika).

Povećan broj zdravstveno osiguranih lica u odnosu na ukupno stanovništvo: Broj osiguranih lica povećan je za 90 u 2018. godini (908 osiguranih lica na 1000 stanovnika) u odnosu na 2013. godinu (818 osiguranih lica na 1000 stanovnika).

Povećani socijalni transferi po glavi stanovnika: Iznos socijalnih davanja povećan je sa 20 KM/po g. u 2013. godini na 48,58 KM/po g. u 2018. godini, što je 2,4 puta veći iznos.

Povećan broj korisnika socijalne pomoći/1000 stanovnika: Broj korisnika socijalne pomoći povećan je za 26 u 2018. godini (218 korisnika na 1000 stanovnika) u odnosu na 2013. godinu (192 korisnika na 1000 stanovnika).

U vezi ostvarenja strateškog cilja 3, na osnovu raspoloživih podataka zaključuje se da stagnira broj aktivnih članova u institucijama kulture i sporta. S obzirom da se ukupan broj stanovnika u Gradu smanjio, ovakav trend ne iznenađuje, ali ipak ukazuje na potrebu da se razvoju sporta i kulture posveti veća pažnja u narednom periodu.

U domenu zdravstvene i socijalne zaštite, poboljšana je pristup uslugama, povećan je broj ljekara i povećana su socijalna davanja, sa ciljem poboljšanja uslova života za ugrožene kategorije stanovništva.

Strateški cilj 4: Uspostavljeni funkcionalni kapaciteti za održivo upravljanje životnom sredinom uz primjenu principa energetske efikasnosti

Strateški cilj 4 se odnosi na jedan strateški fokus:

Strateški fokus 6: Energetska efikasnost u svrhu održivog razvoja

Ostvarenju ovog cilja doprinose prvenstveno projekti iz sektora životne sredine, a stepen ostvarenja može se ilustrovati sljedećim indikatorima:

Emisije CO₂ po glavi stanovnika varirale su po godinama: Prema raspoloživim podacima, početna vrijednost emisije CO₂ u 2013. godini iznosila je 2,67 t/po glavi. Količine emisija smanjene su u 2015. godini na 0,14 t/po glavi stanovnika, da bi zatim počele rasti do vrijednosti od 4,81 t/po glavi stanovnika u 2018. godini.

Porast zadovoljstva građana uslugom prikupljanja otpada i odvoza smeća: Stepem zadovoljstva građana ispitan je 2016, 2017. i 2018. godine. Utvrđeno je da je stepen zadovoljstva građana ovom uslugom rastao od 66% ispitanika/ca, koji su bili zadovoljni uslugom u 2016. godini do 71% ispitanika/ca koji su bili zadovoljni u 2018. godini.

Porast zadovoljstva građana uslugom odvodnje otpadnih voda: Stepem zadovoljstva građana ispitan je 2016, 2017. i 2018. godine. Utvrđeno je da je stepen zadovoljstva građana ovom uslugom rastao od 52% ispitanika/ca, koji su bili zadovoljni uslugom u 2016. godini do 71% ispitanika/ca koji su bili zadovoljni u 2018. godini.

Zadovoljstvo građana rasprostranjenošću javnih zelenih površina, igrališta za djecu i parkova neznatno se mijenjalo po godinama, a isti procenat – 39% ispitanika/ca je bio zadovoljan ovom uslugom u početnoj i posljednjoj godini (2016. i 2018. godina).

Za mjerenje ostvarenja strateškog cilja 4 nisu na raspolaganju adekvatni makro indikatori. Na osnovu raspoloživih podataka o emisijama CO₂ zaključuje se da realizovani strateški projekti nisu imali dovoljan uticaj u oblasti energetske efikasnosti. Međutim, u domenu pružanja usluga, koje se odnose na životnu sredinu, registrovani su pozitivni rezultati, jer se povećalo zadovoljstvo građana uslugama odvoza smeća i odvodnje otpadnih voda.

Za sektor životne sredine potrebno je razviti posebne indikatore za strateški nivo ciljeva, koji su relevantni i mjerljivi.

Zaključci i preporuke

Na osnovu raspoloživih podataka o makro indikatorima i drugim razvojnim pokazateljima, zaključuje se da je, u dosadašnjem periodu, ostvaren pozitivan **uticaj implementiranih projekata iz Strategije na sve razvojne sektore. Najveći pozitivan pomak bilježi se u sektoru ekonomskog razvoja, i to u domenu povećanog broja zaposlenih i povećanog broja preduzeća. Napredak je postignut i u unapređenju društvene i komunalne infrastrukture i javnih usluga, naročito u zdravstvu, kulturi, sportu, uslugama vodosnabdijevanja, kanalizacije i prikupljanja otpada.** Ukupna slika lokalnog razvoja ukazuje na značajan uticaj implementacije Strategije, a u narednom periodu treba nastaviti ulagati napore za dalji rast i razvoj.

U metodološkom smislu, moguće je unaprijediti indikatore za mjerenje ostvarenja strateških ciljeva. Za naredni strateški period treba razmotriti opcije da se strateški ciljevi redefinišu, reorganiziraju i usklade sa strateškim fokusima, te da se izbjegne preklapanje između ciljeva. Preporuka je da se analizira opcija da se sektorski cilj 2.3., koji se odnosi na infrastrukturu, uvrsti u sektor zaštite životne sredine, te da se ključne oblasti društvenog sektora (obrazovanje, zdravstvo, kultura, sport) sistematično razrade i osmisle strateške intervencije za taj sektorski plan.

Za nivo uticaja, tj. nivo strateških ciljeva, u Strategiji nisu bili definisani indikatori. Za potrebe ove evaluacije korišteni su uglavnom standardni makro indikatori, ali za pojedine oblasti nedostajali su relevantni i mjerljivi pokazatelji za procjenu uticaja. **U toku rada na Strategiji za naredni period potrebno je definisati indikatore – očekivane ishode strateških ciljeva i uvesti sisteme za redovno prikupljanje podataka.** U tom smislu, rukovodstvo Grada i Odsjek trebaju razmotriti uvođenje mjera za dosljednu primjenu PPVI procedure i intenziviranje komunikacije sa širim krugom socio-ekonomskih aktera za praćenje uticaja razvojnih projekata.

4.5. Održivost

Održivost je analizirana sa dva aspekta, i to aspekta održivosti efekata strateških intervencija te aspekta održivosti Strategije, odnosno strateškog planiranja u praksi. U pogledu održivosti strateških intervencija održivost se odnosi na utvrđivanje odgovora na pitanje: u kojoj mjeri su rezultati strateških intervencija, odnosno projekata i mjera (pozitivne promjene) održivi? Ocjena održivosti projekata nakon završetka implementacije obuhvatila je opštu ocjenu funkcionisanja ili korištenja efekata projekta i nakon završetka, ili njegovog korištenja za dalji razvoj aktivnosti.

Institucionalna/administrativna održivost: Na osnovu analize institucionalnih struktura i kapaciteta za upravljanje razvojem u Gradskoj upravi i uspostavljenim lokalnim partnerstvima, može se zaključiti da je Grad Prijedor uspostavio visok stepen institucionalne održivosti strateških intervencija. Svi projekti, koje je realizovala Gradska uprava, održivi su zahvaljujući uspostavljenim strukturama za upravljanje novom infrastrukturom i institucijama, redovnom alociranju finansijskih sredstava za funkcionisanje i održavanje opeme, kao i adekvatnim kadrovskim rješenjima. Gradska uprava je usvojila PPVI proceduru i time je jasno definisala obaveze jedinice za upravljanje razvojem i drugih organizacionih jedinica za implementaciju, praćenje i vrednovanje Strategije (detaljnija analiza kapaciteta za upravljanje razvojem nalazi se u poglavlju 4.6.).

Politička održivost: U posmatranom periodu, u kontekstu implementacije Strategije, u Gradu nije bilo političkih događaja, koja su negativno uticala na tok i dinamiku implementacije Strategije. Gradonačelnik je uključen u sve ključne momente implementacije Strategije (izradu planova implementacije), izvještavanja i vrednovanja Strategije, a Skupština Grada redovno je razmatrala i usvajala ključne dokumente za implementaciju Strategije (planove implementacije 1+2 i godišnje izvještaje). Na osnovu raspoloživih informacija, zaključuje se da politička situacija ne predstavlja rizik za održivost strateških intervencija.

Ekološka održivost: Posmatrajući vrstu i pristup implementaciji projekata iz Strategije, može se reći da se vodilo računa o zaštiti životne sredine i održivom razvoju. Konkretno, Gradska uprava je intenzivno radila na privlačenju novih investicija i izgradnji društvene i komunalne infrastrukture, ali uz poštivanje ekoloških standarda. Dakle, u dosadašnjoj implementaciji Strategije nisu uočene naznake da je ekološka održivost bila ugrožena.

Finansijska održivost: Finansijska ograničenja predstavljala su glavnu prepreku za realizaciju planiranog obima (broja) aktivnosti i strateških projekata. Rukovodstvo Grada već je uočilo potrebu da se promijeni pristup planiranju finansijskih sredstava – kroz analizu budžetskih mogućnosti i trendova u prilivu sredstava iz budžeta i spoljnih izvora treba utvrditi realne finansijske mogućnosti (kao što je naglašeno u poglavlju 4.3.). Međutim, kada su u pitanju realizovani projekti, nisu zabilježeni problemi vezani za finansijsku održivost.

U skladu sa opisanim aspektima održivosti i analizom prepreka za implementaciju projekata, tj. ostvarenje ciljeva, može se tvrditi da se **najveći rizici za održivost Strategije odnose na rizike od elementarnih nepogoda, negativan trend migracija stanovništva, nedovoljna finansijska sredstva** (ograničen budžet Grada za razvojne projekte), **neizvjesnost odluka viših nivoa vlasti** (Republike Srpske), **nepotpun ili neusaglašen zakonski okvir**.

Zaključci i preporuke

U opštem smislu, održivost strateškog pristupa i projektnih intervencija u proteklom strateškom periodu nije bila ugrožena. U cilju postizanja veće održivosti strateških intervencija i minimiziranja rizika za održivost Strategije, preporučuje se:

- Nastaviti rad na jačanju kapaciteta za upravljanje lokalnim razvojem.
- Osmisliti projekte za podsticajno privredno okruženje i društveni ambijent, koji usporava iseljavanje stanovništva.
- Uspostaviti sisteme za realno finansijsko planiranje, u skladu sa budžetskim mogućnostima i trendovima u namicanju sredstava iz eksternih izvora.
- Nastaviti rad na jačanju lokalnih struktura i sistema za prevenciju i zaštitu od prirodnih nepogoda i drugih nesreća.

4.6. Institucionalni i organizacioni kapaciteti

Procjena institucionalnih i organizacionih kapaciteta Grada Prijedora kao nosioca izrade i implementacije Strategije provedena je u svrhu analize raspoloživosti i adekvatnosti kapaciteta za uspješnu implementaciju strateških intervencija. Ovaj dio evaluacije obuhvatio je i procjenu u kojoj mjeri sistematični pristup strateškom planiranju i implementaciji Strategije u Gradskoj upravi Prijedor zaista funkcioniše u svakodnevnoj praksi Gradske uprave i cjelokupnoj lokalnoj zajednici.

4.6.1. Procjena postojećih institucionalnih i organizacionih kapaciteta

Procjena postojećih institucionalnih i organizacionih kapaciteta za uspješnu implementaciju Strategije provedena je poređenjem trenutnog stanja u odnosu na stanje prije kreiranja Strategije, kao i procjenom usklađenosti sa preporukama koje su pružene Gradskoj upravi u sklopu tehničke podrške UNDP –a, a koje su bile usmjerene na jačanje institucionalnih kapaciteta za sistemsku i učinkovitu implementaciju Strategije.

Promjene koje su uvedene u unutrašnju organizaciju Gradske uprave od usvajanja Strategije

U periodu izrade Strategije, cjelokupnim procesom je rukovodilo Odjeljenje za privredu i poljoprivredu. Agencija za ekonomski razvoj grada Prijedora „PREDA-PD“ djeluje izvan uprave i bavi se razvojnim projektima, ali unutar Gradske uprave nije bilo jedinice koja se bavila strategijom u cjelini. U prvoj godini implementacije Strategije (2014. godina) lokalno rukovodstvo je imalo sluha za potrebne promjene u strukturi i načinu rada Gradske uprave i podržalo je institucionalne promjene i reorganizaciju ljudskih resursa u oblasti lokalnog razvoja. U skladu sa preporukama projekta ILDP/UNDP, koji je predložio dvije varijante za organizaciju Jedinice za upravljanjem razvojem Grada, prihvaćena je varijanta prema kojoj su sistematizovana dva radna mjesta u Kabinetu Gradonačelnika i to:

1. Samostalni stručni saradnik za strateško planiranje razvoja Grada i
2. Viši stručni saradnik za praćenje razvoja Grada.

Ovakva organizacija bila je regulisana Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Administrativnoj službi Grada Prijedor („Službeni glasnik Grada Prijedor“, broj: 8/14).

U toku 2016. godine uočena je potreba da se za poslove upravljanja lokalnim razvojem uspostavi posebna organizaciona jedinica. Odlukom o osnivanju Gradske uprave Grada („Službeni glasnik Grada Prijedor“, broj: 2/17), početkom 2017. godine osnovan je Odsjek za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem. Poslovi Odsjeka obuhvataju poslove izrade i revizije Integralne strategije razvoja Grada Prijedora 2014-2024, aktivnosti na izradi i provođenju plana implementacije i usklađivanje finansijskog okvira plana implementacije sa gradskim budžetom, te aktivnosti oko uključivanja strateških projekata i mjera pri izradi godišnjih planova rada odjeljenja. Odsjek djeluje kao samostalna unutrašnja organizaciona jedinica i za svoj rad odgovara Gradonačelniku.

Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Gradskoj upravi Grada Prijedora, koji je Gradonačelnik donio u martu 2017. godine, u Odsjeku za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem definisana su četiri radna mjesta, na kojim je predviđeno 5 izvršilaca, i to šef Odsjeka (1 izvršilac), Samostalni stručni saradnik za strateško planiranje razvoja Grada (1 izvršilac), Samostalni stručni saradnik za upravljanje projektima i saradnju sa investitorima (2 izvršioca) i Stručni saradnik za administrativno-tehničke poslove (1 izvršilac). U momentu evaluacije, u Odsjeku su bila popunjena sva radna mjesta sa 5 izvršilaca i za njihov rad obezbijeđena je kvalitetna tehnička oprema i uslovi za obavljanje poslova.

Već tokom 2014.-2015. godine, uz pomoć UNDP/ILDP projekta, zaposleni u Gradskoj upravi i bitni akteri iz lokalne zajednice savladavali su procedure za planiranje, praćenje, vrednovanje i izvještavanje (PPVI) o implementaciji Strategije razvoja. U kasnijem periodu ti kapaciteti su dograđivani. U pogledu kapaciteta socio-ekonomskih aktera za upravljanje razvojem i upravljanje projektima (organizacije civilnog društva, poslovni sektor i drugi akteri koji učestvuju ili indirektno doprinose implementaciji Strategije), stanje je relativno dobro. Ključni partneri su: Agencija za ekonomski razvoj grada Prijedora „PREDA-PD“, Turistička organizacija grada Prijedora, Privredni savjet, Partnerska grupa za razvoj, te javna preduzeća koja realizuju projekte iz Strategije razvoja. U pogledu daljeg jačanja saradnje i kapaciteta spoljnih aktera posebno je važno jačanje saradnje sa privatnim sektorom, kroz jačanje uloge Privrednog savjeta.

4.6.2. Održivost sistematičnog pristupa upravljanju razvojem

Procjena održivosti sistematičnog pristupa upravljanja razvojem je izvršena analizom osnovnih funkcija upravljanja lokalnim razvojem.

Okvirno operativno planiranje – izrada planova implementacije za 1+2 godine: Odsjek provodi okvirno operativno planiranje. Za svih 5 godina implementacije Strategije (2014, 2015., 2016., 2017. i 2018. godina) urađeni su Planovi implementacije za 1+2 godine u formatu koji je preporučan MiPro metodologijom. Prilikom izrade Planova implementacije 1+2 osoblje Odsjeka ostvaruje komunikaciju sa svim resornim odjeljenjima, gradskim institucijama i preduzećima, koji učestvuju u implementaciji Strategije. Krajem tekuće godine, obično u novembru, Odsjek pravi nacrt plana implementacije na osnovu projekata definisanih u Strategiji i prioriteta koje kandiduju konsultovani akteri. Plan implementacije se finalizira nakon konsultacija sa Partnerskom grupom za razvoj i dostavlja Skupštini Grada na usvajanje. Plan se najčešće usvoji do kraja godine, u decembru, i koristi se kao osnova za izradu budžeta i plana kapitalnih investicija.

Ugradnja prioriteta u godišnje planove odjeljenja i javnih službi: Na osnovu finalnog plana implementacije, kao i drugih ključnih dokumenata (npr. Dokument okvirnog budžeta, Plan kapitalnih

investicija, i sl.), sve organizacione jedinice redovno prave godišnje planove rada. Planovi organizacionih jedinica obuhvataju redovne poslove i strateško-programske prioritete. Pojedinačni planovi rada svih organizacionih jedinica predstavljaju Plan rada Gradonačelnika i Gradske uprave. U posljednjih 5 godina, organizacione jedinice redovno pišu polugodišnje izvještaje o radu, koji se koriste za interna razmatranja o toku implementacije Strategije, i godišnje izvještaje o radu, koji se dostavljaju Kabinetu Gradonačelnika. Na osnovu godišnjih izvještaja svih organizacionih jedinica kreira se godišnji izvještaj Gradonačelnika i Gradske uprave, koji usvaja Skupština Grada.

Razrada projekata: Odsjek priprema dio projektnih prijedloga i aplikacija za sve projekte u kojima se pojavljuje kao nosilac implementacije. Dio projekata pišu resorna odjeljenja i komunalna preduzeća, kao nosioci implementacije, a Odsjek pomogne po potrebi. Podaci o projektnim aplikacijama i o toku implementacije projekata objedinjuju se u Odsjeku, putem APIS-a (isključivo za projekte iz Strategije) i interne baze o projektima (obuhvaćeni su i projekti, koji nisu definisani Strategijom).

Realizacija projekata: Nosioci realizacije projekata su resorne organizacione jedinice u Gradskoj upravi, javne ustanove i javna preduzeća. Manji broj projekata realizuje se u saradnji sa socio-ekonomskim akterima (npr. nevladinim organizacijama, itd.). Nosioci realizacije definišu se u planovima implementacije 1+2 i zaduženi su za praćenje projekata i unos podataka o implementaciji u APIS.

Interna koordinacija i komunikacija: Odsjek ima direktnu komunikaciju sa Gradonačelnikom, resornim odjeljenjima, gradskim institucijama i komunalnim preduzećima. Interni sastanci o implementaciji Strategije održavaju se kvartalno, a pismena (email) komunikacija je češća, naročito prilikom razmjene podataka u APIS-u.

Eksterna komunikacija: U fazi implementacije Strategije Odsjek održava redovne konsultacije sa Partnerskom grupom za razvoj, koja se sastaje 2 puta godišnje radi razmatranja planova implementacije, godišnjih izvještaja i izvještaja o evaluaciji. Dokument Strategije, planovi implementacije i godišnji izvještaji o implementaciji Strategije se, nakon usvajanja od strane Skupštine Grada, objavljuju putem zvanične internet stranice Grada i u službenim glasnicima Grada. Lokalni mediji prate sastanke Partnerstva za razvoj i Privrednog savjeta (Kozarski vjesnik, RTV Prijedor, RTRS, ATV, BN), a Gradska uprava objavljuje mjesečne biltene (Informator) o svim važnim događajima u Gradu.

Predstavnici uprave smatraju da je socio-ekonomske aktere (npr. nevladine organizacije i privatni sektor) potrebno uključivati u sve faze upravljanja razvojem. Nevladin sektor je bio u kontinuitetu uključen u izradu i implementaciju Strategije. Najviše se uključivali u društveni sektor, ali i u drugim sektorima (životna sredina i ekonomski razvoj). U gradu ima nekoliko tematskih udruženja, koja su veoma aktivna i daju konstruktivne prijedloge na sastancima Partnerske grupe za razvoj.

Praćenje i vrednovanje: Odsjek upravlja bazom podataka o svim projektima iz Strategije, koja je napravljena u formatu Alata za praćenje implementacije Strategije-APIS. Baza podataka sadrži osnovne podatke za izradu planova implementacije, indikatore o napretku i druge podatke za godišnje izvještavanje. Svi nosioci implementacije, uključujući resorna odjeljenja i eksterne institucije/ preduzeća, imaju instaliran APIS i obavezu unosa podataka o realizaciji projekata. Na osnovu prikupljenih podataka, Odsjek pravi godišnje izvještaje o realizaciji Strategije. Po formatu, godišnji izvještaji su veoma detaljni i sadrže osnovnu analizu postignutih efekata u smislu ostvarenja sektorskih ciljeva.

Upravljanje kvalitetom: U Gradskoj upravi Prijedor uspostavljeni su mehanizmi upravljanja kvalitetom u skladu sa standardom BAS EN ISO 9001:2015 i BFC sertifikatom – grad sa povoljnim poslovnim okruženjem.

Usvojena je PPVI procedura i na snazi je od početka 2018. godine. To znači da su formalno definisani svi koraci, uloge, odgovornosti i rokovi svih relevantnih aktera, a prvenstveno zaposlenih u Gradskoj upravi, na realizaciji svake faze upravljanja razvojem.

Detalji su dostupni u *Aneksu 5: Matrica za ocjenu kapaciteta*.

Zaključci i preporuke

U toku 2016. godine uočena je potreba da se za poslove upravljanja lokalnim razvojem uspostavi posebna organizaciona jedinica. Odlukom o osnivanju Gradske uprave Grada, početkom 2017. godine osnovan je Odsjek za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem kao samostalna unutrašnja organizaciona jedinica, koja za svoj rad odgovara Gradonačelniku. U momentu evaluacije, u Odsjeku su bila popunjena sva radna mjesta (5 izvršilaca) i za njihov rad obezbijeđeni su kvalitetni uslovi za obavljanje poslova. Osoblje Odsjeka smatra da je sistematski pristup strateškom planiranju i implementaciji Strategije u visokom stepenu zaživio u svakodnevnoj praksi Gradskih upravnih organa i šire lokalne zajednice. Da bi se postojeći sistem održao i postao još funkcionalniji, preporučuje se dalji rad na dosljednoj primjeni PPVI procedure, a posebno:

Održavati i unapređivati koordinaciju poslova na implementaciji Strategije između organizacionih jedinica u Gradskoj upravi i eksternih nosioca implementacije (npr. definisanjem zaduženja pojedincima, unificiranjem formata za planiranje i izvještavanje, redovnim sastancima, razmjenom informacija putem online platformi, emaila, itd.). U tom smislu, u kontinuitetu treba raditi na povećanju razumijevanja svih zaposlenih o projektnom pristupu i o potrebi praćenja i izvještavanja o aktivnostima iz Strategije.

Predstojeći proces planiranja za naredni strateški period je prilika da se osvježe strateški prioriteti, ali i da se naprave metodološka poboljšanja za praćenje napretka u implementaciji Strategije. U tom procesu naročito treba voditi računa o tome da se detaljno popune obrasci za projektne prijedloge, uspostave logičke veze između projekata i sektorskih/strateških ciljeva, te da se unaprijede alati i sistemi za praćenje implementacije.

U domenu eksterne komunikacije **potrebno je održavati redovnu komunikaciju i saradnju između organa Gradske uprave i članova Partnerske grupe za razvoj.** Doprinos nevladinih organizacija i privrednog sektora može biti značajniji, uz učestale razmjene informacija i razvijanje partnerskih odnosa.

5. SUMARNI ZAKLJUČCI I PREPORUKE ZA REVIZIJU

U ovom poglavlju su sumirani ključni zaključci evaluacije i preporuke za proces revizije strategije.

Relevantnost

Relevantnost se odnosi na procjenu obima u kojem su strateški ciljevi i prioriteti definirani u dokumentu Strategije bili relevantni te koliko su i dalje relevantni za potrebe lokalne zajednice, odnosno definiranih ciljnih grupa, a uzimajući u obzir promjene u okruženju.

Strateški fokusi iz Strategije Grada Prijedora su bili relevantni u momentu izrade Strategije i još uvijek su relevantni. U toku planiranja za naredni strateški period preporučuje se prilagođavanje strateških fokusa novim okolnostima. Sljedeći faktori naročito su važni za buduće pravce razvoja:

- Projekti za prevenciju rizika od elementarnih nepogoda nisu bili sistematično planirani u Strategiji. **Postoji potreba da se strateški pristupi jačanju kapaciteta i izgradnji objekata za prevenciju i zaštitu od elementarnih nepogoda.**
- Saradnja sa dijasporom u Gradu Prijedoru u posljednjim godinama počela je poprimati institucionalnu formu, sa tradicionalnim događajima i redovnim kontaktima. Međutim, potencijal dijaspore za saradnju na implementaciji strateških projekata još uvijek nije dovoljno prepoznat. **Gradska uprava treba učiniti dodatne napore na mapiranju predstavnika dijaspore, identifikovanju potreba i osmišljavanju projekata za saradnju sa dijasporom, i to ne samo u domenu privrede, nego u svim oblastima društvenog razvoja.**
- Predstojeći proces strateškog planiranja treba iskoristiti da **se ciljevi i projekti Grada harmonizuju sa strateškim ciljevima viših nivoa vlasti, sa trendovima u planiranju Evropske unije i sa globalnim politikama, poput UN-ove Razvojne agende 2030 (Ciljeva održivog razvoja).**

Nakon što je istekao petogodišnji period realizacije Strategije Grada Prijedora, za vođenje predstojećeg procesa strateškog planiranja Grad Prijedor ima otvorene dvije opcije:

Prva opcija je da se izvrši revizija postojeće Strategije za preostali strateški period 2020.-2024. godina.

Ova opcija podrazumijevala bi temeljnu reviziju sektorskih ciljeva, uz određene korekcije strateških ciljeva, te kompletno redefinisane programe i projekata i pripadajućih indikatora za praćenje napretka u realizaciji Strategije. Na taj način, Grad bi se nastavio pridržavati strateškog okvira od deset godina, koji se prati i u sklopu UN-ove Agende održivog razvoja (Ciljeva održivog razvoja).

Druga opcija je da se otpočne proces kreiranja nove Strategije razvoja za period od 7 godina (period 2020.-2026.). U ovom slučaju Gradska uprava bi definisala potpuno novu viziju, strateške fokuse, strateške ciljeve, sektorske ciljeve, programe, projekte i mjere. Sedmogodišnji ciklus planiranja bi pratio cikluse planiranja Evropske unije.

U obje opcije, u metodološkom smislu, proces izrade i struktura dokumenta Strategije oslanjali bi se na MiPro metodologiju za izradu strategija lokalnog razvoja, koja je preporučena od strane Vlade Republike Srpske i Saveza opština i gradova Republike Srpske.

Kroz Projekat integrisanog lokalnog razvoja, koji finansira Vlada Švajcarske, a implementira UNDP, Vlada Republike Srpske radi na kreiranju pravnog okvira za razvojno planiranje. Međutim, u ovom momentu ne

postoji nijedan pravni akt na nivou Republike Srpske, kojim se precizira dužina planskog perioda i druge karakteristike strateškog planiranja na lokalnom nivou. To znači da Grad Prijedor nema striktnu obavezu da se pridržava jedne ili druge opcije. Odluku treba donijeti u zavisnosti od obima željenih promjena u dokumentu Strategije.

Efektivnost

Efektivnost se odnosi na procjenu uticaja strateških intervencija (implementiranih programa i projekata) na postignuća definiranih sektorskih ciljeva.

U periodu 2014-2018. Gradska uprava Prijedor je u sektorskim planovima u Strategiji planirala ukupno 159 projekata. Od tog broja, 32 projekta (20%) su implementirana u potpunosti u posmatranom periodu, dok je udio djelimično realiziranih ili započetih projekata 42% (67 projekata). Veći broj projekata je u toku, ali projekti imaju kontinuirani karakter tokom cijelog perioda implementacije strategije razvoja (široko postavljeni) i teško je mjeriti završetak projekata. Prolongirano je 60 projekata (38%). Relativno nizak stepen implementacije projekata odražava se na stepen implementacije sektorskih ciljeva: **od ukupno 12 sektorskih ciljeva 1 cilj je ostvaren, 10 je djelimično ostvareno, a 1 nije ostvaren.**

- **Sektor ekonomskog razvoja**

U okviru sektora ekonomskog razvoja bilo je definisano ukupno 5 sektorskih ciljeva, od kojih je jedan cilj ostvaren u potpunosti, a 4 cilja su djelimično ostvarena. Za većinu sektorskih indikatora redovno su vršena mjerenja, koja su poslužila za ocjenu ostvarenja očekivanih ishoda i sektorskih ciljeva. Nekoliko indikatora nije se moglo mjeriti, te se svrsishodnost tih indikatora treba preispitati u narednom periodu. I pored solidno ostvarenih rezultata, svi očekivani sektorski ishodi nisu u potpunosti ostvareni, jer su bili ambiciozno postavljeni. **Za naredni period, treba realno procijeniti dinamiku projektnih aktivnosti i definisati ostvarive i mjerljive projektne rezultate i sektorske ishode.**

Od ukupno 55 projekata u ekonomskom sektoru, 4 projekta su završena, 37 je u sprovedbi, a 14 je prolongirano. Udio prolongiranih projekata u ukupnom broju projekata u ovom sektoru je 25%, a osnovni razlog je nedostatak finansijskih sredstava. **U predstojećem procesu strateškog planiranja, treba analizirati opravdanost prolongiranih projekata u narednom periodu, posebno projekata koji se odnose na javno-privatno partnerstvo i kapacitete za eksploataciju i preradu mineralnih sirovina (rudarstvo, i sl.).**

- **Sektor društvenog razvoja**

U okviru sektora društvenog razvoja bila su definisana ukupno 3 sektorska cilja, od kojih su svi djelimično ostvareni. Za većinu sektorskih indikatora redovno su vršena mjerenja, koja su poslužila za ocjenu ostvarenja očekivanih ishoda i sektorskih ciljeva. Međutim, nekoliko indikatora nije se moglo mjeriti, te se svrsishodnost, relevantnost i mjerljivost tih indikatora treba preispitati u narednom periodu. **Oblasti kulture, zdravstva, obrazovanja i sporta nisu adekvatno zastupljeni u ovom sektorskom planu, jer su sve te oblasti podvedene pod jedan sektorski cilj. Prilikom definisanja očekivanih ishoda, treba voditi računa da se definišu relevantni i mjerljivi ishodi.**

Od ukupno 57 projekata u društvenom sektoru, 21 projekat je završen, 16 je u sprovedbi, a 20 je prolongirano. Udio prolongiranih projekata u ukupnom broju projekata u ovom sektoru je 35%, a osnovni razlozi su vezani za nedostatak finansijskih sredstava i zavisnost od odluka drugih institucija/ organa vlasti. **U predstojećem procesu strateškog planiranja, treba analizirati opravdanost prolongiranih projekata,**

posebno kapitalnih infrastrukturnih projekata (gdje treba izvršiti usklađivanje sa Planom kapitalnih investicija).

- **Sektor životne sredine**

U okviru sektora životne sredine bila su definisana ukupno 4 sektorska cilja, od kojih su 3 djelimično ostvarena, a 1 nije ostvaren. Za većinu sektorskih indikatora redovno su vršena mjerenja, koja su poslužila za ocjenu ostvarenja očekivanih ishoda i sektorskih ciljeva. Međutim, nekoliko indikatora nije se moglo mjeriti, te se relevantnost i mjerljivost tih indikatora treba preispitati u narednom periodu. **Također, prilikom definisanja očekivanih ishoda, treba voditi računa da se definišu relevantni i mjerljivi ishodi.**

Od ukupno 47 projekata u sektoru životne sredine, 7 projekata je završeno, 14 je u sprovedbi, a 26 je prolongirano. Udio prolongiranih projekata u ukupnom broju projekata u ovom sektoru je 55%, a osnovni razlozi su vezani za nedostatak finansijskih sredstava i neadekvatan zakonski okvir. **U predstojećem procesu strateškog planiranja, treba analizirati opravdanost prolongiranih projekata,** posebno u oblastima: izgradnja kanalizacione mreže, izgradnja vodozaštitnih objekata, upravljanje otpadom, energetska efikasnost, korištenje obnovljivih izvora energije, monitoring kvaliteta životne sredine, informativne i edukativne aktivnosti, noveliranje LEAP-a.

Efikasnost

U okviru procjene efikasnosti korištenja resursa u svrhu postizanja postavljenih ciljeva, fokus je stavljen na usporedbu broja planiranih i realizovanih projekata, kao i usporedbu planiranih i utrošenih sredstava za implementaciju strateških intervencija u srednjoročnom periodu evaluacije (2014.-2018. godina).

Ukupan procenat realizacije planiranih projekata u okviru Strategije Grada Prijedora je 20%. Naime, od ukupno 159 projekata iz Strategije planiranih za implementaciju u periodu 2014.-2018. godine, 32 projekta je implementirano u potpunosti. Udio djelimično realizovanih ili započetih projekata je 42% (67 projekata), dok je udio projekata čija implementacija nije ni započeta u ovom periodu 38% (60 projekata). Uz to, realizacija 14 projekata (9%), koji su u sprovedbi, je neizvjesna, jer su u proteklim godinama uloženi manji iznosi sredstava za te projekte i oni u momentu provođenja evaluacije nisu bili aktivni. **Ovi podaci ukazuju na činjenicu da je broj planiranih projekata bio preambiciozan. Takođe, primjećuje se da implementacija većine projekata traje više godina, te se na kraju posmatranog perioda ne može konstatovati da su projekti završeni.**

Od ukupno 239,99 miliona KM planiranih za implementaciju svih 159 projekata, realizovano je 29% (69,97 miliona KM). Najveći procenat implementiranih projekata u odnosu na broj planiranih projekata je ostvaren u sektoru društvenog razvoja od 37%, zatim u sektoru životne sredine od 15%, dok je u sektoru ekonomskog razvoja iznosio 7%. U apsolutnom iznosu najviše sredstava je uloženo u projekte u sektoru društvenog razvoja (36,6 miliona KM). Posmatrano po vrstama izvora finansiranja, u strukturi ukupno realizovanih sredstva iz budžeta Grada je izdvojeno 22%, a iz spoljnih izvora 78% sredstava. **U pogledu realnosti inicijalnog planiranja u fazi izrade Strategije, stepen ostvarenja ukazuje da su ukupne finansijske projekcije bile nerealne, ali je udio budžeta i spoljnih izvora solidno projektovan.**

U pogledu efikasnosti realizacije ukupnih finansijskih sredstava na godišnjem nivou, stepen realizacije kretao se u rasponu 22%-72%, pri čemu je došlo do značajnog poboljšanja u posljednjoj godini. Na osnovu navedenog zaključuje se da je **stepen realizacije u pojedinim godinama bio relativno nizak, ali se u posljednjoj godini povećao zahvaljujući realnijem planiranju.**

Na osnovu analize efikasnosti dosadašnje implementacije Strategije, može se zaključiti da je u procesu revizije Strategije za naredni period potrebno promijeniti pristup planiranju finansijskih sredstava za realizaciju projekata i realnije planirati. Prilikom izrade Planova implementacije 1+2 analizirati budžetske mogućnosti i trendove u prilivu sredstava iz različitih eksternih izvora, te realno procijeniti obim projekata za planove implementacije.

Uticao

Analiza uticaja je izvršena kroz posmatranje promjena koje se odnose na prvobitno definisane probleme u sklopu strateških fokusa, te **ključnih makro indikatora** u odnosu na polazno stanje u sklopu sva tri razvojna sektora.

Na osnovu raspoloživih podataka o makro indikatorima i drugim razvojnim pokazateljima, zaključuje se da je, u dosadašnjem periodu, ostvaren pozitivan **uticaj implementiranih projekata iz Strategije na sve razvojne sektore**. Najveći pozitivan pomak bilježi se u sektoru ekonomskog razvoja, i to u domenu povećanog broja zaposlenih i povećanog broja preduzeća. Napredak je postignut i u unapređenju društvene i komunalne infrastrukture i javnih usluga, naročito u zdravstvu, kulturi, sportu, uslugama vodosnabdijevanja, kanalizacije i prikupljanja otpada. Ukupna slika lokalnog razvoja ukazuje na značajan uticaj implementacije Strategije, a u narednom periodu treba nastaviti ulagati napore za dalji rast i razvoj.

U metodološkom smislu, moguće je unaprijediti indikatore za mjerenje ostvarenja strateških ciljeva. Za naredni strateški period treba razmotriti opcije da se strateški ciljevi redefinišu, reorganiziraju i usklade sa strateškim fokusima, te da se izbjegne preklapanje između ciljeva. Preporuka je da se analizira opcija da se sektorski cilj 2.3., koji se odnosi na infrastrukturu, uvrsti u sektor zaštite životne sredine, te da se ključne oblasti društvenog sektora (obrazovanje, zdravstvo, kultura, sport) sistematično razrade i osmisle strateške intervencije za taj sektorski plan.

Za nivo uticaja, tj. nivo strateških ciljeva, u Strategiji nisu bili definisani indikatori. Za potrebe ove evaluacije korišteni su uglavnom standardni makro indikatori, ali za pojedine oblasti nedostajali su relevantni i mjerljivi pokazatelji za procjenu uticaja. **U toku rada na Strategiji za naredni period potrebno je definisati indikatore – očekivane ishode strateških ciljeva i uvesti sisteme za redovno prikupljanje podataka.** U tom smislu, rukovodstvo Grada i Odsjek trebaju razmotriti uvođenje mjera za dosljednu primjenu PPVI procedure i intenziviranje komunikacije sa širim krugom socio-ekonomskih aktera za praćenje uticaja razvojnih projekata.

Održivost

Održivost je analizirana sa dva aspekta, i to aspekta održivosti efekata strateških intervencija te aspekta održivosti Strategije, odnosno strateškog planiranja u praksi. U pogledu održivosti strateških intervencija održivost se odnosi na utvrđivanje odgovora na pitanje: u kojoj mjeri su rezultati strateških intervencija, odnosno programa, projekata i mjera (pozitivne promjene) održivi.

Na osnovu raspoloživih informacija zaključuje se da, u opštem smislu, održivost strateškog pristupa i projektnih intervencija u proteklom strateškom periodu nije bila ugrožena. U cilju postizanja veće održivosti strateških intervencija i minimiziranja rizika za održivost Strategije, preporučuje se:

- Nastaviti rad na jačanju kapaciteta za upravljanje lokalnim razvojem.
- Osmisliti projekte za podsticajno privredno okruženje i društveni ambijent, koji usporava iseljavanje stanovništva.

- Uspostaviti sisteme za realno finansijsko planiranje, u skladu sa budžetskim mogućnostima i trendovima u namicanju sredstava iz eksternih izvora.
- Nastaviti rad na jačanju lokalnih struktura i sistema za prevenciju i zaštitu od prirodnih nepogoda i drugih nesreća.

Institucionalni i organizacioni kapaciteti

Procjena institucionalnih i organizacionih kapaciteta Grada Prijedora kao nosioca izrade i implementacije Strategije provedena je u svrhu analize raspoloživosti i adekvatnosti kapaciteta za uspješnu implementaciju strateških intervencija. Ovaj dio evaluacije obuhvatio je i procjenu u kojoj mjeri sistematični pristup strateškom planiranju i implementaciji Strategije u Gradskoj upravi Prijedor zaista funkcionise u svakodnevnoj praksi Gradske uprave i cjelokupnoj lokalnoj zajednici.

U toku 2016. godine uočena je potreba da se za poslove upravljanja lokalnim razvojem uspostavi posebna organizaciona jedinica. Odlukom o osnivanju Gradske uprave Grada, početkom 2017. godine osnovan je Odsjek za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem kao samostalna unutrašnja organizaciona jedinica, koja za svoj rad odgovara Gradonačelniku. U momentu evaluacije, u Odsjeku su bila popunjena sva radna mjesta (5 izvršilaca) i za njihov rad obezbijeđeni su kvalitetni uslovi za obavljanje poslova. Osoblje Odsjeka smatra da je sistematski pristup strateškom planiranju i implementaciji Strategije u visokom stepenu zaživio u svakodnevnoj praksi Gradskih upravnih organa i šire lokalne zajednice. Da bi se postojeći sistem održao i postao još funkcionalniji, preporučuje se dalji rad na dosljednoj primjeni PPVI procedure, a posebno:

Održavati i unapređivati koordinaciju poslova na implementaciji Strategije između organizacionih jedinica u Gradskoj upravi i eksternih nosioca implementacije (npr. definisanjem zaduženja pojedincima, unificiranjem formata za planiranje i izvještavanje, redovnim sastancima, razmjenom informacija putem online platformi, emaila, itd.). U tom smislu, u kontinuitetu treba raditi na povećanju razumijevanja svih zaposlenih o projektnom pristupu i o potrebi praćenja i izvještavanja o aktivnostima iz Strategije.

Predstojeći proces planiranja za naredni strateški period je prilika da se osvježe strateški prioriteti, ali i da se naprave metodološka poboljšanja za praćenje napretka u implementaciji Strategije. U tom procesu naročito treba voditi računa o tome da se detaljno popune obrasci za projektne prijedloge, uspostave logičke veze između projekata i sektorskih/strateških ciljeva, te da se unaprijede alati i sistemi za praćenje implementacije.

U domenu eksterne komunikacije **potrebno je održavati redovnu komunikaciju i saradnju između organa Gradske uprave i članova Partnerske grupe za razvoj.** Doprinos nevladinih organizacija i privrednog sektora može biti značajniji, uz učestale razmjene informacija i razvijanje partnerskih odnosa.

6. ANEKSI

Aneks 1: Lista učesnika u procesu evaluacije Strategije Grada Prijedor

Lista učesnika uvodne radionice (RT)

Ime i prezime	Odjeljenje/ Pozicija
Milenko Đaković	Gradonačelnik
Zinajda Hošić	Odsjek za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem; Šef Odsjeka
Svetozar Vučkovac	Odsjek za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem; Samostalni stručni saradnik za strateško planiranje razvoja Grada
Nebojša Savanović	Odsjek za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem; Samostalni stručni saradnik za upravljanje projektima i saradnju sa investitorima
Ljiljana Babić	Šef kabineta Gradonačelnika
Aleksandar Grahovac	Odjeljenje za društvene djelatnosti
Vesna Stojanović	Odjeljenje za društvene djelatnosti
Stevica Dronjak	Odjeljenje za društvene djelatnosti
Monja Kasalović	Načelnik Odjeljenja za društvene djelatnosti
Mensur Islamović	Načelnik Odjeljenja za opštu upravu
Goran Rodić	Agencija „Preda-PD“
Stana Ćurić	Odjeljenje boračko-invalidske zaštite
Dalibor Pavlović	Skupština Grada Prijedor; Šef kluba odbornika SNSD-a
Ajdin Mešić	Skupština Grada Prijedor
Goran Dragojević	Skupština Grada Prijedor
Mišo Reljić	Grad Prijedor
Jefa Keranović	Gradska uprava; Šef Odjeljenja za upravljanje ljudskim resursima
Stanko Marković	Gradska uprava; Odjeljenje za stambeno-komunalne poslove
Sead Jakupović	Skupština Grada Prijedor
Nikola Radić	Odjeljenje za privredu i poljoprivredu
Željko Grahovac	Odjeljenje za privredu i poljoprivredu
Nevenka Lučar	Odjeljenje za finansije
Idriz Jakupović	Odsjek za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem
Vesna Nikolić	Odjeljenje za prostorno uređenje

Lista intervjuisanih predstavnika Grada

Ime i prezime	Organizaciona jedinica	Intervju
Milenko Đaković	Gradonačelnik	Licem u lice
Zinajda Hošić	Odsjek za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem	Licem u lice
Svetozar Vučkovac	Odsjek za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem	Licem u lice
Nebojša Savanović	Odsjek za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem	Licem u lice
Ajdin Mešić	Skupština Grada Prijedor	Licem u lice
Sead Jakupović	Skupština Grada Prijedor	Licem u lice
Rade Rosić	Odjeljenje za privredu i poljoprivredu	Licem u lice
Željko Grahovac	Odjeljenje za privredu i poljoprivredu	Licem u lice
Tatjana Marić	Odjeljenje za privredu i poljoprivredu	Licem u lice
Monja Kasalović	Odjeljenje za društvene djelatnosti	Licem u lice
Aleksandar Grahovac	Odjeljenje za društvene djelatnosti	Licem u lice

Vesna Stojanović	Odjeljenje za društvene djelatnosti	Licem u lice
Stevica Dronjak	Odjeljenje za društvene djelatnosti	Licem u lice
Zlatko Ritan	Odjeljenje za saobraćaj, komunalne poslove, zaštitu životne sredine i imovinsko-pravne odnose	Licem u lice
Stanko Marković	Odjeljenje za saobraćaj, komunalne poslove, zaštitu životne sredine i imovinsko-pravne odnose	Licem u lice
Rajka Zdjelar	Odjeljenje za saobraćaj, komunalne poslove, zaštitu životne sredine i imovinsko-pravne odnose	Licem u lice
Nevenka Lučar	Odjeljenje za finansije	Licem u lice
Marinko Tadić	Odjeljenje za finansije	

Lista intervjuisanih predstavnika Partnerske grupe

Ime i prezime	Pozicija	intervju
Zoran Petoš	Predstavnik nevladinog sektora – Udruženje DON	Licem u lice
Medina Rahman	Predstavnik privatnog sektora – Preduzeće Edna Metalworking	Licem u lice

Lista učesnika završne radionice (prezentacije Izvještaja)

Ime i prezime	Odjeljenje/ Pozicija
Milenko Đaković	Gradonačelnik
Ajdin Mešić	Skupština Grada Prijedor
Goran Dragojević	Skupština Grada Prijedor
Zinajda Hošić	Odsjek za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem; Šef Odsjeka
Nebojša Savanović	Odsjek za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem; Samostalni stručni saradnik za upravljanje projektima i saradnju sa investitorima
Monja Kasalović	Načelnik Odjeljenja za društvene djelatnosti
Stevica Dronjak	Odjeljenje za društvene djelatnosti
Stana Ćurić	Odjeljenje boračko-invalidske zaštite
Nevenka Lučar	Odjeljenje za finansije
Marinko Tadić	Odjeljenje za finansije
Mensur Islamović	Odjeljenje za opštu upravu
Željko Grahovac	Odjeljenje za privredu i poljoprivredu
Saša Karalić	Odjeljenje za privredu i poljoprivredu
Nikola Radić	Odjeljenje za privredu i poljoprivredu
Rajka Matić	Odjeljenje za privredu i poljoprivredu
Jefa Keranović	Gradska uprava; Šef Odjeljenja za upravljanje ljudskim resursima
Mirjana Komljenović	Odjeljenje za prostorno uređenje
Stanko Marković	Odjeljenje za saobraćaj, komunalne poslove, zaštitu životne sredine i imovinsko-pravne odnose
Idriz Jakupović	Odsjek za strateško planiranje, upravljanje projektima i razvojem

Aneks 2: Lista pregledanih dokumenata i korištenih alata tokom evaluacije Strategije

Lista pregledanih dokumenata

- Integralna strategija razvoja Grada Prijedora za period 2014.-2024. godina
- Plan implementacije 1+2 za period 2014.-2016.
- Plan implementacije 1+2 za period 2015.-2017.
- Plan implementacije 1+2 za period 2016.-2018.
- Plan implementacije 1+2 za period 2017.-2019.
- Plan implementacije 1+2 za period 2018.-2020.
- Godišnji izvještaj o implementaciji Strategije razvoja Grada Prijedor za 2014.godinu
- Godišnji izvještaj o implementaciji Strategije razvoja Grada Prijedor za 2015.godinu
- Godišnji izvještaj o implementaciji Strategije razvoja Grada Prijedor za 2016.godinu
- Godišnji izvještaj o implementaciji Strategije razvoja Grada Prijedor za 2017.godinu
- Godišnji izvještaj o implementaciji Strategije razvoja Grada Prijedor za 2018.godinu
- Izvještaji o izvršenju Budžeta Grada Prijedor za 2014, 2015 . 2016. i 2017. godinu i Prijedlog izvještaja o izvršenju Budžeta za 2018.godinu
- Podloge za praćenje projekata sa podacima za period 2014.-2016. godine
- Procjena postojećih funkcija i struktura za upravljanje lokalnim razvojem Grada Prijedor (iz 2014.godine)
- Odluka o osnivanju Gradske uprave Grada („Službeni glasnik Grada Prijedor“, broj: 2/17)
- Preporuke za uspostavljanje Jednice za upravljanje lokalnim razvojem u Gradu Prijedoru
- Pravilnik unutrašnjoj o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Gradskoj upravi Grada Prijedor (2017.)
- Planiranje, praćenje, vrednovanje godišnjeg rada i izvještavanje po strateškim projektima Grada (PPVI Procedura usvojena 2017. godine)
- Statistički godišnjak Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske za 2014, 2015. i 2016.
- Izvještaji o ispitivanju zadovoljstva građana/građanki kvalitetom javnih usluga 2016., 2017. i 2018. godine (anketiranje je provedeno kao aktivnost projekta Općinskog okolišnog i ekonomskog upravljanja (MEG), kojeg finansira Vlada Švicarske a implementira UNDP u BiH).

Lista korištenih alata.

- SMI tabela
- Programsko-projektna tabela
- Upitnik za intervjuisanje predstavnika Gradske uprave
- Upitnik za intervjuisanje članova Partnerske grupe
- Matrica za ocjenu kapaciteta

Aneks 3: SMI tabela

SMI tabela nalazi se u posebnom Excel dokumentu

Aneks 4: Programsko-projektna tabela

Programsko-projektna tabela nalazi se u posebnom Excel dokumentu

Aneks 5: Matrica za ocjenu kapaciteta

Matrica za ocjenu kapaciteta nalazi se u posebnom Word dokumentu

OBRADIVAČ

1. Snežana Mišić Mihajlović, konsultant
2. Odsjek za strateško planiranje,
upravljanje projektima i razvojem

PREDLAGAČ

GRADONAČELNIK
Milenko Đaković